

Anna Haugan

Seksuelle portvoktere?

En studie av seksuell atferd og praksiser blant kvinnelige studenter

Masteroppgave i sosiologi

Veileder: Ulla Forseth

Juni 2022

Anna Haugan

Seksuelle portvoktere?

En studie av seksuell atferd og praksiser blant kvinnelige studenter

Masteroppgave i sosiologi
Veileder: Ulla Forseth
Juni 2022

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Denne masteroppgaven tar for seg seksualitet fra et historisk, kulturelt og strukturelt perspektiv med utgangspunkt i hvordan kvinnelige studenter forstår, opplever og forholder seg til seksuelle normer, praksiser og atferd. Oppgaven er posisjonert innenfor et sosialkonstruktivistisk perspektiv, og det empiriske datamaterialet består av semistrukturerte dybdeintervjuer med unge kvinnelige studenter. Deres erfaringer blir belyst og analysert ved hjelp av teorier om *kjønn, underkastelse gjennom kroppen og seksuell dobbeltstandard*, som er det teoretiske rammeverket som blir benyttet i oppgaven. I analysen utforsker jeg hvordan de kvinnelige studentene forholder seg til egen seksualitet og deres seksuelle opplevelser og erfaringer. Derfor har jeg utviklet en typologi som viser at kvinnelige studenter orienterer sin atferd i sammenheng med seksualitet i forskjellige dimensjoner, da de velger å enten følge de seksuelle normene som foreligger i samfunnet, bryte de, eller befinne seg i et område imellom disse to dimensjonene. I tillegg viser mitt forskningsprosjekt at de kvinnelige studentene opplever at '*den seksuelle dobbeltstandard*' (Reiss, 1956) fortsatt er en standard som består og bevares i samfunnet i dag, da det fortsatt foreligger holdninger av at det er mer akseptabelt for menn å være seksuelle vesener, enn det er for kvinner. Derimot foreligger det ambivalenser ved denne standarden. Til sist har jeg utforsket hvordan seksualitet er en arena for forståelse og konstruksjoner av kjønn, det i sammenheng med kvinner sin seksuelle rolle som '*seksuelle portvoktere*' (O'Sullivan & Byers, 1992), mens menn sin seksuelle rolle derimot handler om å være '*seksuelle initiativtakere*'.

Abstract

This master's thesis explores sexuality from a historical, cultural and structural perspective based on how female students understand and experience sexual norms, practices and behaviors. The thesis is positioned within a social constructivist perspective, and the data material used in the analysis is based on semi-structured in-depth interviews with young female students. Their experiences are elucidated through theories about *gender*, *submission through the body* and *sexual double standard*, which mainly forms the theoretical framework used in this thesis. In my analysis, I explore how the female students relate to their own sexuality and their sexual experiences. Therefore, I have developed a typology that shows that female students orient their behavior in the context of sexuality in different dimensions, as they choose to either follow the sexual norms that exist in society, break them, or be in an area between these two dimensions. In addition, my research project shows that the female students experience that '*the sexual double standard*' (Reiss, 1956) is still a standard that exists and is preserved in society today, as there are still attitudes that it is more acceptable for men to be sexual beings, than what it is for women. On the other hand, there are ambivalence to this standard. I have also explored how sexuality is an arena for understanding and constructing gender, in the context of women's sexual role as '*sexual gatekeepers*' (O'Sullivan & Byers, 1992), while men's sexual role is about being '*sexual initiators*'.

Forord

I skrivende stund nærmer jeg meg sakte, men sikkert, slutten på mine fem år som sosiologistudent ved NTNU. Etter mine fem år som sosiologistudent trodde jeg at jeg hadde lært av mine tidligere erfaringer og “feil”, men den gang ei! Gang på gang i mitt studieløp har jeg tatt meg vann over hodet, og valgt å fordype meg i tematikker som er av både personlig, men også faglig interesse. Tilfeldigvis er det også disse tematikkene det viser seg at jeg skal streve med å forklare, men også mangle evne til å gripe. Som om det ikke var nok, har jeg i denne masteroppgaven valgt å utforske temaet kvinner og seksualitet. Dette temaet er en hjertesak for meg! Årsaken til det? Jo, jeg er selv en kvinne. Så på bakgrunn av undring over egne erfaringer og opplevelser, benyttet jeg meg av min sosiologiske fantasi, og kom underveis i prosessen over en faglig nisje som jeg tidligere manglet kunnskap om. Resultatet ble derfor dette masterprosjektet, som på mange måter har vært en emosjonell og frustrerende prosess til tider. Derimot når sant skal sies, har mine fem år som sosiologistudent ved NTNU vært innsiktsfulle og fantastiske! Så når jeg nå skal ta mine aller siste steg ut fra Campus Dragvoll, er det med en enorm følelse av vemod.

I den anledning ønsker jeg først å takke de fantastiske informantene mine som har delt av sitt privatliv, og ønsket å stille som informanter i mitt prosjekt. Uten dere hadde ikke dette prosjektet vært mulig!

Jeg ønsker også å takke min inspirerende veileder Ulla Forseth. Via faglig kreativitet og kunnskap innenfor feministisk teori, har du bidratt til ny sosiologisk iver hos meg. Som veileder i dette prosjektet har du bidratt med engasjement, faglige diskusjoner og støttende ord. I forlengelsen av dette ønsker jeg også å rette oppmerksomhet og takk til Johan Fredrik Rye. Du er på mange måter selve årsaken til at jeg fullfører en mastergrad innenfor fagfeltet sosiologi. Sammen har dere bidratt til en form for faglig selvtillit, og vist meg opp igjennom mitt studieløp at mine tanker, refleksjoner og meninger er av faglig betydning.

Jeg ønsker også å takke de allsidige individene (“klassekameratene mine”) på lesesal 9447, som har bidratt til glede, humor og fantastisk støtte gjennom tiden med dette masterprosjektet. Til sist ønsker jeg å rette en takk til Emilie Hatlenes Endal, som korrekturleser og motivator har du vært min klippe!

*Anna Haugan
Trondheim, juni 2022*

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	10
1.1. Kvinnelig seksualitet gjennom tidene.....	11
1.2. Forskning på feltet: kjønn og seksualitet.....	14
1.3. Problemsstilling og avgrensning	15
1.4. Oppgavens struktur.....	15
2. Teoretisk utgangspunkt	17
2.1. Forståelse av kjønn som performativt	17
2.2. Sosialisering, underordning og underkastelse gjennom kroppen	19
2.2.1. <i>Sosialisering, seksualitet og kroppens aldring</i>	21
2.3. Den seksuelle dobbelstandard.....	22
3. Tidligere forskning	24
3.1. Pornografi, sexting og hevnporno	24
3.2. Frigjøring, utforskning og hookup-kultur.....	25
3.3. Forsknings spørsmål	27
4. Metodisk tilnærming	28
4.1. Vitenskapsteoretisk posisjonering og metodisk valg.....	28
4.2. Intervjustudie	29
4.3. Rekruttering og utvalg	29
4.4. Gjennomføring av prosessen	30
4.4.1. <i>Intervjuguide</i>	31
4.4.2. <i>Intervjusetting</i>	31
4.5. Behandling av data	33
4.5.1. <i>Transkribering</i>	34
4.5.2. <i>Koding og kategorisering</i>	34
4.5.3. <i>Gjennomføring av analyse</i>	35
4.5.4. <i>Teoriens rolle i prosjektet</i>	36
4.6. Forskningsetiske betraktninger.....	37
4.7. Kvalitetsindikatorer ved prosjektet.....	38
4.7.1. <i>Gyldighet</i>	38
4.7.2. <i>Pålitelighet</i>	39
4.7.3. <i>Generalisering</i>	40
5. Analyse	42
5.1. Kvinnen som et uerfarent “ikke-seksuelt” vesen?.....	42
5.1.1. <i>Femininitet vs. maskulinitet i hverdagslige sammenhenger</i>	42
5.1.2. <i>Femininitet vs. maskulinitet på soverommet</i>	45
5.2. Seksuelle verktøy.....	47

5.2.1.	<i>Onani og sexleketøy</i>	47
5.2.2.	<i>Pornografi</i>	50
5.2.3.	<i>Prevensjon</i>	53
5.3.	Disiplinering av kvinners seksuelle atferd.....	56
5.3.1.	<i>Antall seksuelle partnere</i>	56
5.3.2.	<i>Utadvendt og hyggelig kvinne = garantert seksuelt samkvem?</i>	59
6.	Diskusjon	62
6.1.	Tre idealtyper.....	62
6.2.	Seksuell dobbeltstandard.....	65
6.2.1.	<i>Holdninger av ambivalens til kvinner</i>	66
6.2.2.	<i>"Luremus" og samtykke</i>	68
6.3.	Seksualitet og konstruksjoner av kjønn.....	69
6.3.1.	<i>Menn som seksuelle initiativtakere?</i>	69
6.3.2.	<i>Kvinner som seksuelle portvoktere?</i>	70
7.	Avslutning	72
7.1.	Oppsummering av hovedpunkter.....	73
7.2.	Mine bidrag til feltet.....	74
7.3.	Videre forskning.....	76
	Litteraturliste	78
	Vedlegg	82
	Vedlegg 1: Plansjer.....	82
	Vedlegg 2: Intervjuguide.....	83
	Vedlegg 3: Informasjonsskriv til deltakere.....	86
	Vedlegg 4: NSD sin vurdering.....	89
	Tabeller	
	Tabell 1: Oversikt over deltakere.....	30
	Tabell 2: Kvinnelig atferd og holdninger til seksualitet.....	63

1. Innledning

«Den minste svingning i seksualiteten ble tilskrevet et imaginært dynasti av onder som nødvendigvis kom til å innvirke på kommende generasjoner» (Foucault, [1976] 2020, s. 63).

Dette sitatet fra Michel Foucault ([1976] 2020) kan tolkes som at seksualiteten har blitt tilskrevet et sett med normer og forventninger, og utsatt for store endringer historiske sett. Slike endringer har konsekvenser for individene som opererer innenfor disse rammene. Det Foucault ([1976] 2020) her omtaler som 'et imaginært dynasti av onder' kan forstås som en diskursiv forståelse som setter preg, og blir reproduisert i samfunnet. Eksempelvis handler det om hvordan vi som samfunn forholder oss til forståelsen av kjønn og seksualitet. Sitatet fra Michel Foucault ([1976] 2020) innrammer tematikken i masteroppgaven siden jeg har utforsket seksualitet fra et historisk, kulturelt og strukturelt perspektiv, og med dette mener jeg hvordan kvinnelige studenter forstår, opplever og forholder seg til seksuelle normer, praksiser og atferd. Selv om seksualitet i seg selv kan ansees som et privat og personlig område, er historiske, kulturelle og sosiale faktorer medvirkende til formingen av individers tilnærming til seksualitet (Pedersen & Samuelsen, 2003, s. 3006). Etersom oppgavens tematiske fokus handler om seksualitet, er det derfor vesentlig med en forklaring rundt begrepets betydning. Stevi Jackson (2006) forklarer at 'seksualitet' er et vidt begrep som refererer til alle betydningsfulle erotiske aspekter ved det sosiale liv, og for sosiale vesener. Det hun henviser til her er seksuelle lyster, praksiser, relasjoner og identiteter. Hennes forståelse er flytende siden det som anerkjennes som seksuelt eller erotisk gjerne ikke er fastsatt, men derimot avhenger av det som sosialt defineres som sådan, og er gjerne avhengig av både kontekstuelle og historiske faktorer. Seksualitet har ikke noen klare grenser, da det som er seksuelt for en person, nødvendigvis ikke trenger å være det for andre (Jackson, 2006, s. 106). Denne forståelsen danner bakgrunnen til min tilnærming til dette begrepet. Tematikken i min masteroppgave stammer fra en rekke observasjoner og opplevelser fra mitt eget personlige liv, og som på mange måter har bidratt til forundring, hodebry og engasjement hos meg som individ. Dette kan sees i sammenheng med Karin Widerberg (1995) sin bok *Kunnskapens kjønn*. Widerberg (1995) tar for seg egne opplevelser og erfaringer via sitt minnearbeid, og belyser relevante aspekter ved sammenhenger vi ofte *ikke* vier tid og samtale, og hvordan disse er vesentlige for kunnskapsutfoldelse, seksualitet og kjønn. I tillegg til dette belyser hun også hvordan mengder av relevant informasjon bunner i selve sårbarheten ved oss som mennesker, og at denne sårbarheten nettopp derfor kan være givende å utforske.

1.1. Kvinnelig seksualitet gjennom tidene

I denne delen av oppgaven presenterer jeg en kort historisk gjennomgang av vesentlige bidrag i form av bøker, sosiale bevegelser og tidsepoker som har medvirket til brudd eller endringer i samfunnets forståelse av seksuelle holdninger og normer. Årsaken til dette er at elementene som trekkes frem i avsnittene nedenfor har bidratt til endringer i samfunnets forståelse av seksualitet, og bidratt til dagens seksuelle kultur i samfunnet (derfor presenterer jeg også kort hva som kjennetegner dagens samfunn). Elementene som blir belyst nedenfor er derfor; de sentrale bøkene *Sundhetslæren* og *Kinsey-rapportene*, og i tillegg *feminismens andre bølge*, *den seksuelle revolusjonen* og *generasjon sex*. Bakgrunnen for denne seleksjonen er at *Sundhetslæren* er et norsk bidrag. *Kinsey-rapportene* er sentrale bøker som brakte stor oppmerksomhet og hadde betydning for sexologi som fagfelt (Bullough, 1998; Escoffier, 2020, s. 36). I tillegg var den seksuelle revolusjonen og feminismens andre bølge en vesentlig tidsepoke for endring av seksuelle holdninger og normer i samfunnet.

I 1916 ga Kristiane Skjerve ut boken *Sundhetslære for unge kvinder*. Dette var en norsk lærebok om kropp og seksualopplysning som ble skrevet som kunnskap for unge jenter (Skundberg, 2018, s. 234). Boken var et ideologisk bidrag og et pedagogisk verktøy på oppdrag av *Norske Kvinners Nasjonalråd* (NKN), hvor selve hensikten var å formidle et moralsk og etisk syn som samsvarte med organisasjonens verdier, i tillegg til en hensikt om å basere kunnskapen på vitenskap og datidens moderne forståelse av hygiene. *Sundhetslæren* ble på mange måter ansett som et vesentlig brudd med datidens tradisjoner i opplysningsbøker, da den tilbød leserne et helhetlig medisinsk bilde som tidligere hadde vært tilslørt og tilbakeholdt av kristenmoralske og populærmedisinske tekster (Skundberg, 2018, s. 234). Skjerve understreker tidlig i *sundhetslæren* at «uskyldighet kan ikke bevare, men uvidenheten kan ødelægge» (Skjerve, 1916, s. 2), og belyser at foreldre spiller en vesentlig rolle i relasjon til den seksuelle kunnskapen deres barn besitter. Derimot var samtiden preget av at få foreldre hadde forståelse for denne kunnskapens essensielle betydning ved barnas oppvekst, og få foreldre opplevde seg selv som kompetente nok til å bidra til kunnskap om seksualitet. Foreldrenes kunnskap i anatomi og fysiologi var for ufullkommen til å forklare sine egne barn hvordan nye vesen oppsto, utvikles og fødes, og de kjente ikke til tekniske begreper som ble anvendt i slike kontekster i tillegg til manglende kunnskaper om hvordan de skulle anvendes. Som et resultat av dette ble barna sendt ut i verden med manglende kunnskap samt halve sannheter, som bidro til hemmeligholdelse av vesentlige seksuelle elementer (Skjerve, 1916, s. 3). Selv om Skjerve på mange måter via

Sundhetslæren bidro til barrierebrytende kunnskap om jenters kropp og seksualitet, viktige aspekter ved visjonen om progressiv seksualopplysning i skolen, kritikk av den tradisjonelle ekteskapsmoralen og fokus på holdninger om likestilling i ekteskapet (Skundberg, 2018, s. 246-247; Skjerve, 1916, s. 4), besto verket likevel av det som i dagens samfunn kan forstås som tradisjonelle holdninger om kjønn og seksualitet.

I 1953 ga Kinsey, Pomeroy, Martin & Gebhard ut verket *Sexual Behaviour in the Human Female*. Dette var det andre bidraget i deres studie om menneskers seksuelle atferd, hvor det første bidraget ble utgitt i 1948 og omhandlet menn (Kinsey, Pomeroy, Martin & Gebhard, 1953; Kinsey, Pomeroy & Martin, 1948). Verkene ble utgitt på bakgrunn av mangelen på faktabasert kunnskap om sex som ikke var preget av moralske, filosofiske eller sosiale tolkninger, i tillegg til at den tiden var preget av mangel på etablert vitenskapelig forståelse av menneskelig seksuell atferd (Kinsey et al., 1953, s. 5-7). Kinsey-rapportene bidro til spredning av kunnskap om sex og menneskelig atferd og ble i ettertid betraktet som revolusjonært, men ble i tillegg også møtt med kontroverser. Årsaken til dette var at rapportene utfordret utbredte oppfatninger om seksualitet, blant annet oppfatningen om at kvinner ikke var seksuelle vesener. Derfor ble deres bidrag betraktet som vesentlig i sammenheng med å flytte seksualitet videre på agendaen til den voksende kvinnebevegelsen på 1960- og 1970-tallet, og som oppmuntring til videre studier av kvinnelig seksualitet (Bullough, 1998).

Den voksende kvinnebevegelsen på 1960- og 70-tallet omhandlet feminismens andre bølge, hvor det ble dannet en ny underkategori innenfor feministisk tankegang. Dette var den såkalte radikalfeminismen som opererte med slagordet «det personlige er politisk» (Holst, 2017, s. 47), og satte fokus på aspekter hvor kvinneundertrykkningen ofte rammet hardest, nemlig områder som på mange måter ble anset som den private sfæren. Dette resulterte i et søkelys som fokuserte på menns kontroll over kvinners kropp, men også undertrykkningen av kvinners seksuelle begjær og utfoldelse (Holst, 2017, s. 47-49). I kjølevannet av dette oppstod det flere endringer i seksuelle normer generelt, hvor denne tidsperioden blir omtalt som den seksuelle revolusjonen (Martin, 1996, s. 105). Den seksuelle revolusjonen som bevegelse stammer fra en forståelse om at seksualitet generelt ved tidligere epoker hadde vært undertrykket, men kanskje spesielt for kvinner og ungdom (Martin, 1996, s. 114). Derfor resulterte dette i at seksuell og kvinnelig frigjøring ble innlemmet i de tidlige årene i den feministiske bevegelsens andre bølge. Bakgrunnen for dette var at feminister på den tiden etterstrebet betydningen og effektene den

seksuelle revolusjonen hadde for kvinner på 70-tallet, og ble derfor senere kjent som 'sex wars' (Le Masurier, 2019, s. 279-280).

Hannah Helseth (2010) omtaler at dagens ungdom tilhører *generasjon sex*, hvor jenter og unge kvinner sosialiseres inn i en schizofren kvinnerolle. Generasjon sex forklarer hun som en generasjon hvor ungdomskulturen er mer seksualisert enn noen gang før, i tillegg til at det aldri har vært mer krevende å beherske det seksuelle spillet (Helseth, 2010, s. 7-8). I likhet med Hannah Helseth (2010) hevder også Kjetil Rolness (2003) at dagens kultur er preget av seksuell art, og påpeker at dagens ungdomskultur er preget av «(...) en mediekultur som er gjennomvisualisert, der seksualitet avbildes og diskuteres mer åpent enn noen gang i historien» (Rolness, 2003, s. 42). I lys av Rolness (2003) sitt utsagn gjenspeiler slike tendenser seg gjerne gjennom samfunnets konsumering av sosiale medier eller via populærkulturen som musikk, podkaster eller serier for å nevne noe, da dette ofte er preget av seksuell art (Dines, 2010, s. 25-26). Eksempler på dette er podkasten til Iselin Guttormsen *G-punktet*, eller serier og dokumentarer som *Sex og singelliv*, *The Bold Type*, *Pornolandet*, *Porno 2022* og *Naked Attraction*. Til tross for at dagens kultur er preget av en endring i liberal retning knyttet til kunnskap og holdninger rundt sex, hevder sexolog og influenser Iselin Guttormsen at vi som samfunn fortsatt har en lang vei å gå. Hun belyser i sin bok *Iselin snakker om sex* at «(...) sexlivet vårt er påvirket av at vi lever i et patriarkalsk samfunn» (Guttormsen, 2021, s. 180). Hun argumenterer for at vårt samfunn omfavner det mannlige perspektivet i samfunnet, mannsrettet pornografi, at samfunnet er preget av tradisjonelle kjønnsrollemønstre, uopnåelige skjønnhetsidealer, frykt for overgrep og voldtekt, og en skjev maktfordeling på soverommet. Slike faktorer mener hun fører til «(...) at vi ikke er så seksuelt frigjorte eller likestilte som vi liker å tro» (Guttormsen, 2021, s. 180). Dermed mener Guttormsen at det er vesentlig for samfunnet at kvinner sier ifra og ytrer seg om slike problematiske forhold, og en slik representant har Guttormsen selv på mange måter også blitt. Hun belyser via sin egen plattform på Instagram vesentlig kunnskap om kvinner og seksualitet, men betraktes dessverre også i denne sammenheng som en "vulgær kvinne" av enkelte aktører. Dette gjenspeiler på sett og vis at selv om vårt samfunn har gjennomgått en utvikling i tråd med seksualitet og frigjøring, preges dette området fortsatt også av ulikhet på bakgrunn av kjønn.

1.2. Forskning på feltet: kjønn og seksualitet

For å danne en bedre forståelse av fenomenet jeg utforsker i denne oppgaven, presenterer jeg her tidligere forskning på feltet. Hensikten med dette er å vise hvilke temaer som blir diskutert i forskning om kjønn og seksualitet.

Karin Widerberg (1995) har utforsket sammenhengen mellom kunnskapsutfoldelse, kjønn og seksualitet gjennom minnearbeid og feministisk teori. Minnearbeidet til Widerberg er inspirert av det kollektive minnearbeidet til Frigga Haug (et al., [1983] 1999). Minnearbeid som metode innebærer å gå tilbake i egne minner og erfaringer med et historisk utgangspunkt, å forstå sin egen medvirkning i enkelte opplevelser og erfaringer i sammenheng med sosialisering. Sosialisering er en praksis som foregår sammen med andre individer (Haug, 2020). Hensikten til Widerberg (1995) med *Kunnskapens kjønn*, var å synliggjøre hvordan kjønn blir til i det som utgjør selve hverdagslivet, og anvende elementene i egne minner for å komme frem til det subjektive og allment kvinnelige. Hun mener at denne formen for kunnskap finnes i de sammenhenger vi ofte *unnlater* å snakke om, og derfor spiller hennes minner en vesentlig funksjon for å demonstrere de tause sammenhengene hun ønsker at feministiske forskere skal utforske og formidle (Widerberg, 1995, s. 168-169).

Alix Kates Shulman (1980) har skrevet en artikkel om makt og sex hvor hun diskuterer hvordan radikalfeminismens kampsaker og den seksuelle revolusjonen påvirket kvinners liv (i tiden etter revolusjonen). Her forklarer hun at noen kvinner ikke opplevde en bedring ved sitt eget seksuelle liv, og at de bar på en følelse av mangel på kvinnelig frigjorthet. Årsaken til dette var en opplevelse av bestemte forventninger ved sin rolle som kvinne, hvor derimot deres erfaringer tilsa at de ikke kunne sette lignende krav til sine partnere. Dermed var det en uoverensstemmelse ved mediebildet av den frigjorte bølgen og dens etterslep, i sammenheng med kvinners egne erfaringer. Hun hevder at massemedia har bidratt til en form for undergraving av bevegelsens formål, og; «teaching us to blame the victim rather than on how to end victimization» (Shulman, 1980, s. 603). Shulman (1980) påpeker at selv ikke de mest ivrige feministene kan hevde å være frigjort i et sexistisk samfunn, og at seksuell frigjøring ikke har noen betydning så lenge det ikke inkluderer friheten til å avvise eller inngå seksuelle forhold uten frykt for utnyttelse eller straff.

1.3. Problemsstilling og avgrensning

Min innfallsvinkel i masteroppgaven er hvordan kvinner forholder seg til seksualitet i dagens samfunn. Bakgrunnen til det er at jeg har utforsket temaet seksualitet fra et historisk, kulturelt og strukturelt perspektiv, i sammenheng med hvordan kvinnelige studenter forstår, opplever og forholder seg til seksuelle normer, praksiser og atferd. Jeg har derfor valgt å ta utgangspunkt i følgende problemsstilling;

Hvordan forstår, opplever og forholder kvinnelige studenter seg til seksualitet?

Ettersom seksualitet som tematikk er bredt og omfavner forskjellige kategorier, er det relevant å belyse hvilke refleksjoner jeg har foretatt med hensyn til avgrensninger i oppgaven. Foucault ([1984] 2020) anvender i *Seksualitetens historie 2: Bruken av nytelse* teksten Hippokrates løfte for å forklare at man i seksuell kontekst eller nytelsens scene (slik han omtaler det) som individ ofte inntar en av to roller, nemlig den "aktive aktøren" eller den "passive aktøren". Her utbroderer han at den aktive rollen ofte blir assosiert med menn, mens den passive rollen oftest har blitt assosiert med kvinner. Derimot forklarer han også at den passive rollen i tillegg kan besittes av «(...) kvinne, fri mann eller slave (...)» (Foucault, [1984] 2020, s. 57). Dette tolker jeg som en form for forklaring på at seksualitet gjennom samfunnets utvikling har blitt mer og mer flytende, og en slik tilstand gjenspeiler seg også i dagens samfunn. Det er ikke lenger like vesentlig hvilken kategori av seksuell legning individer befinner seg innenfor, da slike kategorier ikke lenger er av samme betydning som de har vært ved tidligere tider. Kategoriene av seksuelle legninger som jeg henviser til i denne omstendigheten er LGBTQ+-spektrumet, og omfatter kategoriene lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og queer (Risman, 2018, s. 66). På bakgrunn av det har jeg derfor valgt å ekskludere seksuell legning som en vesentlig forklaringsfaktor for å avgrense denne oppgavens omfang.

1.4. Oppgavens struktur

Oppgaven er videre organisert i seks forskjellige deler. I den neste delen presenterer jeg oppgavens teoretiske rammeverk. Her redegjør jeg for perspektivene *kjønn som performativt*, *kjønn som sosialisering*, *underordning og underkastelse gjennom kroppen*, og begrepet *seksuell dobbeltstandard*. Videre redegjør jeg for tidligere forskning på pornografi, sexting og hevnporno, i tillegg til frigjøring, utforskning og hookup-kultur. Deretter følger oppgavens metodedel. Her presenterer og diskuterer jeg mitt valg av forskningsdesign, i tillegg til

refleksjoner rundt hvilke valg som er gjennomført i forskningsprosessen. Den femte delen av oppgaven utgjør oppgavens analysekapittel, her presenterer og analyserer jeg mitt empiriske datamateriale. Funnene i analysen blir videre diskutert i en mer helhetlig sammenheng i diskusjonskapittelet. Til sist blir oppgaven avrundet ved at mine hovedfunn oppsummeres, i tillegg til at mine tanker og refleksjoner om mitt bidrag på feltet, og videre forskning.

2. Teoretisk utgangspunkt

I denne delen av oppgaven har jeg valgt å ta utgangspunkt i teoriene til West og Zimmerman (1987), Butler ([1990] 2007) og Schilt og Westbrook (2009) sine forståelser av *kjønn som performativ*, Frigga Haug med flere ([1983] 1999) sin teori om *kjønn som sosialisering, underordning og underkastelse gjennom kroppen*, og Vic Blake (2016) sin forståelse av *endringer i mannlig seksualitet* i sammenheng med kroppslig aldring. I tillegg belyser jeg også begrepet '*den seksuelle dobbelstandard*' med opprinnelse fra Ira Reiss (1956). Disse teoriene og begrepene danner det teoretiske grunnlaget for oppgaven, og blir anvendt i analysen og diskusjon for å utforske min valgte problemstilling; hvordan forstår, opplever og forholder kvinnelige studenter seg til seksualitet.

2.1. Forståelse av kjønn som performativt

Candace West og Don H. Zimmerman (1987) presenterer i sin artikkel *Doing Gender* en konstruktivistisk forståelse av kjønn som en rutinemessig performativ utøvelse innebygd i hverdagslig samhandling. De stiller seg kritisk til tidligere teoretikere sin forståelse av kjønn, da de mener at disse forståelsene ikke har vært omfattende nok. Grunnlaget til dette er at de ikke har tatt høyde for kompleksiteten mellom biologi, kulturelle aspekter og strukturelle rammer, hvor selve forestillingen om kjønn som en utøvende handling har blitt tilsidesatt. Som følger av dette mener West og Zimmerman (1987) at '*å gjøre kjønn*' innebærer å skape forskjeller mellom jenter og gutter, kvinner og menn, som ikke er naturlige, essensielle eller biologiske, og når forskjellene er konstruert anvendes de for å forsterke det vesentlige ved kjønn (West & Zimmerman, 1987, s. 137). Dermed innebærer dette at '*å gjøre kjønn*' utøves av kvinner og menn gjennom sosiale praksiser som utfolder seg gjennom interaksjon og samhandling med andre, og reproduseres som en fremtoning for hva som anerkjennes som naturlige feminine og maskuline aspekter i samfunnet (West og Zimmerman, 1987, s. 126). Kjønn anvendes som et kriterium for differensiering i samfunnet og resulterer i sosiale konsekvenser på bakgrunn av hvilken kategori av kjønn man tilhører. Konsekvensene av dette omfatter tildeling av makt og ressurser i sammenheng med hjemlige, økonomiske og politiske områder, men også innenfor mellommenneskelige relasjoner (West & Zimmerman, 1987, s. 145). De belyser hvordan tilnærmingen til den sosiale ordenen av kjønn har forsterket og legitimert hierarkiske ordninger som eksempelvis forståelsen av "naturlige forskjeller" mellom kjønnene siden menn gjør kjønn via dominans, mens kvinner aksepterer og gjør underordning ved sin performative utførelse i hverdagslig samhandling. Denne forståelsen bærer implisitt

preg av at hvis kjønn "gjøres" på *korrekt* måte, både opprettholdes, reproduseres og legitimeres de institusjonelle ordningene som baserer seg kjønn. Derimot ved *feil* gjennomføring av kjønn, kan det resultere i at individet blir sanksjonert (West & Zimmerman, 1987, s. 146). 'Å gjøre' kjønn tilfører interaksjonelle fundamentet knyttet til den sosiale strukturen som resulterer i en innebygd mekanisme bestående av en form for sosial kontroll. De institusjonelle kreftene som bidrar til å opprettholde kjønnsforskjellene mellom menn og kvinner, via forståelsen av at slike interaksjonelle forskjeller blir validert gjennom samhandling, som igjen resulterer i en opplevelse av disse ordningene sin "naturlighet" og "rettmessighet" (West & Zimmerman, 1987, s. 147). Det vil si at West og Zimmerman (1987) sin forståelse av kjønn ikke er en enkel egenskap som individer besitter, men en integrert dynamikk i sosiale ordener. På grunnlag av dette er kjønn en ideologisk enhet som både produserer, reproduserer og legitimerer de valg og grenser som baserer seg på bakgrunn av kjønn som kategori (West & Zimmerman, 1987, s. 147).

I likhet med West og Zimmerman (1987) sin forståelse av å gjøre kjønn, anser også Judith Butler ([1990] 2007) fenomenet kjønn som en form for konstruksjon gjennom 'performativitet', som er hennes begrep. Hun har etter sitt bidrag *Gender Trouble* blitt plassert innenfor det som kalles 'queer theory', og grunnlaget til det er at hun er en mye omtalt feministisk kjønnsteoretiker, og tolkes som alternativ i forhold til den mer tradisjonelle feminismen (Jegerstedt, 2008, s. 74). Butler ([1990] 2007) definerer kjønn som «(...) the repeated stylization of the body, a set of repeated acts within a highly rigid regulatory frame that congeal over time to produce the appearance of substance, of a natural sort of being» (Butler, [1990] 2007, s. 45). Denne forståelsen er preget av at kjønn verken er et substantiv eller frittsvevende attributter, men derimot en handling å utføre, som ikke eksisterer før selve handlingen finner sted (Butler, [1990] 2007, s. 34). Det vil si at den kjønnede kroppen er en form for gjennomførelse, som ikke har en eksistens foruten de forskjellige handlingene som utgjør dens virkelighet (Butler, [1990] 2007, s. 185). Butler ([1990] 2007) forklarer at hun er enig i Simone de Beauvoir sin forståelse av kjønn. I stedet for å *fødes* som 'kvinne', er 'kvinne' heller en sosial konstruksjon; noe en *blir*. Dette innebærer på sett og vis at 'kvinne' som begrep er en tilblivelse gjennom en prosess av konstruksjon som verken kan hevdes å oppstå eller ende. Dette er en pågående diskursiv praksis som er tilgjengelig for både intervensjon og resignasjon (Butler, [1990] 2007, s. 45). I tillegg forklarer Butler at selve effekten av kjønn produseres og kommer til syne gjennom «(...) the stylization of the body and, hence, must be understood as the

mundane way in which bodily gestures, movements, and styles of various kinds constitute the illusion of an abiding gendered self» (Butler, [1990] 2007, s. 191).

Kristen Schilt og Laurel Westbrook (2009) belyser funksjonene til det heteronormative systemet ved å undersøke mulige utfordringer til sosialt kjønn, biologisk kjønn og seksualitet. Dette gjør de ved hjelp av transkjønnede individer som eksempel siden dette er individer som lever sitt liv med utgangspunkt i et sosialt kjønn, og ikke det biologiske kjønn de ble tildelt ved fødsel. De transkjønnede bryter med kulturelle forventninger om at kjønnsidentitet er uforanderlig og knyttet til det biologiske. Årsaken til dette er at alle mennesker, og derfor også transkjønnede mennesker, besitter det de omtaler som et '*kulturelt kjønnsorgan*' som stammer fra deres presentasjon av kjønn (Schilt & Westbrook, 2009, s. 441). Det de mener med dette er at det finnes en forventning som er tatt for gitt ved at heteroseksualitet og kjønnsidentitet avhenger av kjønnsorganets tilstand, og produserer derfor et heteronormativt utgangspunkt, uavhengig av om kjønnsorgan i de fleste sosiale interaksjoner faktisk ikke er synlig. Individer forventer ikke et misforhold mellom det biologiske kjønn og den kjønnslige presentasjonen, men antar heller at kjønnede utseender gjenspeiler individets biologiske og kjønnede virkelighet (Schilt & Westbrook, 2009, s. 443). Schilt og Westbrook (2009) har derfor utforsket hvordan '*gender normals*' (cis-kjønnede individer) reagerer på det som kan oppfattes som et misforhold mellom kjønnsidentitet og biologisk kjønn i interaksjonelle sammenhenger, både i offentlige og private relasjoner som eksempelvis seksuelle sammenhenger (Schilt & Westbrook, 2009, s. 442). Med hensyn til dette tilfører Schilt og Westbrook (2009) et brudd med forståelsen av at sosialt kjønn er antatt å gjenspeile det biologiske kjønn i alle sosiale interaksjoner, og at viktigheten ved '*å gjøre*' kjønn på en slik måte som representerer formen på individets kjønnsorgan blir forhøyet i seksuelle og seksualiserte omstendigheter. Misforhold om kjønnede kriterier i sammenheng med seksuelle omstendigheter og relasjoner er i seg selv basert på bakgrunn av kjønn, og som derfor medfører at både menn og kvinner velger forskjellige mål og midler for å regulere antatte naturligheter med hensyn til kjønn (Schilt & Westbrook, 2009, s. 440).

2.2. Sosialisering, underordning og underkastelse gjennom kroppen

Frigga Haug (et al.,[1983] 1999) har gjennom kollektivt minnearbeid sammen med andre kvinner utforsket feministiske problemstillinger, i tillegg til om marxismen hadde "rom" for spørsmål som også angår kvinner. Det kollektive minnearbeidet ble gjennomført ved at kvinner

skrev ned sine historier, erfaringer og hendelser fra egne liv. Det med et søkelys på hvilke omstendigheter de har "lært" feminin sosialisering eller en form for læring av "feminine" måter å oppføre seg på. Disse historiene har videre blitt diskutert kollektivt og presentert i boka. Historiene og opplevelsene har til hensikt å bidra til teoretisk utvikling og tydeliggjøre kvinnelige erfaringer, det fordi kvinnelige erfaringer og opplevelser ofte blir oversett eller neglisjert (Haug et al., [1983] 1999, s. 23-25). Her utforsker de hvordan kvinner i forskjellige tilfeller kan bli forstått som offer eller medskyldige til egen 'underordning' i sammenheng med sosiale relasjoner og sosialisering. I sammenheng med begrepet underordning påpeker Haug (1992) at kvinner primært er ofre, og det finnes utallige bevis for akkurat dette. Dette blir eksemplifisert med overgrepstatistikk, tilgang til forskjellige profesjoner, lav representasjon i innflytelsesrike organisasjoner, benyttelse av kvinnekroppen ved reklamering, i tillegg til byrden kvinner opplever og håndterer innad i selve husholdet (Haug, 1992, s. 3). Derimot forteller de at i sammenheng med underordning er ikke kvinner bare gjenstander for mannlig begjær, men kvinner *selv* spiller en deltakende rolle i sin skapelse som "objekter". Det de mener i denne konteksten er; «to see femininity in this way is to identify a subjective aspect within being-as-object, and thus effectively to recognize the inadequacy of the subject-object metaphor (...)» (Haug et al., [1983] 1999, s. 131). Kvinners konstruksjon av seg selv i sosiale relasjoner, men også i kjønnsrelasjoner, involverer *helheten* ved deres person. Deres bestemte måte for sosialisering, sentrerer seg rundt selve kvinnekroppen, og via variasjonen ved kvinners ferdigheter og kompetanse som utfolder seg innenfor gitte begrensninger (Haug et al., [1983] 1999, s. 131). Dette handler på sett og vis om hvordan kvinner presenterer og tilordner seg samfunnets forventninger og normer, og gjenspeiler en atferd som viser at kvinner forstår og anerkjenner disse forventningene som "gyldige" (Widerberg, 1995, s. 151).

Den kvinnelige sosialiseringen foregår i all hovedsak gjennom kvinners infiltrering i den seksuelle ordenen (Haug et al., [1983] 1999, s. 37), i tillegg til at "uskyldige" deler av kvinnekroppen blir seksualisert og ilagt skam, normering og sosial kontroll ved hjelp av betydninger og referansesystemer innad i samfunnet (Haug et al., [1983] 1999, s. 139). Dette viser de gjennom kvinnelige bryster, hvor hun sier at; «female breasts are never innocent, their socialization takes place at the very moment they appear- a moment that also signals the entry into adulthood» (Haug et al., [1983] 1999, s. 139). Årsaken til dette er at prosessen hvor kvinner går over til å bli voksne i et system av tegn, innebærer at denne biologiske prosessen visuelt tydeliggjør de tingene kvinner har eller snart skal besitte på eller i kroppen. Her påpeker de at seksualisering og det å bli voksen henger tett sammen, at det stort sett foregår samtidig, og at

det derfor har en sterk sammenheng med de betydningene som kjønn skapes gjennom. På mange måter blir voksenlivet assosiert med oppnåelsen av sosialisering og dermed også den ytre presentasjonen av kjønn (Haug et al., [1983] 1999, s. 139). Det som er vesentlig med Haug og det kollektive minnearbeidet sitt teoretiske perspektiv, er deres forståelse av at kvinneundertrykkelse bare kan eksistere og vare så lenge kvinner selv aksepterer og aktivt arbeider for å opprettholde den. Dermed blir kvinner på sett og vis medskyldige i sin egen undertrykkelse (Haug, 1992, s. 7 & 77). Det de mener med dette er at mennesker, men også kvinner “skaper seg selv”. Det vil oppstå situasjoner hvor kvinner er omgitt av allerede dannede strukturer som fungerer som undertrykkende, og at det er forventet at de reagerer på en underdanig måte. Derimot påpeker Haug at det er vesentlig at slike strukturer *kun* overlever så lenge de kontinuerlig reproduseres av de som befinner seg i dem, og dermed innebærer dette implisitt at strukturene har potensialet til å endres av de som selv er en del av reproduksjonen av dem (Haug, 1992, s. 8).

2.2.1. Sosialisering, seksualitet og kroppens aldring

I motsetning til det kollektive minnearbeidet fra Haug (et al., [1983] 1999), har Barber, Blake, Hearn, Jackson, Johnson, Luczynski og McEwan (2016) utviklet et kollektivt minnearbeid med minnefortellinger fra de var unge og til de ble eldre menn. De har via sitt minnearbeid satt søkelys på subjektive følelser gjennom hverdagslige erfaringer, og tematikker som alder, alderdom, kjønn og andre sosiale skiller og erfaringer (Barber et al., 2016, s. xxii). Blake (2016) belyser hvordan sex som tematikk gjerne blir tilnærmet fra menn sitt perspektiv med utgangspunkt i seksuelle erobringer, eller som en handling menn gjør *mot* noen andre. Minnearbeidet resulterte på sin side i en synliggjøring av at tematikken seksualitet og menn gjerne strekker seg lengre enn den snevre tolkningen av at det mannlige perspektivet på sex er overveiende fysisk, og med hovedsakelig fokus på penetrering (Blake, 2016, s. 174). I den anledning skiller han mellom seksualitet i ung alder, og hvordan seksualitet gjerne endrer seg ved livets løp ved fortellinger om prosessen hvor kroppen endres via alderdom. Blake (2016) uttrykker hvordan han misliker begrepet seksuell impotens ved manglende seksuell prestasjon, og i stedet bruker han begrepet; ‘*a non-phallic tenderness*’. Dette begrepet benytter han for å forklare at det finnes mer kjærlige og gjensidige former for sensualitet, fremfor kun den smale ulikhetsbaserte besettelsen over penetrerende sex. Blake (2016) selv innså når han ble eldre, en utfordring rundt at det kun er penetrerende sex som egentlig anerkjennes som “ekte” sex ved heteroseksuelle relasjoner (Blake, 2016, s. 179). Dette elementet illustrerer han via å vise at

enkelte menn gjerne benytter seg av Viagra, hvor hans tolkning er at det er et verktøy for å forhindre unødvendig bekymring over manglende seksuell prestasjon, det ved utfordringer knyttet til penis og stivhet, fremfor å faktisk innse de harde fakta ved kroppens alderdom. Dermed ble det tydeligere for han hvordan det som tidligere var ansett som seksuelle "feil", kanskje heller burde tilnærmes med utgangspunkt i seksuelle endringer over tid. Blake (2016) sine refleksjoner til dette er at det ikke nødvendigvis er slik at det er et behov for at menn skal være forventet å opptre stereotypisk "heteroseksuelt" ved sin seksuelle opptreden, men at det kanskje burde foreligge en forventning og frihet til at de skal ha muligheten til å "leke" litt mer med sensuell berøring (Blake, 2016, s. 179).

2.3. Den seksuelle dobbelstandard

Begrepet '*seksuell dobbelstandard*' har blitt anvendt i forskning siden 1960-tallet, og Ira Reiss blir på mange måter betraktet som en sentral person til dette begrepet (Reiss, 2006, s. 19; Crawford & Popp, 2003, s. 13; Milhausen & Herold, 1999, s. 361). Utgangspunktet for Reiss var holdninger som gjenspeilet seg i det amerikanske samfunnet, hvor denne dobbelstandard ble anset som en kraftfull faktor for regulering av individers seksualitet, i tillegg til å tildele menn forhøyde seksuelle rettigheter enn for kvinner (Reiss, 1956, s. 224-225; Reiss, 2006, s. 4 og 19-20). Reiss (1956) definerte den '*seksuelle dobbelstandard*' som en forståelse av at seksuell omgang for kvinner før ekteskap er galt for alle kvinner, og at kvinner som gir etter for dette derfor er "dårlige kvinner". Derimot er forekteskapelig seksuell omgang for alle menn harmløst om ikke riktig eller akseptabelt, og menn som praktiserer dette forstås ikke menn som dårlige menn (Reiss, 1956, s. 225). Slike holdninger stammet fra en forståelse av at menn gjerne ønsket og trengte sex, mens kvinner derimot ble anset som forskjellige fra menn. Kvinner burde til forskjell fordømmes hvis de hadde sex før ekteskap. I tillegg til dette ble menn betraktet som smartere enn kvinner, noe som også delvis rettferdiggjorde deres forhøyede besittelse av seksuelle rettigheter (Reiss, 2006, s. 4-5).

Den '*seksuelle dobbelstandard*' som fenomen har i senere tid blitt utviklet som mindre streng, og en faktor til dette var at den seksuelle revolusjonen bidro til å rive ned stigmatiseringen av sex før ekteskap for kvinner (Reid, Elliott & Webber, 2011, s. 549; Risman & Schwartz, 2002, s. 20). Likevel er den fortsatt relevant, da dobbelstandard ved senere anledninger har blitt mer generell og omfatter forståelsen av at det er *akseptabelt* for kvinner å ha sex i forpliktete forhold, mens menn derimot står fritt til å ønske sex enten *innenfor* eller

utenfor et forhold (Reid et al., 2011, s. 549; Crawford & Popp, 2003, s. 14-16; Hamilton & Armstrong, 2009, s. 608-609). Dette innebærer derfor at dobbeltstandarden er en faktor som bevarer ordenen basert på kjønn hvor menn sine ønsker og behov går foran kvinners, og har derfor implikasjoner for ulikhet på bakgrunn av kjønn som omfatter og påvirker intime relasjoner. Reid, Elliot og Webber (2011) forteller i sin artikkel at holdninger som styrker den '*seksuelle dobbeltstandarden*' for kvinner er tanken om å «be desirable but not desiring» (Reid et al., 2011, s. 549). Bakgrunnen til det er at forventninger til kvinners natur innebærer at de er mindre seksuelle vesen enn menn, og at kvinner har som oppgave å være '*seksuelle portvoktere*' i seksuelle sammenhenger (Reid et al, 2011, s. 549; O'Sullivan & Byers, 1992, s. 435).

3. Tidligere forskning

I tillegg til de forskjellige teoretiske perspektivene som er nevnt ovenfor, ønsker jeg i dette kapitlet å presentere tidligere forskning som også anvendes i min analyse og diskusjon. Derfor presenterer jeg her MacKinnon (1987) sitt perspektiv på pornografi, og Johnstonbaug (2021) sin forståelse av fenomenene sexting og hevnporno. Bakgrunnen til dette er at MacKinnon (1987) og Johnstonbaug (2021) sine bidrag viser kvinners posisjon i samfunnet, det på bakgrunn av slike fenomener. I tillegg presenterer jeg også Nilsen og Rudberg (2007) sin forståelse av generasjoners utvikling av seksuelle relasjoner, og artikler som tar for seg fenomenet hookup-kultur med utgangspunkt i forskjellige perspektiver.

3.1. Pornografi, sexting og hevnporno

Catharine A. MacKinnon (1987) belyser i sitt verk *Feminism Unmodified* hvordan den andre bølgen av feminisme avdekket og tilnærmet seg tematikker som seksuelle overgrep, seksuell trakassering, prostitusjon og pornografi i forhold til hvilken makt menn har over kvinner i samfunnet (MacKinnon, 1987, s. 5). Med utgangspunkt i pornografi forklarer hun at;

(...) pornography constructs the social reality of gender, the force behind sexism, the subordination in gender inequality, is made invisible; dissent from it becomes inaudible as well as rare. What a woman is, is defined in pornographic terms; this is what pornography *does* (MacKinnon, 1987, s. 166).

Her forteller Mackinnon (1987) at pornografi motarbeider likestilling mellom menn og kvinner, siden pornoindustrien fremmer et institusjonalisert perspektiv av mannlig herredømme som forener erotiseringen av dominans og underkastelse. Hennes forståelse av pornografi som seksuelt verktøy, er preget av en vinkling av kvinner i forhold til et ønske om å bli behandlet med manglende respekt, og at kvinner i pornografisk forstand defineres som seksuelle objekter. Grunnlaget til det er at pornografi er skapt fra et mannlig perspektiv, hvor hensikten er å oppfylle menns ønsker å forståelser av hva en kvinne kan og skal være. Dermed blir kvinners seksualitet i seg selv også stigmatisert. Bakgrunnen til det er at kvinner ikke er tillat å verken ha det, snakke om det, eller belyse det fra eget perspektiv. Derfor innebærer dette at hvis kvinner skal være likestilte med menn, er det nærmest forventet at kvinner på sett og vis skal praktisere sex i form av å være aseksuelle vesener, eller jomfruer.

Morgan Johnstonbaugh (2021) fokuserer i sin artikkel på forskjeller på bakgrunn av kjønn i sammenheng med deling av andres nakenbilder. Hans tilnærming til tematikken er som et kollektivt ritual ved seksuell forfølgelse og avvisning. Bakgrunnen er at digitale interaksjoner spiller en større rolle i individers romantiske liv og tilbyr nye muligheter for intimitet, men bidrar også til permanente ulikheter på bakgrunn av kjønn. Johnstonbaugh (2021) forklarer at tidligere forskning mangler søkelys på samtykke, spesielt i situasjoner hvor heteroseksuelle menn deler bilder av kvinner med motivasjonen om å vise seg frem eller ydmyke kvinner. Litteratur om heteroseksuell maskulinitet tilnærmer seg fenomenet som en felles natur ved menns seksuelle forfølgelse og trakassering av kvinner, og som et verktøy for å utøve dominans. Johnstonbaugh (2021) tilnærmer seg derimot individers utfoldelse av seksualitet i lys av ritualer. Hans funn viser derfor at menn ofte er deltagende i en form for kollektiv seksuell jakt, mens kvinner som oftest er deltagende i en kollektiv form for avvisning. Her nevnes det også at nakenbilder oftere er mer ettertraktet hos menn, fremfor hos kvinner. Kvinner sin forståelse til deling av andres nakenbilder preges av en form for skryt av egne seksuelle "erobringer", mens menn sitt perspektiv gjerne preges av at kvinner i slike tilfeller er seksuelle objekter. Dette indikerer en form for kjønnslig ulikhet i sammenheng med fenomenet.

3.2. Frigjøring, utforskning og hookup-kultur

Hariett Bjerrum Nielsen og Monica Rudberg (2007) har skrevet en artikkel som tar for seg hvordan unge norske heterofile jenter i tre forskjellige generasjoner har navigert og forholdt seg til seksualitet i et interseksjonelt perspektiv med utgangspunkt i klasseforskjeller. Funnene deres viser at bestemødregenerasjonen (født i 1910-1920) sitt fokus på seksualitet stort sett omhandlet reproduksjon og familie, mødregenerasjonen (født i 1940-1950) sitt fokus omfavnet kjærlighet og forelskelse, mens dötregenerasjonen (født 1971-1972) sitt syn på seksualitet stort sett handlet om frigjøring, moro, utforskning og uavhengighet. Bakgrunnen er en sosial endring som har resultert i at terskelen for å ha sex har blitt lavere, og steget fra forelskelse til samleie har blitt kortere. Dermed viser dette en endring i sammenheng med seksualitet, det fordi den siste generasjonen skiller sex fra både reproduksjon og kjærlighet, men har derimot resultert i en form for eksponering og utsatthet i lys av risiko for kategorisering som "billig" og "utnyttet".

Hookup-kultur og kjønnsforskjeller har blitt et populært tema i forskning. Begrepet '*hookup*' handler om seksuell aktivitet mellom to personer som ikke er i et forpliktet romantisk forhold, også kjent som '*tilfeldig sex*' (Currier, 2013, s. 704). Julie A. Reid, Sinikka Elliot og Gretchen

R. Webber (2011) fant at tilfeldig sex eller hook-up kultur har erstattet tradisjonelle stevnmøteritualer, og på mange måter blitt den primære måten heteroseksuelle collegestudenter former forpliktende forhold. I tillegg viser deres forskning at normene rundt tilfeldig sex etter stevnmøter kan være til ulempe for kvinner. Kvinner har i større grad enn menn en mulig risiko for å bli møtt med dømmende holdninger for praktisering av tilfeldig sex, som derfor indikerer en form for ulikhet på bakgrunn av kjønn, og ubalanse i heteroseksuelle maktdynamikker. Laura Hamilton og Elizabeth A. Armstrong (2009) har til motsetning, funn som viser at heterofile collegekvinner sin praktisering av egen seksualitet, strider med tankegangen om at kvinner sin praktisering av seksualitet er medvirkende til mannsdominansen i samfunnet, både ved praktisering av tilfeldig sex, men også i engasjerte forhold. Hamilton og Armstrong (2009) sine funn viser at enkelte kvinner i denne perioden av livet ønsker å være mer individualiserte, og gjerne "finne ut av seg selv" før de eventuelt forplikter seg til noen andre. Derfor medfører dette imperativet av selvutvikling at forpliktete forhold blir mindre interessante for kvinner i denne perioden av livet, mens tilfeldig sex blir mer appellerende. Eivind Grip Fjær, Willy Pedersen og Sveinung Sandberg (2015) fant i sin forskning ut at seksuelle moraler i samfunnet ikke nødvendigvis holder følge med selve utviklingen av det de omtaler som den *nye* seksuelle praksisen hos unge mennesker. Selv ikke i samfunn som bærer preg av liberale holdninger til seksualitet, som i denne sammenheng innebærer eksempelvis de nordiske landene, selv om de etterstreber en form for likestilling mellom kjønnene. Deres funn viser at '*slut-shaming*' ikke er et direkte eksplisitt og utbredt fenomen, men at den moralsk uhyggelige statusen som "slut" fortsatt opprettholdes implisitt. Bakgrunnen er at unge kvinner etablerer symbolske grenser mellom seg selv og *andre* kvinner, som vil si de som ikke behersker selvkontroll i sin seksuelle praksis. Slike skiller kommer til syne gjennom toleranse for praksiser av tilfeldig sex, men derimot ikke en spesifikk type praktisering. Det vil si at kvinner som praktiserer hookup-kultur og i tillegg danner symbolske grenser mellom seg selv og visse *andre* kvinner, viser en indikasjon av et manglende alternativ om kjønnsforståelser som tillater unge kvinner å positivt assosiere seg med å både delta, men også praktisere tilfeldig sex. Nevneverdig er det også at menn i tillegg bidrar til å dra symbolske grenser ved sine konversasjoner om sex, men nyter en større frihet i lys av den moralske posisjoneringen i samfunnet. Dermed viser Fjær, Pedersen og Sandberg (2015) sin studie at selv om holdningene til individer er liberale ved forståelsen av den seksuelle praksisen, kan kjønnsforskjeller i lys av *grensesetting* (boundary-work) bidra til en vedvarende seksuell dobbeltstandard blant unge.

3.3. Forskningsspørsmål

Ut fra det teoretiske rammeverket og tidligere forskning har jeg formulert følgende forskningsspørsmål som danner grunnlaget til innholdet i oppgavens analysekapittel;

- 1. Hvordan praktiserer kvinnelige studenter (sosialt) kjønn i sammenheng med seksualitet?*
- 2. Hvordan opprettholder eller endrer kvinnelige studenter kjønnede forventninger til seksuell atferd?*
- 3. I hvilken grad er seksualitet en arena for disiplinering av kjønn?*

4. Metodisk tilnærming

I dette kapittelet presenterer og diskuterer jeg min metodiske tilnærming i prosjektet, og refleksjoner knyttet til hvilke valg som er tatt under forskningsprosessen. Dermed er metodekapittelet i oppgaven videre preget av vitenskapsteoretisk posisjonering og metodisk valg, intervjustudie som den valgte metoden, rekruttering og utvalg, gjennomføring av prosessen som inneholder intervjuguide og selve intervjusettingen, behandling av data, forskningsetikk og til sist prosjektets kvalitet.

4.1. Vitenskapsteoretisk posisjonering og metodisk valg

Jeg har valgt å posisjonere mitt forskningsprosjekt innenfor den konstruktivistiske tradisjonen og det fortolkende paradigmet. Årsaken til det er at mitt forskningsdesign i prosjektet er preget av en kvalitativ tilnærming som vektlegger deltakernes opplevelser, meningsdanning og hvilke konsekvenser meninger har (Tjora, 2017, s. 24). Videre innebærer dette at prosjektet mitt har en sosialkonstruktivistisk tilnærming som vitenskapsteoretisk posisjonering, da hensikten ved dette prosjektet er å utforske hvordan kvinner forstår, opplever og forholder seg til seksualitet.

I sosialkonstruktivismen vektlegges det at virkeligheten er samfunnsskapt eller sosialt konstruert, hvor individene forstår omverdenen gjennom de kategoriene det gis uttrykk for, i tillegg til at de forsøker å forstå den verden man selv er en del av. Dette innebærer at individenes perspektiver og tilnærming er preget av den kulturen og samfunnet de selv er en del av (Tjora, 2018, s. 32; Thagaard, 2009, s. 43). Det Sohlberg & Sohlberg belyser som spesielt med den sosialkonstruktivistiske tilnærmingen er relevansen av å identifisere fenomenets doble karakter, som vil si de objektive forståelsene av verden, i tillegg til de subjektive (2019, s. 321). De hevder at å tilnærme seg det vitenskapelige ut ifra et sosialt konstruert perspektiv har blitt mer og mer populært de siste årene, siden feministisk orientering baserer seg på hvordan 'mannlighet' og 'kvinnelighet' konstrueres sosialt (Sohlberg & Sohlberg, 2019, s. 310). Kjønn benyttes som et prinsipp for å organisere samfunnet, og den sosiale virkeligheten er sterkt preget av kjønnsmessige konstruksjoner (Sohlberg & Sohlberg, 2019, s. 311). Derfor tolker jeg sosialkonstruktivismen som en vitenskapelig tilnærming hvor forståelsen er preget av at den sosiale verden består av prosesser som preger en større sosial 'orden', hvor disse prosessene legger føringer for individene i den og deres handlingsrammer.

4.2. Intervjustudie

Innenfor kvalitativ forskning innebærer intervjustudier å få tilgang til informanternes livsverden gjennom innblikk i deres kunnskap via vektlegging av deres meninger, holdninger og erfaringer (Hammersley, 2018, s. 173; Kvale, 1997, s. 21; Tjora, 2017, s. 114). Årsaken til at valget i denne sammenhengen falt på intervju som metode baserer seg på prosjektets tematiske fokus, siden intervju som metode ut ifra et konstruktivistisk perspektiv ansees som en sosial setting hvor dataen som anvendes i forskningsprosjektet er selve intervjusamtalene som blir samkonstruert av både forsker og informanter, i tillegg til at man kan gå ut over det som er observerbart og synlig (Kusenbach, 2003, s. 462; Roulston, 2010, s. 218). Dermed ble dybdeintervju som metode et åpenbart valg, da hensikten med dette forskningsprosjektet var å skaffe innsikt og kunnskap om kvinners perspektiver, holdninger og erfaringer i lys av seksualitet.

4.3. Rekruttering og utvalg

Selve rekrutteringen av deltakere til prosjektet baserte seg i første omgang på å henge opp plansjer (se vedlegg 1) med informasjon om prosjektet rundt omkring på NTNU sine campuser Dragvoll og Gløshaugen. Dette ble gjort i starten av desember 2021. Hensikten med dette var å nå ut til flest mulige individer som kunne være relevante, og som passet inn under kriteriene jeg hadde satt for dette prosjektet. Plansjene om prosjektet inneholdte kort og overordnet informasjon om prosjektet tematiske fokus, i tillegg til et estimert tidspunkt for gjennomføringen av intervjusamtalene. Det estimerte tidspunktet ble satt til måneden januar, da dette ble ansett som mest praktisk for gjennomføring av fysiske møter, med viten om at desember måned gjerne er preget av studenter som reiser hjem til sitt hjemsted for å feire juleferie. I tillegg til dette inneholdte plansjene også min kontaktinformasjon, nærmere spesifisert min studentepost. Bakgrunnen til dette var at de som engasjerte seg i prosjektets tematikk og som ønsket å stille som deltakere, kunne nå meg via e-post for en videre samtale. Dermed resulterte dette i videre sporadisk kontakt på denne digitale plattformen for å avtale tid og sted for selve intervjusamtalen.

Med hensyn til dette prosjektet ønsket jeg som nevnt å gjennomføre intervjusamtaler med kvinner som deltakere, da min hensikt var å vinkle tematikken på kvinners perspektiver, holdninger og erfaringer i lys av seksualitet. Det med hensyn til seksuelle normer, praksiser og atferd. Valget falt derfor på kvinnelige studenter fra NTNU som kriterier for selve utvalget, da

jeg så for meg at denne gruppen individer hadde høy sannsynlighet for å besitte unik og reflekterende innsikt i prosjektets tematiske fokus. I tillegg til at studenter på en hverdagslig basis gjerne er sosiale vesener som har til vane å sosialisere seg med fremmede. Dermed også muligens komfortabel med å utbrodere om sine tanker og erfaringer om prosjektets tematiske fokus. Resultatet av dette ble derfor et strategisk utvalg bestående av syv kvinnelige studenter fra alderen 20-25 år som deltakere i prosjektet (Thagaard, 2009, s. 55; Tjora, 2017, s. 130). Tabellen nedenfor viser derfor utvalget i prosjektet, hvor jeg har valgt å anonymisere samtlige av prosjektets syv deltakere ved hjelp av pseudonymer;

Tabell 1: Oversikt over deltakere

Deltaker:	Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3	Nr. 4	Nr. 5	Nr. 6	Nr. 7
Pseudonymer:	Leah	Ina	Mie	Ida	Tine	Siri	Helle

Etter hvert som utvalget i dette prosjektet bestod av 7 deltakere reflekterte jeg rundt om det var behov for ytterligere innsamling av data, eller om punktet for metning var nådd. Metningspunktet i et forskningsprosjekt indikerer hvorvidt det er givende å gjennomføre nye intervjuer, i den tro at det vil bringe fram nye relevante elementer eller momenter som er av betydning (Tjora, 2017, s. 143). Med hensyn til dette innså jeg etter en gjennomgang av datamaterialet, at det var flere interessante elementer som stadig gikk igjen i transkripsjonene mine. Dermed resonerte jeg meg frem til at omfanget i mitt datamateriale var rikelig nok til å drøfte de områdene ved kvinner og seksualitet som jeg ønsket å undersøke. Derimot skal det ikke legges skjul på at det sikkert ville vært hensiktsmessig og givende å gjennomføre flere intervjuer, og som sikkert hadde frembrakt flere interessante momenter. Derimot resulterte rammene til dette prosjektet i, at jeg tok jeg en beslutning om å avslutte her. Jeg sa meg fornøyd ved opplevelsen av at datamaterialet mitt besto av et rikelig omfang.

4.4. Gjennomføring av prosessen

Videre presenterer og diskuterer jeg selve gjennomføringen av forskningsprosessen. Derfor reflekterer og diskuterer jeg rundt intervjuguiden min som jeg brukte i intervjusamtalene med mine deltakere, og i tillegg refleksjoner jeg gjorde meg underveis i selve intervjusettingen.

4.4.1. Intervjuguide

Før selve intervjuene utformet jeg en intervjuguide (se vedlegg 2) med åpnings spørsmål, og deretter forskjellige refleksjonsspørsmål som var delt inn i fem overordnede tematikker i forhold til seksualitet; 1) venner og sosialt miljø, 2) overordnet samfunnsperspektiv, 3) kjønnsroller, 4) digitale plattformer og sosiale medier, 5) egne erfaringer. Årsaken til dette var at jeg ønsket å stille åpne spørsmål om tematikken jeg utforsket, og ikke lede informantene i sammenheng av mine forutinntatte tanker. Avslutningsvis var guiden utformet med avrundings spørsmål slik at deltakerne skulle ha mulighet til å tilføye innvendinger om det var noe de opplevde som bortprioritert eller vesentlig ved tematikken. Denne guiden ble dannet med utgangspunkt i sosiologiske teorier og tidligere forskning, i tillegg til fenomener jeg som individ selv har opplevd eller observert gjennom mitt hverdagsliv. Her er det vesentlig å påpeke at min hensikt med guiden ikke var å søke bekreftelse på fenomener jeg selv har erfart, men snarere å benytte den som utgangspunkt for fruktbare samtaler og innsikt. Kvale uttrykker at en intervjuguide kan forstås som en grov skisse av hvilke emner som burde dekkes i intervjusituasjonen i sammenheng med forskningsprosjektets tematikk (Kvale, 1997, s. 76). Dermed forholdte jeg meg til guiden litt sporadisk under intervjusamtalene. Hensikten med det var at jeg skulle ha noen punkter å forholde meg til, og ikke glemme spørsmål jeg anså som relevant å utforske. Imidlertid var hovedfokuset å gjennomføre intervjusituasjonene så tilnærmet "normale" samtaler som mulig. I ettertid viste det seg derimot at intervjuguiden inneholdt enkelte irrelevante spørsmål, disse besluttet jeg derfor å sløyfe ved enkelte anledninger.

4.4.2. Intervjusetting

Jeg hadde planlagt å gjennomføre intervjusamtalene fysisk. Derimot den 13. desember 2021 sendte regjeringen ut en pressemelding angående informasjon knyttet til koronasituasjonen. Informasjonen innebar at smitten i Norge hadde økt kraftig på bakgrunn av den nye virusvarianten omikron, som resulterte i at man skulle begrense antall sosiale kontakter, i tillegg til at universiteter og høyskoler ble oppfordret til å tilrettelegge for digital undervisning (Statsministerens kontor, 2021). Dermed besluttet NTNU å tilrettelegge for digital undervisning fra perioden 15. desember 2021 til 24. januar 2022. For mitt prosjekt resulterte dette i at jeg ved gjennomføringen av datainnsamlingen i januar og februar måned 2022 besluttet å gjennomføre samtlige av intervjusamtalene på den digitale plattformen 'Teams'. Bakgrunnen til dette var at det ble ansett som mest hensiktsmessig med hensyn til geografisk plassering for både meg og

mine deltakere på daværende tidspunkt. I tillegg til dette bidro også den digitale gjennomføringen til en viss forutsigbarhet for mine deltakere, pluss å ufarliggjøre situasjonen da deltakerne kunne delta hjemmefra. Dermed trengte ikke mine deltakere å bekymre seg for smitte, karantene eller isolasjon. Resultatet av dette ble derfor syv digitale intervjusamtaler, hvor varigheten på disse hadde en variasjon på 45 minutter til 110 minutter.

Den helhetlige opplevelsen jeg satt igjen med etter de digitale intervjusamtalene var stort sett preget av positivitet. Årsaken til dette er at digitale plattformer som 'Teams' eller lignende gjorde det mulig å gjennomføre en så tilnærmet *normal* interaksjon som mulig, gjennom ansikt til ansikt kommunikasjon med deltakerne i prosjektet. Det viste seg i tillegg også at det var mulig å benytte seg av diktafon som lydopptaker ved digital gjennomføring, uten at kvaliteten på lydfilene ble påvirket av dette. Likevel er det i denne konteksten relevant å belyse at det finnes risikoer for å miste relevante aspekter som kroppsspråk, siden kroppsspråk på en eller annen måte kan gjenspeile hvordan deltakerne opplever situasjonen selv om det ble gjennomført en kunstig "ansikt til ansikt" interaksjon (Tjora, 2017, s. 169). Dermed er det vesentlig å belyse at det oppsto tekniske utfordringer på den digitale plattformen 'Teams' underveis i noen av intervjusamtalene. De digitale utfordringene som oppstod underveis i prosessen dreide seg om problematikk knyttet til dårlig internettilkobling, som resulterte i litt treghet med både videobildet og lyd. I tillegg til at to av deltakerne i prosjektet opplevde at deres skjermer ble helt hvite ved deltakelse via 'Teams', slik at de ikke kunne se meg, men jeg kunne se de. Dette resulterte hos den ene deltakeren at intervjusamtalen ble gjennomført under slike forhold, etter hennes ønske, mens derimot hos den andre forflyttet vi oss over til den digitale plattformen 'Zoom'. Årsaken til dette var at jeg anså det som relevant at både jeg og motpart hadde innsikt i hvem vi faktisk gjennomførte samtalen med, i tillegg til at erfaringen ved den første intervjusamtalen under slike omstendigheter hadde belyst relevansen ved kroppsspråk. Det jeg her henviser til var en opplevelse ved det første intervjuet under slike omstendigheter. Her forsøkte jeg å benytte meg av svar som «ja», «mm» eller lignende ved mangelen på muligheter for 'smil og nikk' kommunikasjon, som et signal på at jeg interesserte meg for deltakerens tankerekke, slik at vedkommende skulle fortsette i samme sporet. Dette resulterte i at vedkommende stoppet litt opp i sin erindringsprosess ved lyden av min stemme, og det virket tilsynelatende som at hun tolket det slik at vi skulle gå videre til en ny underkategori i lys av tematikken. Dette gjorde at selve samtaleflyten ble litt hakkete, og ikke like fruktbar. Dermed opplevde jeg at de digitale intervjusamtalene som ble gjennomført hvor både jeg og deltakere

hadde på kamera slik at vi kunne se hverandre, var mest fruktbare. Det fordi det under videosamtaler var lettere å forstå hverandre delvis via kroppsspråk.

Etter samtlige av intervjusamtalene valgte jeg å skru av diktafonen, slik at jeg sammen med deltakerne kunne ha en *debriefing* eller refleksjonssamtale angående deres opplevelser rundt situasjonen. Hensikten med dette var å normalisere situasjonen, i tillegg til at jeg anså det som vesentlig å danne et trygt “rom” for reflekterende konversasjon om tematikken. Årsaken til dette var for å skape ytterligere innsikt i om noen av deltakerne hadde opplevd intervjusettingen eller dens tematiske fokus som sensitivt, emosjonelt eller fremmed å snakke åpent om, spesielt med et fremmed individ (Kvale, 1997, s. 75-76). Deltakernes skildringer var stort sett positive, de fleste ytret at de var komfortable med å konversere om og rundt tematikken, men at det derimot var litt fremmed for enkelte å gå slik i dybden som det ble gjort under intervjusamtalene. Med hensyn til dette har jeg derimot i ettertid reflektert over om det deltakerne i denne settingen ga uttrykk for nødvendigvis er tilfellet. Det jeg da sikter til er om deltakerne under debriefingen ga uttrykk for sine *sanne* opplevelser under intervjusettingen, eller om de ytret det de trodde jeg ønsket å høre. Det kan jo tenkes at noen av deltakerne under slike omstendigheter ikke nødvendigvis følte seg helt komfortabel med å gi uttrykk for en opplevelse av ubekvemhet og sårbarhet knyttet til tematikken eller selve situasjonen. I tillegg til dette reflekterte jeg også med enkelte av deltakerne rundt hvordan de hadde opplevd selve intervjusettingen siden den ble gjennomført digitalt. Her belyste en av deltakerne at hun i ettertanke muligens hadde vært mer åpen i en slik settingen, enn hun ellers ville vært på eksempelvis en café. Dette trodde hun var fordi man på en café gjennomfører en slik samtale i det offentlige rom. I slike omstendigheter blir man gjerne bevisst på kutymer knyttet til det offentlige rom, i tillegg til at man gjerne ikke ønsker å sjenere andre besøkende. Dermed la jeg merke til i ettertid at å gjennomføre intervjusamtalene digitalt med hensyn til omstendighetene, muligens kan ha resultert i flere fruktbare og intime samtaler om seksualitet. Det på bakgrunn av at deltakerne i prosjektet kan ha opplevd en viss mengde trygghet ved å ha kontroll på “rommet”.

4.5. Behandling av data

I denne delen presenterer jeg hvordan jeg behandlet mitt empiriske datamateriale. Det med utgangspunkt i transkribering, koding og kategorisering, gjennomføringen av analyse og hvilken rolle teori har hatt i dette forskningsprosjektet.

4.5.1. Transkribering

Datamaterialet i dette prosjektet har via prosessen med transkribering blitt oversatt fra lyd til tekst, og det er dette som danner utgangspunktet for videre analyse og tolkning. I denne sammenheng er det relevant som forsker å tenke over at transkripsjoner innebærer «(...) oversetting fra et muntlig språk, som har sine egne regler, til et skriftlig språk med helt andre regler. Transkripsjoner er ikke kopier eller gjengivelser av en egentlig realitet, de er abstraksjoner (...)» (Kvale, 1997, s. 104). Dermed har dette resultert i en mer detaljert og fullstendig transkribering. Det fordi jeg har ansett det som relevant å få med både nøling, pauser, latter, verbale uttrykk eller lignende da dette kan bringe betydelig informasjon til selve stemningen underveis i intervjuet, og som derfor er av relevans for analysen. I tillegg til dette valgte jeg å *normalisere* deltakernes dialekter, som innebærer å overføre sitatene til bokmål for å ivareta anonymiteten til deltakerne i prosjektet (Tjora, 2017, s. 174-175). Informasjon som jeg har oppfattet som sensitivt eller irrelevant for dette forskningsprosjektet er også blitt sløffet fra transkripsjonene ved hjelp av tegnsettingen «x», med en liten forklarende klamme bak. Dette fordi jeg ikke har ønsket å bevege meg ut over hva som ansees som relevant for dette forskningsprosjektet, og at det ikke har vært ønskelig å besitte irrelevant kunnskap i sammenheng med sensitivt innhold. Etter gjennomføringen av intervjusamtalene startet jeg den første prosessen av bearbeiding. Dette innebar transkribering fortløpende, og årsaken til dette var for å ha selve innholdet i intervjusamtalene og stemningen relativt friskt i minne. Hensikten var å motarbeide mulighetene for å miste relevante aspekter i mine transkripsjoner. Dette gjorde min erindringsprosess i denne sammenhengen mer fruktbar, og kan muligens ha medført mer *korrekte* eller *fullstendige* transkripsjoner, til forskjell fra om jeg hadde lagt de til side for en liten periode. Resultatet av selve transkriberingen var dermed omtrentlig 640 minutter (10 timer) med lydopptak, som ble gjort om til 84 sider med transkripsjon.

4.5.2. Koding og kategorisering

Ved bearbeiding av datamaterialet mitt skrev jeg ut transkripsjonene og gjorde meg kjent med selve innholdet i datamaterialet. Deretter gjennomførte jeg en første nærlesing av transkripsjonene hvor jeg markerte forskjellige sitater med markeringstusjer i ulike farger. I denne sammenhengen benyttet jeg meg av *empirisk koding*, som vil si at man koder med utgangspunkt i hva deltakerne sier, og danner koder som ligger tett opp mot empirien (Tjora, 2017, s. 197). Kodene ble derfor skrevet i marginen på de utskrevde transkripsjonene, og kodene var preget av sekvenser som pekte seg ut som interessante og betydningsfulle momenter i

samtalene. Enten på bakgrunn av at de var overraskende, eller spennende å utforske videre. Etterpå sjekket jeg innholdet i de forskjellige kodene, og utforsket om noen av kodene kunne plasseres under samme kategori. Dette resulterte videre i et dokument med notater som inneholdt en oversikt over disse momentene, og bar preg av fem forskjellige kategorier på bakgrunn av deres tematiske innhold. Disse kategoriene var; «den seksuelle kulturen», «antall seksuelle partnere», «pornografi», «sexleketøy» og «kondom». Hensikten med dette var å ta høyde for mulige anomalier, altså momenter som ikke stemmer overens med antagelser, forventninger eller eksisterende teori (Vassenden, 2018, s. 146). Det som tiltak for å forhindre at studien utformet seg med utgangspunkt i mine forutinntatte antagelser, men heller la innholdet i datamaterialet bidra til den videre utformingen i prosjektet. Senere gjennomførte jeg en andre runde av nærlesing. Denne runden var preget av fokus på supplering av innhold til tematikken som i den forrige gjennomgangen hadde utpekte seg som interessant, relevante fortellinger fra deltakerne som var blitt oversett, og eventuelle nye interessante momenter. I den andre runden av nærlesing var hovedfokuset fortsatt *empirisk koding*, men i tillegg også inspirert av Tavory og Timmermans (2014) sin forklaring av *åpen koding*. Grunnlaget til det var at *åpen koding* handler om en form for idemyldring, hvor forskeren kontinuerlig gjennom prosessen stiller spørsmål ved de fenomenene og tendensene som observeres, og utforsker hva det kan være mulige tilfeller av ved bruk av videre spørsmål og refleksjoner (Tavory & Timmermans, 2014, s. 53). I mitt prosjekt gjennomførte jeg denne formen for koding ved å notere ned mine tanker og refleksjoner til deltakerne sine skildringer og fortellinger i marginen, slik at jeg i hele prosessen gjennomførte en aktiv "samtale" med informasjonen fra deltakerne mine. Derfor besto den andre runden av nærlesing av både *empirisk koding* og supplering ved bruk av *åpen koding*. Derimot la jeg i ettertid merke til at enkelte av kodene var kodet med utgangspunkt i teori. Årsaken til det var at jeg hadde gitt enkelte koder navnet; «seksuell dobbeltstandard» ved tendenser av. Det vil si at jeg utelukkende lette etter tendenser av fenomenet '*seksuell dobbeltstandard*' (Reiss, 1956) i mitt datamateriale.

4.5.3. Gjennomføring av analyse

Min analytiske tilnærming i dette prosjektet har ikke vært preget av en bestemt analysemetode. Derimot har jeg hovedsakelig vært på søken etter mine deltakere sine valg av ord og begreper i deres skildringer av holdninger, erfaringer og opplevelser. Årsaken til det er at valg av ord og begreper viser hvordan de forstår, opplever og forholder seg til seksuelle normer, praksiser og atferd. Jeg var på leting etter skildringer som viser hvordan de selv forholder seg til egen

seksualitet og sin seksuelle praksis, i tillegg til deres historier om erfaringer og opplevelser. Eksempelvis historier som viser tendenser av forskjeller mellom kjønn. Sitatet under, benyttes derfor som et eksempel for å vise mer konkret hva jeg var på leting etter ved analysering av mine data i prosjektet. Anledningen til det er at dette sitatet inneholder metaforer og begreper som forteller om de tendensene jeg ønsket å utforske;

(...) ehm **jeg snakker ikke så mye om antall sexpartnere** og sånt. Og det er litt sånn ... jeg orker ikke at det skal på en måte **definere meg**. (...) Og det tenker jeg liksom på da, at hvis jeg på en måte forteller folk at jeg har ligget med sikkert femten ehh ... så skal det på en måte bli en sånn **merkelapp**. At jeg på en måte er **'brukt'**, **'ferdig'** og **'besudlet'** (...) (Siri, Deltaker nr. 6).

Ordene som er uthevet fra sitatet til Siri, viser hvordan begreper og metaforer kan være av vesentlig betydning ved utforskning av forskjellige tendenser og sosiale praksiser. Grunnlaget til det er at hennes valg av begreper viser hvordan hun forstår og opplever den sosiale verden. Swedberg (2014) mener at betydningen av metaforer kan fortelle om den øvrige diskursen i samfunnet. Derfor var jeg også på leting etter metaforer i deltakerne sine skildringer om seksuelle normer, praksiser og atferd. Selve seleksjonen av hvilke sitater jeg ønsket å ta med i analysen, baserer seg derfor på at enkelte av deltakerne i prosjektet var tydeligere i sine skildringer, og gjerne også omtalte de tendensene som jeg ønsket å utforske. I tillegg var jeg på utkikk etter et nyansert perspektiv, det gjennom både variasjon og likheter mellom deltakerne sine holdninger, erfaringer og opplevelser. Et resultat av det ble derfor at enkelte av deltakerne i prosjektet er synligere i analysen, fremfor andre.

4.5.4. Teoriens rolle i prosjektet

I denne masteroppgaven har jeg arbeidet med utgangspunkt i en abduktiv tilnærming. Det innebærer at jeg som forsker tar utgangspunkt i empirien, men tar høyde for teorier og perspektiver i forkant eller underveis i forskningsprosessen (Tjora, 2017, s. 33). Jeg har i dette prosjektet beveget meg frem og tilbake mellom teori og empiri med hensikt om å kontrollere for eventuelle kreative eller raske slutninger (Timmermans & Tavory, 2012, s. 168). I den anledning er det relevant å avdekke at jeg med utgangspunkt i min abduktive tilnærming til prosjektet, i første omgang gjennomførte en litteraturgjennomgang. Selve hensikten med litteraturgjennomgangen var å undersøke hva som allerede fantes av tidligere forskning og teori på feltet. Et vesentlig resultat av litteraturgjennomgangen var at jeg oppdaget teoretiske begreper som var av mulig relevans for mitt prosjekt, og eksempler på det er de teoretiske begrepene; *'den seksuelle dobbeltstandard'* (Reiss, 1956) og *'seksuelle portvoktere'*

(O'Sullivan & Byers, 1992). Kunnskapen jeg genererte via litteraturgjennomgangen var også betydningsfull for selve utformingen av intervjuguiden min, da den bidro til et bakteppe av kunnskap, tanker og ideer som fungerte som en form for pekepinn ved utforming av intervjuspørsmålene til min intervjuguide. Etterpå beveget jeg meg ut i felt når jeg gjennomførte intervjusamtalene med mine deltakere i prosjektet. Her oppdaget jeg overaskende opplevelser og skildringer fra mine deltakere, som videre resulterte i en ny runde av utforskning i tidligere forskning, i tillegg til revidering av intervjuguiden i prosjektet. Derfor har teoriens rolle i dette prosjektet basert seg på å danne et fruktbart utgangspunkt med hensyn til sosiologisk teori og tidligere forskning, spesielt med hensyn til intervjuguidens utforming, men empirien har derimot blitt viet hovedfokus og derav dannet retningen til denne masteroppgaven.

4.6. Forskningsetiske betraktninger

Med hensyn til forskningsetiske betraktninger i sammenheng med dette prosjektet, er det vesentlig å belyse at det ble innhentet underskrifter via et informasjonsskriv som ble sendt til mine deltakere på e-post. Informasjonsskrivet informerte i tillegg også deltakerne om selve hensikten og innholdet i prosjektet (se vedlegg 3). Bakgrunnen til dette er at et informert samtykke er et tiltak som forsikrer at deltakerne informeres om prosjektets overordnede mål, i tillegg til mulige fordeler og ulemper ved å delta. Det er også vesentlig at deltakerne forstår at det er frivillig å delta, og at de kan trekke seg fra prosjektet når som helst i prosessen (Kvale, 1997, s. 67). Derfor besluttet jeg i forkant av selve gjennomføringen av intervjuene, å ha en liten samtale rundt dette med mine deltakere på forhånd. Hensikten her var å informere deltakerne om deres rettigheter også muntlig, i tillegg til å godkjenne bruk av lydopptaker, uavhengig av at lignende informasjon allerede var i informasjonsskrivet tilhørende dette prosjektet. Så ettersom jeg i mitt prosjekt med utgangspunkt i kvinner og seksualitet håndterer data som inneholder identifiserbare karakteristikk av deltakere og mulige tredjeparter, er prosjektet derfor både meldt inn, og godkjent av norsk senter for forskningsdata (NSD, se vedlegg 4).

I sammenheng med andre etiske hensyn var det også vesentlig å gjennomføre enkelte tiltak i tråd med konfidensialitet. Konfidensialitet er derfor en nødvendighet med hensyn til prosjektets sensitive tematiske fokus, da anonymiteten til prosjektets deltakere (de kvinnelige studentene) både skal sikres og opprettholdes. Dette innebærer med andre ord å ikke offentliggjøre personlige data som kan avsløre deltakernes identitet (Kvale, 1997, s. 68). Jeg besluttet derfor

å anonymisere deltakerne ved bruk av pseudonymer, og ikke koble deltakernes alder til pseudonymet de er anonymisert med. Med hensyn til dette har jeg også utelatt annen sensitiv informasjon ved prosessen av transkribering, det på grunnlag av at enkelte former for informasjon kan bidra til å avsløre identiteten til mine deltakere. Eksempler på dette er dialekt, oppvekstkommune og studieretning.

Roer-Strier og Sands belyser at det er vesentlig at man som forsker reflekterer rundt hvorvidt deltakerne kan oppleve intervjusettingen som skremmende eller begrensende med hensyn til en vertikal maktformasjon. Derfor er det viktig at forskeren reflekterer rundt dette, og danner et "rom" hvor informantene føler seg komfortabel med å dele informasjon (Roer-Strier & Sands, 2014). Derfor er det relevant å belyse at jeg i forkant av intervjusamtalene ønsket at selve intervjusettingen skulle oppleves som *faktiske* organiske samtaler. Jeg har derfor delt til en viss grense av egne tanker og erfaringer til deltakerne i dette prosjektet. Hensikten var at deltakerne ikke skulle forlate intervjusettingen med en følelse av å ha delt mengder av sensitiv informasjon om seg selv til en vilt fremmed. Farene for at de muligens forlot intervjusettingen med en opplevelse av ensidig kryssforhør og utspørring ble betraktet som reelle, spesielt med hensyn til at dette prosjektet omfavner sensitiv informasjon om deres tanker og erfaringer i lys av egen seksualitet. Det var viktig for meg som forsker, men også som privatperson, at deltakerne erfarte intervjusamtalen som et trygt "rom" å dele informasjon i. I ettertid har jeg derimot reflektert litt rundt om deltakerne muligens har utbrodert mer enn hva de egentlig var komfortabel med?

4.7. Kvalitetsindikatorer ved prosjektet

I kvalitativ forskning er det vesentlig å diskutere og reflektere rundt begrepene gyldighet, pålitelighet og generalisering. Derfor består de påfølgende delene av mine refleksjoner og tanker til kvaliteten på dette forskningsprosjektet med utgangspunkt i disse begrepene.

4.7.1. Gyldighet

Begrepet gyldighet omfatter hvorvidt den valgte metodiske tilnærmingen undersøker det den faktisk er ment å undersøke (Kvale, 1997, s. 165). Altså hvorvidt det foreligger en sammenheng mellom prosjektets utforming, funn, og de spørsmålene jeg ønsker å finne svar på (Tjora, 2017, s. 232). Dermed er det relevant å reflektere rundt intervju som metodisk tilnærming, og hvilke data jeg som forsker faktisk har tilgang til ved bruk av denne metoden i egen forskning. I lys av dette kritiserer Atkinson (2015) intervju som metodisk tilnærming. Bakgrunnen for dette er

at intervjusamtalen bør forstås som performativ, og påpeker at intervju vier mye plass til subjektive tilstander og følelsesliv. Denne typen data tilbyr en vesentlig *andel* rundt forståelsen av den sosiale verden, men omfavner nødvendigvis ikke *hele* sannheten (Atkinson, 2015, s. 12-13). Derfor har jeg i dette prosjektet tilnærmet meg Hammersley (2017) sin forståelse av intervju som metode. Grunnlaget til dette er at Hammersley (2017) sin forståelse baserer seg på et konstruksjonistisk utgangspunkt. Han mener at intervju som metode setter søkelys på hvordan sosiale fenomener gjenspeiles via erfaring, i tillegg til hvordan deler av den sosiale verden konstitueres gjennom prosesser av persepsjon, diskurser og handlinger (Hammersley, 2017, s. 175). Han poengterer derfor at deltakerne i et prosjekt skal anerkjennes som en legitim kilde til informasjon om den sosiale verden, og dens sosiale fenomener. Deltakernes virkelighetsoppfattelse og tolkning gjenspeiles via intervjusamtalen, og som forsker skal man ha i bakhodet at deltakerne selv er sosiale individer som både formes og opererer i strukturene den sosiale verden består av via mellommenneskelig interaksjon (Hammersley, 2017, s. 175-176). Derfor er det vesentlig å påpeke at dette forskningsprosjektet har til hensikt å utforske deltakernes *egne* erfaringer, tanker og opplevelser om seksualitet, fremfor å belyse objektive sannheter om dette fenomenet. Dermed bør deltakernes skildringer i dette forskningsprosjektet også tolkes og behandles som sådan.

4.7.2. Pålitelighet

Begrepet pålitelighet handler om hvorvidt prosjektet er utført på en troverdig og tillitsvekkende måte (Thagaard, 2009, s. 198). Derfor er det relevant å belyse min rolle som forsker. Dermed er det vesentlig å nevne at forskningsprosjektets tematiske fokus lenge har vært av både personlig, og faglig interesse for meg. Årsaken til dette er at jeg som kvinne i samfunnet har observert visse aspekter ved denne kulturen, som videre har bidratt til en form for nysgjerrighet og undring hos meg som individ. Dette har vært en medvirkende årsak til at jeg i mitt masterprosjekt har endt opp med å sette søkelys på seksualitet fra et kvinnelig perspektiv. Derfor er det vesentlig at jeg som forsker reflekterer rundt mitt eget personlige engasjement til tematikken, da det i noen tilfeller kan oppleves som en form for støy og være av betydning for resultater og funn. Derimot er det relevant å påpeke at innenfor den fortolkende forskningstradisjonen er man bevisst på at fullstendig nøytralitet knyttet til sitt tematiske fokus ikke er mulig (Tjora, 2017, s. 235), spesielt i denne sammenheng, da man via et feministisk ståsted gjerne tar utgangspunkt i en *nærliggende* tematikk (Widerberg, 1995, s. 161-162). Thagaard (2009) belyser betydningen av forskerens kjønn ved intervjusituasjonen, hvor hun

forklarer at hvis forsker og informant er av samme kjønn kan det gi grunnlag til en felles forståelse (Thagaard, 2009, s. 106). I denne konteksten er det dermed ikke til å legge skjul på at mitt kjønn kan være en relevant faktor for både funn og resultater i dette forskningsprosjektet. Jeg som kvinne kan ikke se bort ifra at mitt kjønn kan være av betydning, i tillegg til å ha bidratt til både tillit og trygghet hos mine deltakere. Kanskje har de også vært mer komfortable med å utbrodere om sine tanker og erfaringer om seksualitet til meg på bakgrunn av mitt kjønn, fremfor hva de ellers ville vært til en mann. Derimot er det med utgangspunkt i Thagaard (2009) sitt utsagn, vesentlig at jeg reflekterer rundt hvorvidt mine erfaringer som kvinne kan ha medvirket til at jeg har lagt for mye i min tolkning av deltakerne sine skildringer. Jeg som kvinne er selv en del av den "kulturen" jeg utforsker, og har derfor personlig kjennskap til en rekke fenomener som deltakerne beskriver.

4.7.3. Generalisering

Ved gjennomføring av forskningsstudier er målet om generalisering et vesentlig kriterium for vurderingen av prosjektets kvalitet (Tjora, 2017, s. 238). Innenfor den kvalitative forskningstradisjonen er det derfor fortolkninger som danner selve grunnlaget til overførbarhet, og om tolkningene som er gjennomført opererer innenfor de rammene som er satt til prosjektet (Thagaard, 2009, s. 207). Bjørndalen & Andreassen (2020) belyser at en *naturalistisk generalisering* handler om tykke og detaljerte beskrivelser av det som er studert. Til tross for at mitt prosjekt baserer seg på et begrenset utvalg (syv kvinnelige studenter), er det mulig på bakgrunn av grundige beskrivelser av metodiske valg, detaljerte sitater og nyanserte tolkninger, å hevde at en naturalistisk generalisering er sikret i denne studien. Grunnlaget til det er at leseren selv har muligheten til å vurdere hvorvidt funnene i prosjektet er overførbare og gjeldende til egen forskning (Tjora, 2017, s. 240). En annen form for generalisering i kvalitativ forskning er *analytisk* eller *teoretisk* generalisering (Nadim, 2015; Bjørndalen & Andreassen, 2020, s. 167). Denne formen for generalisering innebærer kjennetegn ved prosesser eller mekanismer hvor det er mulig å trekke en slutning av at relasjonene man finner i en studie, kan overføres til den større populasjonen – ikke fordi casen som studeres er representativt, men fordi det foreligger en logisk styrke ved argumentasjonsrekken som gjennomføres (Nadim, 2015, s. 133). Med utgangspunkt i funnene av tendenser i mitt prosjekt, ønsker jeg derfor å hevde at disse muligens kan overføres til et større utvalg. Grunnlaget til det er at det foreligger sannsynligheter for at andre kvinner vil kunne kjenne seg igjen i tendensene ved seksuelle normer, praksiser og atferd som jeg beskriver i min oppgave. Til sist ønsker jeg også å argumentere for at mitt prosjekt

inneholder kravene til det som omtales som konseptuell generalisering. Bakgrunnen til det er at jeg i oppgavens diskusjonsdel beskriver en eget utformet typologi som tar for seg tre forskjellige idealtyper av kvinnelig atferd og holdninger til seksualitet, ved fremstilling av mine funn. I tillegg fokuserer jeg også her på videre utvikling av allerede etablerte teoretiske begreper. Selve videreutviklingen av de allerede etablerte begrepene gjennomføres via at min empiri tilbyr en tykkere substans og forståelse, som videre bidrar til at jeg kan reflektere rundt de teoretiske begrepene i et nytt lys. Derfor er ikke funnene i dette prosjektet nødvendigvis kun koblet direkte til mitt empiriske datamateriale, men kan også være av relevans ut over dataene jeg har analysert i dette prosjektet (Tjora, 2017, s. 245).

5. Analyse

Innholdet og fokuset i selve analysen er basert på forskningsspørsmålene; 1) *hvordan praktiserer kvinnelige studenter (sosialt) kjønn i sammenheng med seksualitet?* 2) *hvordan opprettholder eller endrer kvinnelige studenter kjønnede forventninger til seksuell atferd?* og 3) *i hvilken grad er seksualitet en arena for disiplinering av kjønn?* Derfor er min analyse av hvordan kvinnelige studenter forstår, opplever og forholder seg til seksuelle normer, praksiser og atferd strukturert etter tre hovedtemaer. Disse hovedtemaene er; *kvinnen som et uerfarent "ikke-seksuelt" vesen, seksuelle verktøy og disiplinering av kvinners seksuelle atferd.* Til tross for at innholdet i selve analysen baserer seg på mine spissede forskningsspørsmål, er strukturen og oppbygningen av analysekapittelet dannet på bakgrunn av momentene jeg betraktet som interessante og overraskende i mitt empiriske datamateriale. Bakgrunnen er et resultat av min abduktive fremgangsmåte, hvor hensikten er å ikke la teori styre analysen fullstendig, men derimot å ta empirien på alvor.

5.1. Kvinnen som et uerfarent "ikke-seksuelt" vesen?

5.1.1. *Femininitet vs. maskulinitet i hverdagslige sammenhenger*

I lys av mer overordnede og hverdagslige sammenhenger, belyste deltakerne i prosjektet at de hadde forskjellige typer opplevelser og erfaringer av forventninger til seg som kvinne, og hvordan de selv valgte å praktisere sitt kjønn.

Mie uttrykte hvordan hun i "startfasen" av en relasjon, gjerne tilnærmet seg slike situasjoner på en litt mer tilbakeholden måte;

(...) hvis at jeg møter en fyr som er litt interessert og som jeg har møtt før og sånt, så er jeg veldig sånn; "okei, men jeg kan ikke være for på, jeg kan ikke virke desperat", han må komme til meg fordi at ... (...) jeg er veldig redd for å virke for desperat ... og det handler om at jeg har en veldig sånn ... eller sånn ... at jeg tror kanskje litt for mye på det, men det er jo sant også ... eller sånn, fordi på en måte ofte så sitter gutter med definisjonsmakten (Mie, Deltaker nr. 3).

Mie skildrer at hun i startfasen eller ved "skapelsen" av en seksuell relasjon, gjerne forholder seg til situasjonen litt mer tilbaketrucken. Hun venter gjerne på at mannen skal ta initiativ, og uttrykker en form for redsel til det å bli tolket som «for på» eller «desperat». Bakgrunnen er at hun opplever at menn sitter med det hun omtaler som «definisjonsmakten» i slike relasjoner. Det kan forstås som at hun selv opplever at menn i seksuelle relasjoner sitter med majoriteten av makten, og derfor kan bestemme hvordan relasjonen utformer seg, og utvikler seg videre.

Implisitt innebærer det også at de på sett og vis derfor har muligheten til å definere hva relasjonen faktisk er, med utgangspunkt i hverdagslige terminologier som “å bli kjent med hverandre”, “pulevenn”, “holde på” eller “forhold”. Da det er terminologier som anvendes for å innramme relasjonens virkelighet, og symboliserer relasjonens art i sammenheng med om den er vennskapelig, kjærlighetsbasert eller kun forankret i sex. Derfor innebærer det på sett og vis at hun overlater kontrollen på selve relasjonen, og dens utvikling og utforming til mannen i slike omstendigheter og derfor også praktiserer en form for underordning.

Derimot belyser en annen deltaker at hun gjerne tilnærmer seg relasjoner på en litt annen måte enn hva Mie gjør. Ina forteller at hun til forskjell fra Mie gjerne tilnærmer seg relasjoner med andre ved å være mer åpen og ærlig om egne intensjoner;

(...) jeg føler jo ofte at det er gutten som skal ta kontroll, og jenta som sitter litt på vent da på en måte. Og det kan være at det fungerer for noen, det vet jeg ikke ... men for meg så synes jeg det er en veldig sånn kjip følelse. Eller hvis vennene mine skal liksom gi meg råd og sånt, også er de sånn; “nei du kan ikke sende den første meldingen, fordi at nå er det hans tur” og sånt. Akkurat det der gir jeg litt faen i, og er sånn; “har jeg lyst til å ta kontakt så tar jeg kontakt”. Jeg orker ikke sånn ‘spill’ (Ina, Deltaker nr. 2).

Her skildrer Ina en form for situasjon som ligner litt på det Mie forteller ovenfor. Derimot tydeliggjøres det i sitatet fra Ina at kvinnen i en slik omstendighet gjerne blir tilsidesatt på sett og vis, og nærmest skal sitte å vente på signaler fra motpart. Dette forteller Ina at hun selv ikke praktiserer. Hun mener at hvis man selv ønsker å ha kontakt med noen så er det på sett og vis litt opp til en selv. Derfor belyser Ina også hvordan hun ikke påvirkes eller forholder seg til vennenes perspektiv i slike sammenhenger, men derimot velger å forholde seg primært til egen forståelse og tilnærming. Dermed foreligger det en form for kontrast mellom Ine sin tilnærming til slike relasjoner, og hvordan hennes venner velger å tilnærme seg slike relasjoner. Bakgrunnen er at vennene til Ina gjerne praktiserer og forholder seg til relasjoner i sammenheng av det hun omtaler som “spill”, hvor hun derimot uttrykker at hun selv ikke «orker» slikt, eller praktiserer det selv. Det hun omtaler som “spill” kan tolkes som en form for push og pull mekanisme mellom de to aktørene som er i kontakt med hverandre, hvor det ikke er naturlig at kun den ene aktøren opprettholder kontakten, men derimot begge. Dermed innebærer begrepet “spill” en form for katt og mus jakt ved både opprettholdelse og søken etter en relasjon som inneholder flørt. I den forstand kan man tolke det som at Ina selv velger å undergrave motpartens makt og kontroll på relasjonens rammer, men derimot praktiserer egen atferd på en aktiv måte, slik at hun i lik grad som motpart har medbestemmelse til relasjonens virkelighet. I

lys av Haug (et al., [1983] 1999) kan det derfor tolkes som at Ina her ikke velger å underkaste seg motpartens makt ved slike relasjoner. I forlengelse av dette belyser Ina i tillegg at det gjerne har blitt en form for endring i relasjoner og følelser. På sett og vis har det blitt mer normalt at man ikke skal legge så mye følelser i relasjonene man oppretter og er i. Derfor belyser hun også at hun selv praktiserer en lignende tilnærming til egne relasjoner;

Gutter skal jo være litt tøffere da, de skal ikke føle så mye, og de skal liksom bare være harde. Og det føler jeg er flere jenter som også har blitt litt sånn. Jeg merker jo bare på meg selv også, jeg blir veldig sånn kald, og jeg skal ikke ha følelser og sånt, og da oppfører jo man seg på en litt annen måte (Ina, Deltaker nr. 2).

Her belyser Ina hvordan hun selv praktiserer en form for mekanisme hvor hun "skrur av" følelsene sine i relasjoner, og i tillegg at hun derfor oppfører seg på en «litt annen måte». Dermed kan det tolkes som at Ina sin tilnærming ved slike relasjoner gjerne er preget av en litt mer instrumentell art, hvor hun muligens anser slike former for relasjoner som en form for byttehandel. Grunnlaget til det er at hun ikke nødvendigvis lar følelser bestemme relasjonens art, men heller ser på det som en relasjon av byttehandel hvor både hun og motpart har noe å "vinne". Eksempelvis i form av fysisk kontakt, seksuell nytelse eller berøring. I tillegg kommer det også frem hvordan hun forstår dette som en form for etterligning av mannlig atferd, da de skal være «litt tøffere» og «ikke føle så mye». Derav kan man belyse dette med hensyn til West og Zimmerman (1987), da hun tilnærmer seg relasjoner på en slik måte som anerkjennes og er konstruert som mer naturlige og maskuline aspekter, fremfor det som anerkjennes som naturlige feminine aspekter.

I sammenheng med forventninger og forståelser til feminine og maskuline aspekter, belyser Siri en interessant tendens;

(...) når man hører at noen bare ligger eller sånt, så blir det antatt at hun vil noe mer, og at han ikke bryr seg – før man egentlig vet noe om det. Jaa, i det som liksom er forventningene, eller rollene. At man på en måte ... eh, ser på ... ser på det som om at en jente blir brukt kanskje, når hun får bare sex, men det er jo ingen som spør hun om det er på en måte bare sex hun vil ha, man bare antar at hun blir brukt på en måte, og lurt (Siri, Deltaker nr. 6).

Her belyser Siri hvordan kvinner som ønsker en form for udefinerte eller friere forhold til relasjoner, gjerne settes i en kategori av «å bli brukt» og «lurt». Det fordi kvinner gjerne er forventet å ønske noe mer ut av en relasjon, fremfor kun aspektet av å ønske seg en seksuell relasjon. Dermed belyser Siri hvordan det gjerne antas at kvinnen ikke får det hun ønsker ut av

relasjonen, mens det derimot forventes at det går i mannens favør og ønsker. Noe hun selv belyser at henger sammen med rolleforventning, hvor mannen verken føler eller bryr seg, mens kvinnen derimot er forventet å *skal* gjøre det.

5.1.2. *Femininitet vs. maskulinitet på soverommet*

Ved samtaler om seksuelle aktiviteter på soverommet belyste deltakerne forskjellige former for tilnærminger til egen seksualitet og opplevelser rundt dette. Siri forteller at hennes opplevelser er preget av det hun tror er menn sine forventninger;

(...) på en måte forventer at man er litt sånn ... ehh, at de forventer at man er kanskje mindre erfaren enn hva man er, jeg vil ikke si pysete, men jeg sa det nettopp haha. (...) de forventer at man er litt mer sånn up-tight og ikke åpen for nye ting, eller ... eh, at de forventer at man er mer A4 enn det man er kanskje (Siri, Deltaker nr. 6).

Siri skildrer her en opplevelse av at menn gjerne forventer at kvinner ved sex, er preget av å ha en mer tilbakeholden tilnærming, i tillegg til å være sjenerte, pysete, uerfaren, og kanskje ikke så åpne for nye ting. Tine deler også en lignende oppfatning som Siri, da hun forteller at; «(...) det er jo på en måte litt forventet at gutten er den som skal ta styringen å være hardhendte, ta kontroll, og være sjef på en måte» (Tine, Deltaker nr. 6). Dette sitatet fra Tine viser en form for skildring av en forventning til mannen som den aktive aktøren, og som gjerne også skal ta mer kontroll og «være sjef» i seksuelle omstendigheter. I tillegg nevner hun også at mannen forventes å være «hardhendt», som gjerne kan kobles sammen med litt røffere former av sex. Derav kan man hevde at det foreligger to forskjellige former for forventninger i forbindelse med seksuell praktisering og kjønn. Med hensyn til West og Zimmerman (1987), ser man at menn gjerne er forventet å praktisere en form for dominans i slike omstendigheter, mens kvinner er forventet å akseptere mannens dominans og praktisere en form for submissivitet og underordning.

I sammenheng med kjønnede forventninger i sengen, forklarer Ida at;

Det er litt forskjellige forventninger til gemytt i sengen på en måte, at vi forventes å være litt sånn underdanig. Og at hvis vi er noe annet, så er det sånn; “woooow, det her var noe nytt” på en måte (Ida, Deltaker nr. 4).

Denne skildringen fra Ida viser en lignende forståelse som Siri og Tine uttrykker ovenfor, men i tillegg påpeker hun også eventuelle reaksjoner som kan oppstå om man som kvinne praktiserer

en form for atferd som viker fra disse forventningene. Det kan belyses ved hjelp av West og Zimmerman (1987) sin forståelse av at individer som praktiserer kjønn annerledes enn det som forventes, gjerne blir møtt med sanksjoner. Derimot innebærer sanksjonen i denne omstendigheten en form for overraskende kommentar eller tilbakemelding, som også kan være både positiv og negativ. Tine forteller om en opplevelse hun hadde i tråd med slike former av forventninger;

Jeg har hatt ett one night stand [seksuelt samkvem ved et tilfelle] som var veldig overrasket over at jeg var liksom så med, ehh ... på en måte at det ikke bare var han som skulle gjøre alt, at jeg faktisk ... ja, var minst like aktiv, om ikke mer aktiv. Og det kom liksom frem i samtalen etterpå, at det var han ikke vant til i det heletatt, og at jaa ... jenter er jo ikke sånn på en måte (Tine, Deltaker nr. 5).

I dette sitatet skildrer Tine hvilken form for reaksjon hun ble møtt med ved et engangstilfelle av seksuelt samkvem, hvor hun gjerne inntok en rolle som en mindre tilbakeholden kvinne. Tine forteller her at hun var minst like aktiv som motparten, og at hun derfor opplevde at motparten i denne situasjonen ble overrasket over akkurat det. Grunnlaget til dette var at han ikke forventet at kvinner skal praktisere en slik atferd i seksuelle sammenhenger, i tillegg til en opplevelse av at dette heller ikke er svært vanlig.

I motsetning fra Tine sin tilnærming, forklarer derimot Ine at hun gjerne tilnærmer seg sin egen seksuelle atferd på en litt annen måte;

(...) med en gang man liksom kommer og er naken, og er liksom sånn fysisk og psykisk på en måte når man kommer inn på soverommet, så er jeg ganske mye mer forsiktig enn det jeg er ute blant folk sånn ellers. (...) Men det er jo en sårbar situasjon da, så det er jo naturlig (Ina, Deltaker nr. 2).

Her forteller Ina at hun forstår seg selv som en ganske selvsikker kvinne på generell basis, men at hun gjerne er mer forsiktig med en gang hun kommer inn på soverommet og ved seksuelle aktiviteter. Dette innebærer at hun belyser en form for kontrast til hvordan hun oppfører seg til vanlig på et generelt plan, og hvordan hun derimot oppfører seg inne på soverommet. I tillegg til dette forklarer hun også at dette kanskje er veldig naturlig, da det å være naken og blottlagt sammen med andre også er en ganske sårbar situasjon.

I denne sammenhengen belyser hun videre at;

(...) sex for meg er ikke at jeg kommer på en måte, når jeg er sammen med en gutt. Det er først og fremst at han kommer, men jo eldre jeg har blitt, jo mer har jo gutten fokusert på meg og sånt (Ina, Deltaker nr. 2).

Dette sitatet fra Ina viser at hun gjerne setter mannen fremfor seg selv i seksuelle sammenhenger, og at hun derav også underkjenner sin egen seksualitet via å "nedprioriterer" seg selv på sett og vis. I slike omstendigheter velger Ina å fokusere mer på mannens nytelse, fremfor sin egen. Kanskje er det også en rolle hun selv føler seg mer komfortabel med å innta, fremfor å aktivt fokusere på seg selv, og derfor innta en mer egosentrisk rolle. Hun henviser også til at det for henne ikke handler om at de som menn gjør en "dårlig" jobb, men derimot at hun vet med seg selv at hun ikke har muligheten til å slappe helt av. Derfor kan det også tolkes som at det foreligger en form for kjønnet forskjell i slike omstendigheter, da mennene i slike tilfeller gjerne forlater situasjonen med noe annet enn hva hun som kvinne faktisk gjør. Mannen i denne situasjonen opplever et større fokus rettet mot seg og sin nytelse, mens Ina derimot også tilrettelegger for akkurat dette. Derfor kan det i lys av Haug (et al., [1983] 1999) hevdes at Ina her reproducerer sin egen underordning i seksuelle omstendigheter, da hun på sett og vis setter mannen høyere enn seg selv.

5.2. Seksuelle verktøy

5.2.1. Onani og sexleketøy

Ved samtaler om onani og sexleketøy, forteller Ida at hun; «Snakker ikke med venninnene mine om onani. Uten at jeg egentlig helt vet hvorfor ... (...)» (Ida, Deltaker nr. 4). Dette kan gi en gjenspeiling av at slike typer tema kan oppleves som sensitive eller tause for enkelte kvinner, og at de ikke ønsker å dele private anliggender om denne typen tematikk til andre. Derimot er det muligens helt normalt for andre kvinner igjen. I tillegg kom det frem i fortellingene til deltakerne i prosjektet, at de fleste behandlet sexleketøy litt som en form for eksklusiv relasjon; «(...) jeg bruker det nesten eksklusivt i solosex [onani]» (Leah, Deltaker nr. 1). Grunnlaget til dette var at de gjerne foretrekker å benytte seg av dette verktøyet alene, men på bakgrunn av forskjellige faktorer. Et eksempel på slike mulige faktorer belyses i et sitat fra Leah, hvor hun forteller sine tanker rundt akkurat dette aspektet;

(...) jeg tror det er veldig varierende om par er åpne for å ta med sexleketøy inn i parsexen eller ikke. Det jeg tenker hindrer de fleste er på en måte ... ehm, en sånn frykt for å, at hvis man foreslår å bruke sexleketøy så sier man samtidig at partneren ikke strekker til på en måte, men det er jo mentaliteten hos de som bruker sexleketøy i parforhold. Jeg tenker at det er jo ikke fordi det er noe mangler, men det er bare ett ekstra positivt tilskudd på en måte, og gjør bare aktivitetskalaen større haha. (...) sånn at jeg tror nok at for mange så kan det med sexleketøy i parforhold være ett vanskelig tema, fordi det vekker liksom vonde følelser. Også når man egentlig vet at det kan være en positiv ting, så kan det være liksom ... det kan vekke noe som er litt vanskelig å håndtere, med å liksom ikke føle seg bra nok, eller gi en ... frykte at man gir den følelsen til and ... partneren sin, at de ikke er bra nok (...) (Leah, Deltaker nr. 1).

Sitatet ovenfor viser hvordan Leah reflekterer over at partene i relasjoner som kjæresteforhold potensielt kan tenke over sin partners følelser, fremfor å uttrykke sine egne følelser, tanker og lyster. Årsaken til dette baserer seg på en bekymring for å gi uttrykk eller signaler til sin partner om at vedkommende ikke strekker til seksuelt. Leah forklarer at hun på bakgrunn av dette har unnlatt å løfte denne problemsstillingen for sin partner, i fare for å bli misoppfattet. Derimot er hennes oppfatning av sexleketøy preget av; «(...) men jeg har tro på at sexleketøy er en positiv tilførelse, både til solosex og partnersex» (Leah, Deltaker nr. 1).

I likhet med Leah, deler en annen deltaker en lignende tilnærming til sexleketøy. Siri uttrykker at hun selv skiller mellom sex og anvendelsen av sexleketøy;

Siri: (...) tror aldri jeg har brukt noen sexleketøy sammen med noen andre ... tror jeg. Jeg skiller ganske mellom det, at sånn ... vibbing [bruk av vibrator] er på en måte noe jeg gjør selv, og sex er noe jeg gjør med andre. Også jaa ... jeg vet ikke helt hvorfor, men jeg har på en måte ikke ... jeg har ikke lyst til å blande de heller.

Anna: Det er en personlig preferanse liksom, at sånn ønsker du å ha det?

Siri: Jaa, og det kan godt hende at det er noe skam i det der, at det hadde vært kjempenice å blande, men akkurat der jeg er nå, så har jeg ikke noe lyst til det (Siri, Deltaker nr. 6).

Dette sitatet fra Siri viser hvordan hun selv reflekterer over egen tilnærming og anvendelse av sexleketøy. Her tydeliggjør hun at hun selv ikke er helt sikker på akkurat hvorfor hun behandler sexleketøy som en form for eksklusiv relasjon, og noe hun benytter seg av alene, men at det på nåværende tidspunkt i livet er hennes preferanse. Hun uttrykker også at det muligens foreligger en form for skam i at det kanskje hadde vært greit å prøve det sammen med eventuelle partnere, men at hun ikke har reflektert noe særlig over akkurat dette. En deltaker som derimot har reflektert litt rundt hvorfor hun prefererer å primært forholde seg til egne sexleketøy eksklusivt er Ina. Ina forteller at hun; «(...) er ganske sånn uskyldig» (Ina, Deltaker nr. 2), og at hun aldri

har benyttet seg av sexleketøy sammen med en gutt, men heller foretrekker å anvende det alene. Dette innebærer på sett og vis at for Ina, så er ikke sexleketøy sammen med andre like appellerende som når hun selv benytter seg av det som et seksuelt verktøy alene. Ina uttrykker i tillegg at hun aldri har oppnådd orgasme sammen med andre, og hennes refleksjoner i denne omstendigheten baserer seg på at hennes seksuelle partnere ikke gjør en dårlig jobb, men heller en oppfattelse av; «(...) min usikkerhet som gjør at jeg ikke klarer å slappe av nok til at det liksom er så deilig som når jeg er alene med womanizeren da» (Ina, Deltaker nr. 2). Denne skildringen viser at Ina har en opplevelse av å være mer komfortabel alene, enn hva hun er i seksuelle sammenhenger med andre.

Derimot hadde Tine en litt annerledes oppfatning når det kom til sexleketøy enn de andre deltakerne, da hun uttrykker at hun bare har et positivt perspektiv på det;

(...) jeg føler det er åpnet opp på en måte, at altså begge to kan bruke, og begge to kan utforske på en måte, hvis man er i en sunn relasjon ... ja at det kan være noe veldig positivt sånn sett da (Tine, Deltaker nr. 5).

Her forteller Tine hvordan sexleketøy kan være en veldig positiv opplevelse hvis man er i en sunn relasjon, og at det kan være fint med utforskning sammen som par i en relasjon. I tillegg forteller hun også at hun opplever at; «(...) nå har jo nytelse for kvinner blitt et veldig stort fokus de siste årene, og med liksom typ womanizer og alt sånt» (Tine, Deltaker nr. 5). Tine sin oppfatning er i tillegg preget av at samfunnet aksepterer sexleketøy for begge kjønnene, siden det er åpnet opp for at begge kjønnene kan anvende det, men at det derimot finnes flere sexleketøy på markedet for kvinner, enn det gjør for menn. Til forskjell uttrykker Leah at hennes forståelse av tematikken er preget av at dette seksuelle verktøyet er mer akseptert og utbredt i samfunnet for kvinner, fremfor hos menn. Bakgrunnen til det er at det tilsynelatende er flere seksuelle verktøyer tilgjengelige for kvinner enn for menn, i tillegg til; «(...) den der ideen om at kvinner er så komplekse, vanskelig seksualitet, at de må liksom ha ... det er akseptabelt at vi har hjelpemidler, fordi det er så vanskelig å få til uansett holdt jeg på å si» (Leah, Deltaker nr. 1). Leah sin beskrivelse omfatter en forståelse i samfunnet av at orgasme er mer krevende å nå for kvinner, fremfor hva det er hos menn. Derfor foreligger det også en større forståelse og aksept for at kvinner gjerne benytter seg av slike seksuelle verktøy. Derimot med hensyn til forståelsen av at seksuelle verktøy er akseptert for kvinner, belyser enkelte av deltakerne i prosjektet en form for ambivalens knyttet til det. Denne ambivalensen kan tolkes med utgangspunkt i West og Zimmerman (1987) da deres forståelse preges av at menn ofte gjør

dominans ved sin praktisering av kjønn, mens kvinner derimot aksepterer og underordner seg menns dominans. Muligens stammer dette fra et feminint aspekt ved forventninger til det å være mer tilbakeholden og sjenert i sin seksuelle tilnærming som kvinne, og at de "velger" å ikke aktivt ta "kontroll" over sitt eget seksuelle liv. Det fordi det å være en aktiv seksuell aktør derimot forstås som et mer maskulint preg i samfunnet, og omfatter derfor en form for dominans i seksuelle sammenhenger. Kanskje er det også derfor en andel av deltakerne i dette prosjektet velger å praktisere sex slik, da dette muligens ikke oppleves som naturlig for dem som kvinner? I den anledning er det derfor interessant at flere av deltakerne belyser en forståelse av sexleketøy som et sosialt akseptert verktøy for kvinner. Dette gjenspeiler seg også via at sexleketøy tilsynelatende var et utbredt fenomen blant kvinnene i mitt prosjekt, men at de derimot viser tendenser av manglende internalisering av dette ved egen praktisering. Det kan også basere seg på enkelte inntrykk de som aktører i samfunnet har basert på enkelte erfaringer og inntrykk igjennom livet.

5.2.2. *Pornografi*

Ved temaet pornografi fortalte Ida at egen bruk av pornografi er tematikk som oppleves som sensitiv eller taus for henne. Hennes forståelse baserer seg på en opplevelse av at kvinner gjerne skjuler at de har et forhold til pornografi på privaten, eller ikke tørr å innrømme det for andre. Gjerner fordi det foreligger en slags forventning til kvinner i sammenheng med; «(...) avholdenhet. At vi skal liksom klare oss med fantasien vår» (Ida, Deltaker nr. 4). Derfor konverserer hun ikke med sine venninner om tematikken pornografi i en slik vinkling;

Jeg kan snakke om porno, men da er det som oftest i den forstand at eh ... at jeg synes at det kan være skummelt, fordi at man vet aldri, eller noen ganger da. Folk sier jo at hvis du ser på veldig kjente pornostjerner så er det ikke noe problem, med tanke på sånn samtykke, og hva som er bakgrunnen for at de er med på det. Men jeg synes det er vanskelig å vite om det er frivillig, eller om de føler seg økonomisk tvunget til å være med på ting og sånt. Men også det aspektet med at ... jeg vet ikke helt hvor mange prosent det er, kanskje 90% eller noe sånt av pornovideoer har seksualisert vold mot kvinner, ehh ... og at det er med på å bygge opp en sånn ubevist oppfatning om at ... eh seksualisert vold er noe som mange kvinner tenner på, og at eh ... det kanskje gjør det lettere for *noen* å utøve seksualisert vold, uten å tenke over at det kan være ubehagelig, eller føles veldig dramatisk for enkelte. Så det er liksom *den* delen av porno jeg snakker med mine venninner om (Ida, Deltaker nr. 4).

Sitatet viser at vinklingen Ida som oftest opplever som komfortabel ved samtaler om pornografi, er den mer overordnede tilnærmingen fremfor en privat tilnærming. Ida sine refleksjoner er her mer fokusert mot den etiske problematikken rundt fenomenet pornografi. Hun drar ligninger

mellom pornografi og andre komplekse tematikker. Disse tematikkene er; samtykke, overgrep, frivillighet, økonomisk tvang, seksualisert vold av kvinner, i tillegg til hvordan sistnevnte kan påvirke individers seksuelle fantasi, seksuelle tenning og seksuelle praksis. Dermed kan det tolkes som at Ida sitt perspektiv på pornografi er preget av refleksjoner rundt pornoindustriens etiske implikasjoner. Ida sine skildringer deler derfor likheter med MacKinnon (1987) sin forståelse av pornografi. Grunnlaget er at de deler en kritisk forståelse til pornografi som fenomen, og i tillegg at denne industrien belyser kvinner som aktører med et ønske om å bli behandlet med manglende respekt. Det indikerer at Ida reflekterer i lignende retning av at pornografi er laget av og for menn, og derfor ikke nødvendigvis tar hensyn til kvinners seksuelle ønsker og lyster i like stor grad.

I likhet med Ida sin forståelse rundt pornografi, var det andre deltakere i prosjektet som uttrykket refleksjoner i lignende retning;

(...) bruker det veldig lite, sånn personlig så ville jeg foretrukket, så foretrekker jeg heller sånn altså hmm ... å lese eller lytte til det, heller enn å se på det. Å se på porno, altså videoporno har jeg nesten ikke noe forhold til i det heletatt. Ehm ... men ser på det som en helt legitim del av et seksualliv for andre, ehm ... ser også problemet med liksom unge og porno, og det folk sier ... åsså når folk påpeker at liksom dette er skadelig men, og også at det er store etiske problemer i porno, ehh ... med mye gratisporno, og porno som ikke er porno, men teknisk sett typ overgrepsmateriale fordi det blir lagt ut uten samtykke osv ... så det er liksom, det er mange etiske problemer med porno, men det finnes også etisk porno, og ... hvor liksom skuespillere blir betalt riktig osv osv ... og ... selv det ... personlig, å konsumere porno som en del av det seksuelle liv, er ikke problematisk i mine øyne, men personlig ikke en stor del av min seksuelle praksis (Leah, Deltaker nr. 1).

Denne skildringen fra Leah viser hvordan hun i likhet med Ida, reflekterer rundt den etiske problematikken knyttet til pornografi. Derimot fokuserer Leah på områder som; unge og porno, at konsumering av pornografi kan være skadelig, men i tillegg reflekterer hun også rundt overgrepsmaterialer, manglende samtykke, gratisporno og andre økonomiske forhold. Det kommer også frem i dette sitatet hvordan Leah personlig ikke foretrekker bruk av videoporno ved sin egne seksuelle praksis, men at hun derimot foretrekker litt mer subtile arenaer som lytting og lesing. I sammenheng med at hun forklarer at hun selv ikke er en aktør som anvender dette i sitt seksuelle liv, anerkjenner hun derimot at andre gjør det.

En av deltakerne i prosjektet som derimot bruker pornografi på privat basis, og opplever at man kan gjøre det på en uproblematisk og hensynsfull måte, er Tine. Hennes tanker rundt pornografi er preget av at;

(...) det kan være veldig positivt, og det kan være veldig negativt. Men synes for min del at så lenge det går i etisk porno på en måte, ikke oppsøk typ pornhub ehm ... så skal det på en måte være uproblematisk i moderate former (...) (Tine, Deltaker nr. 5).

Dermed reflekterer også Tine over etiske problemer ved pornografi. Tine sine refleksjoner er derimot mer knyttet til å ikke ha et overforbruk av pornografi, i tillegg til å tenke over hvilken plattform man anvender i slike sammenhenger. I tillegg til Tine, uttrykker også Ida om anvendelse av pornografi at hun kan finne på å benytte seg av det, men at; «Det er en så rar situasjon og, fordi der sitter du på en måte å prøver og nyte, også er man bevisst hele tiden på sånn; “tenk om det ikke er greit?”» (Ida, Deltaker nr. 4). Denne skildringen fra Ida er veldig interessant. Hun belyser en form for ambivalens knyttet til det å være et reflektert individ til pornografis etiske dilemmaer og hva pornografien faktisk inneholder, i tillegg til det faktum at man gjerne benytter seg av slike digitale plattformer som en form for nytelse. I likhet med Ida, uttrykker Siri en skildring som gjerne kan sammenlignes litt med Ida sin forståelse og opplevelse av pornografi. Siri uttrykker at hun kan benytte seg av pornografi til eget bruk hvis hun er inne i en kjedelig periode, men at hun kan bli; «(...) litt sånn mentalt kvalm av det i ettertid på en måte ... (...)» (Siri, Deltaker nr. 6). Hennes beskrivelse av at hun i ettertid av å se på pornografisk innhold opplever å bli «mentalt kvalm», kan derfor tolkes som at hun i ettertid av å se på pornografisk innhold ikke nødvendigvis betrakter seg selv som et individ som egentlig benytter seg av slike typer plattformer, men at hun derimot i ettertid opplever å bli mer bevisst på hva hun faktisk har sett på. Det fordi hun kanskje opplever at pornografi er litt for vulgært for hennes smak, og at hun derfor egentlig distanserer seg fra det. En alternativ tolkning til det å være «litt sånn mentalt kvalm» i ettertid, kan også innebære at hun reflekterer rundt de etiske dilemmaene rundt pornografi og pornoindustrien. Derfor kan man undre litt rundt om pornografi oppleves som et mer stressende verktøy å benytte seg av for kvinner, fremfor å tilby en form for nytelse?

Analysen indikerer at deltakerne var preget av et ambivalent forhold til pornografi. Grunnlaget til dette var at de stort sett belyste, og reflekterte rundt de etiske problematikkene knyttet til pornografi og pornoindustrien. Dermed kan det også påpekes at dette også kom tydelig frem via deres skildringer til hva de selv opplever og anerkjenner som en form for akseptabel

pornografi, og hvilken pornografi som derimot ikke faller inn under denne kategorien. Bakgrunnen til dette er at flere av deltakerne benyttet seg av begrepet «etisk porno» eller lignende. Det kan også tenkes at enkelte kvinner opplever det som krevende å innrømme for andre at de benytter seg av pornografi på privat basis, da deres skildringer viser refleksjoner rundt de etiske dilemmaene knyttet til pornografi, og derfor tydeliggjør at de som kvinner også er meget «klar» over en slags ambivalens knyttet til bruk av pornografi.

5.2.3. Prevensjon

Med hensyn til bruk av prevensjon og hvem dette ansvaret som oftest ligger hos, beskrev en del av deltakerne i prosjektet en opplevelse av at dette ansvaret som oftest faller på de som kvinner. Grunnlaget til dette kommer gjerne til syne gjennom skildringer som;

(...) nå ligger det jo veldig mye [ansvar] på jenter da typ, det er nesten ikke noen som bruker kondom aktivt på en måte ehm ... og det er jo synd at det er såpass skjevfordelt, fordi det er jo noe som på en måte kan gå utover begge parter. Norge er jo liksom jævlig dårlig på kondom, og det merker jeg jo også på relasjon ... altså mine nærmeste relasjoner, at det er ikke vanlig med et kondom i lommen føler jeg. Det er veldig merkelig egentlig, at det er såpass normalisert. Altså det er mer vanlig med en klammatest [klamydiatest] uken etter, enn det er å ta med seg et kondom på byen på en måte (Tine, Deltaker nr. 5).

Det Tine her beskriver er en opplevelse av at det ikke foreligger en "kultur" i samfunnet hvor kondom aktivt blir anvendt i seksuelle relasjoner, og at det har blitt mer normalt og akseptert å teste seg for klamydia eller andre kjønnssykdommer i perioden etter, fremfor å faktisk anvende kondom under seksuelle samkvem. Det blir også tydelig i dette sitatet hvordan Tine her reflekterer over at det foreligger en skjevfordeling med hensyn til hvilket kjønn som sitter med hovedansvaret for å stille opp med selve prevensjonen i slike sammenhenger. Dette uttrykker hun en form for forundring over med tanke på en eventuell byrde i ettertid, som eksempelvis at kjønnssykdommer eller graviditet gjerne vil påvirke begge parter, og ikke kun kvinnen.

I likhet med Tine sin skildring deler også en annen deltaker en lignende oppfattelse. Ina forteller at kondom ikke blir benyttet så mye i dagens samfunn da hun selv ikke opplever at kondom anvendes ofte. Ina uttrykker i likhet med Tine en oppfattelse av at manglende bruk av kondom er veldig synd, og at dette er en oppfattelse hun sitter med på grunnlag av både egne erfaringer, men også på bakgrunn av hva hennes venninner har gitt uttrykk for til henne. Ina forteller en historie av en opplevelse som hendte da hun hadde besøk av en venninne en helg;

(...) jeg hadde besøk her en helg, og hun kom hjem på natten og sto og danset foran meg fordi hun hadde ligget med en fyr og de hadde brukt et kondom. Så hun slapp å teste seg liksom. Og da satt jeg bare igjen med en sånn; "hvis du blir sånn her glad, og at det liksom letter på så mye ansvar for din del, hvorfor ikke bare bruke det alltid?" Men det er jo ... de sier jo sånn der; "nei det er kleint å spørre om" eller "det er kleint og ditt og datt" (Ina, Deltaker nr. 2).

Denne historien fra Ina er svært interessant på grunnlag av hennes beskrivelse av venninnens glede over opplevelsen ved bruk av kondom under et seksuelt samkvem. Det som tydelig kommer til syne i dette sitatet er hvor glade kvinner kan bli over opplevelsen av å slippe en del bekymringer og byrder i ettertid av et seksuelt samkvem, kun ved benyttelse av kondom. I tillegg til dette uttrykker Ina også i sitatet en refleksjon hun hadde underveis i denne opplevelsen. Nemlig aspektet hvor hun stiller venninnen spørsmål om hvorfor kondom ikke benyttes under alle seksuelle samkvem, hvor responsen hun ofte møter innebærer en forklaring på at det oppleves som «kleint» eller ubehagelig å uttrykke at man som kvinne ønsker å benytte seg av kondom som preventivt middel til sine seksuelle partnere. Ser man dette aspektet i lys av West og Zimmerman (1987) kan det tolkes som at hvis man som kvinne unnlater å uttrykke et ønske av kondombruk under seksuelle samkvem, praktiserer man kjønn i form av det som er forventet i tråd med femininitet, da det kan tolkes som at man underkaster seg mannens dominans i den grad at man overlater "valget" på om kondom benyttes eller ikke, fullt og helt til han. Dermed blir det på sett og vis også hans oppgave å bringe denne problemsstillingen på bordet, og hvis han velger å ikke gjøre det, blir denne faktoren derfor også utelatt.

Ina fortsetter sitt resonnement i denne anledningen med å fortelle om egne erfaringer hun har opplevd rundt den manglende bruken av kondom. Her belyser hun hvordan et lite seksuelt verktøy som prevensjonsmiddelet kondom kan bære med seg mengder av "symbolikk";

Jeg har også hatt flere opplevelser at hvis gutten tar det på uoppfordret så har de noe å skjule, liksom sånn; "å da har han sikkert noen sykdommer som han ikke har fortalt om" eller et eller annet sånt. Og det er jo liksom helt fucka at det skal være sånn, at man er egentlig flink og bruker prevensjon, og den er jo også den sikreste med tanke på sykdommer og slikt, men at da, da er det noe man skjuler. Så det synes jeg er helt merkelig, og det er egentlig helt feil at det skal være sånn (Ina, Deltaker nr. 2).

Det Ina her belyser er refleksjoner som kan oppstå i tråd med at menn selv bringer problemsstillingen om kondombruk i seksuelle sammenhenger på banen. I dette utsagnet tydeliggjør Ina en form for ambivalens til det å være en "flink" og "ansvarsfull" aktør, og hvordan individer nærmest kan stille spørsmål ved dette. Det kan også ha en sammenheng med

normaliseringen av manglende bruk av kondom i seksuelle sammenhenger, hvor forventningene tilsynelatende tilsier at det *ikke* er forventet å benytte seg av kondom, fremfor det å faktisk anvende et kondom. Dette aspektet belyser Ina videre i hennes resonnering;

Men for min del, at de jeg har ligget med ikke har brukt det, det har ikke vært noe jeg egentlig har tenkt noe over, fordi det er liksom det som er normalen da. Og de fleste spør meg jo om jeg går på noe, fordi det er jo jenter sitt "ansvar" da, eller det er hvert fall det de mener da, mange (Ina, Deltaker nr. 2).

Dette sitatet fra Ina er meget interessant fordi det her kommer til syne hvordan Ina selv aksepterer at kondom ikke benyttes, og at hun i tillegg sier at hun ikke reflekterer så mye over akkurat det. Det fordi hun oppfatter dette som normalt. Dermed er det verdt å påpeke at Ina reflekterer over byrden ved manglende kondombruk i historien hun skildrer om sin venninne, men derimot ikke i omstendigheter når det gjelder hun selv.

Det som er interessant med både Tine og Ina sine skildringer i denne anledning er hvordan begge deltakerne uttrykker en form for kritikk og forundring i tråd med manglende benyttelse av kondom, og hvordan dette "ansvaret" nærmest naturlig faller på kvinner. Det som derimot tydeliggjøres via Ina sine skildringer, er hvilken rolle kvinner selv spiller i konteksten av å normalisere og akseptere en slik type "kultur". Dette kan belyses med utgangspunkt i Haug (et al., [1983] 1999) da en slik kultur bare har muligheten til å eksistere så lenge kvinner selv opprettholder og aksepterer den. Dermed innebærer dette at om slike hendelser skal opphøre, så er kvinnene som befinner seg i slike omstendigheter selv ansvarlig for å bringe problemsstillingen på banen, slik at en slik tendens muligens har potensialet til å endres.

Derimot til forskjell fra Tine og Ina sin forståelse av kondombruk, mener Siri at det er god kultur knyttet til bruk av kondom i samfunnet, men hun forklarer også at det kanskje er; «(...) enda mer kultur for å på en måte snakke om at det er riktig, enn å faktisk bruke det» (Siri, Deltaker nr. 6). Dette sitatet fra Siri kan derfor tolkes som at hun har en forståelse av at kondom gjerne benyttes i samfunnet. Derimot belyser hun hvordan man som aktør først og fremst forstår at det er riktig og logisk å benytte seg av det, men at man kanskje i øyeblikket derimot velger å ikke anvende seg av kondom. Et lignende utsagn skildrer også Ina. Ina forteller at kondomer gjerne er lett tilgjengelige i samfunnet, men at vi som aktører i samfunnet likevel velger å ikke benytte oss av det på bakgrunn av forskjellige omstendigheter;

Det er så mye rart ... men åsså får man jo, altså kondomer er jo gratis nesten over alt, det er kjempelett å få tak i, men fordi om så skal det liksom være en terskel ... og ja nei det ødelegger mooden, eller nei det er usexy, eller nei vet du hva (Ina, Deltaker nr. 2).

Her uttrykker Ina at det er underlig at det foreligger en form for terskel ved kondombruk i samfunnet. Grunnlaget til dette er at kondomer som prevensjonsmiddel ikke er utilgjengelig, men at omstendigheter som bekymring om å ødelegge «mooden», eller at det er «usexy» å forespørre før et eventuelt seksuelt samkvem blir satt høyere, enn hva sikker sex faktisk blir.

5.3. Disiplinering av kvinners seksuelle atferd

5.3.1. Antall seksuelle partnere

I sammenheng med praktisering av egen seksualitet og hvordan deltakerne i dette prosjektet forholder seg til, og opplever dette aspektet, uttrykte en andel av dem at de reflekterer over antall seksuelle partnere de har hatt. Bakgrunnen til dette er en opplevelse av at kvinner oftere dømmes på bakgrunn av antall seksuelle partnere, til forskjell fra menn. Siri forteller at hun er reservert med hensyn til å uttrykke hvor mange seksuelle partnere hun har hatt til andre individer, bakgrunnen til dette forteller hun at er preget av;

(...) ehm jeg snakker ikke så mye om antall sexpartnere og sånt. Og det er litt sånn ... jeg orker ikke at det skal på en måte definere meg. (...) Og det tenker jeg liksom på da, at hvis jeg på en måte forteller folk at jeg har ligget med sikkert femten ehh ... så skal det på en måte bli en sånn merkelapp. At jeg på en måte er 'brukt', 'ferdig' og 'besudlet' (...) (Siri, Deltaker nr. 6).

Det Siri her skildrer er et fenomen hvor kvinner som er seksuelt aktive, og har hatt flere seksuelle partnere, kan risikere å kategoriseres som det Siri i sitatet omtaler som «besudlet» eller «brukt». Aspektet Siri skildrer kan sees i sammenheng med Nielsen og Rudberg (2007), da endringer i liberal retning med hensyn til motivasjon ved seksuelle relasjoner har resultert i en viss risiko for negativ kategorisering for kvinner. Dermed belyser Siri at hun er reservert når det kommer til å være transparent med antall seksuelle partnere hun har hatt, på bakgrunn av at hun selv ikke ønsker at det skal definere henne som person. Grunnlaget til dette er at Siri sin egen oppfattelse er preget av at man som individ skal ha muligheten til å praktisere sex slik man som individ selv ønsker, og at antall seksuelle partnere ikke skal være av betydning;

(...) jeg synes jo absolutt at man skal få lov til å ha sex med så mange man vil, og om man vil ha sex med hundre eller tohundre, eller fem eller en. Jeg mener jo oppriktig at man skal få ha den sexen man vil, og at det ikke skal trenge å ødelegge noe. Men samtidig så kjenner jeg selv at jeg på en måte må holde kjeft om det (Siri, Deltaker nr. 6).

I dette sitatet reflekterer Siri over at mye av bakgrunnen til manglende transparens og ærlighet om antall seksuelle partnere hun har hatt, gjerne stammer fra en form for bekymring av at hun skal dømmes på bakgrunn av det. Dette forklarer hun som en del av årsakene til at hun velger å være mer beskjeden med hensyn til denne typen informasjon. Under intervjusamtalen med Siri, oppsto det i tillegg en nevneverdig og interessant situasjon. Denne situasjonen handlet om at hun hadde et behov for å forklare til meg at hun ikke hadde ekstremt mange seksualpartnere. Kanskje baserte dette seg på at hun ikke ønsket at jeg skulle ha en opplevelse eller tro at hun er et individ som har mange seksuelle partnere, og derfor muligens kategorisere henne som en 'promiskuøs' kvinne. Grunnlaget til at denne situasjonen var interessant, er på bakgrunn av at jeg her bevitnet at de aspektene Siri selv skildrer, faktisk er en tendens hos henne som individ. I sammenheng med tematikken om antall seksuelle partnere belyser derimot Tine et annet interessant aspekt ved dette. Hennes oppfatning er preget av at; «(...) jenter i mye større grad begrenser seg selv, og at det også blir lagt litt begrensninger på det» (Tine, Deltaker nr. 5). Her forteller hun at forventninger i tråd med kjønn på sett og vis er snudd på hodet;

(...) mange jenter lyver jo nedover i antall på en måte, mens gutter skryter seg jo på my mer. Så begge har jo på en måte ett press sånn sett, men samtidig så føler jeg at det er så mye lettere for en jente å få; "jaa, du er en hore" på en måte (Tine, Deltaker nr. 5).

Dette sitatet fra Tine viser hvordan kjønnete forventninger er av betydning. Antall seksuelle partnere i tilknytning til menn er gjerne prestisje i sammenhengen av å ha hatt flere partnere, mens kvinner derimot dømmes oftere på bakgrunn av dette. Derfor opplever de også en større risiko for å kategoriseres som « horer ». Tine forteller i tillegg om en hendelse en av hennes venninner opplevde i tråd med denne tematikken;

Jeg hadde en venninne som har hatt sex med seks, og som ble kaldt hore av en som hadde hatt sex med ti. Og hun var sånn; "du har jo hatt sex med nesten dobbelt så mange som meg?". Mens han var sånn; "jaa, men det er jo mye lettere for jenter å få seg noe, så derfor så har du bare gitt etter da, mens jeg har jo fått jobbet for dem" (Tine, Deltaker nr. 5).

I Tine sin skildring av venninnens opplevelse, tydeliggjøres det hvordan menn og kvinner kategoriseres ulikt med utgangspunkt i antall sexpartnere. Hvor kvinner plasseres innenfor en negativ kategorisering i form av « hore », betraktes det derimot som prestisje for menn. Tine tydeliggjør også i dette sitatet hvordan den mannlige aktøren i denne sammenhengen skildrer hennes venninne som å ha "feilet" i sin rolle som kvinnelig "seksuell portvokter", mens han

derimot anser seg selv som en mann som til forskjell har arbeidet hardt for sine seksuelle erobringer. Dette kan sees i lys av Fjær, Pedersen og Sandberg (2015) da deres funn viser at menn blir positivt betraktet hvis de er seksuelt aktive, mens kvinner derimot besitter rollen som seksuelle portvoktere og står i fare for å bli stigmatisert med hensyn til ryktespredning og slut-shaming ved promiskuøs praktisering av egen seksualitet.

I tillegg til både Siri og Tine sine perspektiver på praktisering av egen seksualitet og opplevelser i sammenheng med antall sexpartnere, deler også Ina skildringer som er preget av lignende tendenser. Derimot har hun noen vesentlige refleksjoner om kvinner som praktiserer egen seksualitet i promiskuøs art og testing av kjønnssykdommer, som er av interesse;

(...) ofte hvis jenter har ligget med mange, så tror jo gutter at de er 'lette på tråden' og sånt, at de er litt 'skitten', men der igjen så vil jeg jo si at jenter er jo mye flinkere på å liksom sjekke seg for sykdommer og slikt, enn det gutter er for eksempel. Sånn at selv om jenter kanskje har ligget med flere, så vil jeg jo tro at vi har mer kontroll på liksom sykdommene våre og sånt eventuelt uansett (Ina, Deltaker nr. 2).

Dette sitatet fra Ina belyser hvordan kvinner som har et høyt antall seksuelle partnere oftere forstås som «lette på tråden» eller «skitten» av enkelte menn. Dermed omtaler Ina her hvordan kvinner ved praktisering av egen seksualitet i lignende art, kan innebære en form for risiko av negativ kategorisering fra menn, da kvinner kan bli stemplet for sin seksuelle atferd. Derimot er Ina sin forståelse preget av at kvinner oftere er opptatt av testing for kjønnssykdommer i ettertid av seksuelle samkvem, til forskjell fra menn. Derfor innebærer dette på sett og vis at hvis kvinner som besitter et høyt antall seksuelle partnere er nøyere på akkurat dette området, hvorfor tolkes da kvinner som «skitten» i en slik sammenheng og ikke menn? I tillegg til dette aspektet belyser Ina også en annen relevant tendens;

(...) mange jenter tenker jo på det som; "jaja, mer erfaring da" i guess. Fordi man får jo uansett ikke gjort noe med hvor mange de har ligget med. Og om jeg har ligget med to stykk på en måte, så vet jo ikke de hvor mye sex jeg har hatt av den grunn på en måte. Man kan jo ha hatt sex firehundre ganger med en stykk, eller en person, eller ha hatt trehundre enkeltpartnere liksom. Og sexen er jo fortsatt liksom ... det er mindre sex på de trehundre, enn på den ene liksom. Så jeg føler ikke at det egentlig burde definere noe som helst, men jenter blir jo ofte sett på som 'lett på tråden' hvis de har ligget med mange da (Ina, Deltaker nr. 2).

Tendensen Ina belyser i dette sitatet er at kvinner som bytter seksuelle partnere ofte, i motsetning fra kvinner som har et seksuelt forhold med individer de har en lengre relasjon til, oftere ansees som «lette på tråden». Derimot reflekterer Ina over et relevant aspekt ved nettopp

dette. Det Ina her belyser er at antall seksuelle partnere en kvinne har hatt, ikke nødvendigvis har noen sammenheng med hvor mye sex hun har hatt. Dermed er det også interessant at det også er kvinner som bytter seksuelle partnere som ansees som «lette på tråden», og ikke de kvinnene som er i lengre relasjoner.

Skildringene fra disse kvinnelige studentene kan sees i lys av begrepet seksuell dobbeltstandard (Reiss, 1956; Reid et al, 2011). Bakgrunnen til det er at sitatene ovenfor viser en tendens av at kvinner gjerne dømmes og tolkes negativt for sin atferd i seksuelle sammenhenger, til forskjell fra menn. Nærmere spesifisert opplever de en dobbeltstandard ved praktisering av sin seksuelle atferd på lignende måte som menn. Dermed kan det hevdes at den seksuelle dobbeltstandarden er medvirkende til å disiplinere kvinners praktisering av egen seksualitet. Dette på bakgrunn av deres egne refleksjoner og bekymringer i lys av denne tendensen, og hvordan de selv som aktører i samfunnet reflekterer over, og tar høyde for dette fenomenet ved egen seksuell praktisering. De viser på sett og vis bekymring for å kategoriseres negativt, i tillegg til å oppleve domming på bakgrunn av dette fenomenet. Dette kan også være medvirkende til hvordan de faktisk velger å praktisere egen seksualitet, spesielt med hensyn til hvor liberale eller tilbakeholdne de tillater seg selv å være.

5.3.2. Utadvendt og hyggelig kvinne = garantert seksuelt samkvem?

Rundt tematikken sosialisering og atferd i sammenheng med opplevelser av negative gjenspeilinger og stigmatisering fra andre individer, belyste to av deltakerne i prosjektet interessante fortellinger ved det å være kvinne og besitte enkelte typer personlighetstrekk. Disse skildringene baserte seg på at kvinner som er av den ekstroverte typen og har en utadvendt, imøtekommende og hyggelig personlighet, kan tolkes av enkelte menn som sannsynlig tilbøyelig for seksuelt samkvem.

I denne sammenhengen forteller Ina at hun har møtt enkelte menn som forventer at de skal ha seksuelt samkvem, og det kun på bakgrunn av at hun viser en viss type atferd i sosiale sammenhenger, i tillegg til å ha en imøtekommende utstråling;

(...) de tror det fordi jeg har oppført meg på en viss måte, eller sånn ... også er jeg jo veldig, jeg er en sånn omgjengelig person, og jeg er glad i å snakke med folk, og jeg elsker nye folk. Og om det er gutter eller jenter det har ikke så mye å si for meg, fordi jeg snakker jo med alle på fest på en måte. Og da har gutter veldig lett for å tro at jeg flørter, bare fordi jeg er hyggelig,

som er en misforståelse som skjer ofte. Og det ... bare fordi at jeg er hyggelig, så betyr ikke det at jeg har lyst til å ligge med dem (Ina, Deltaker nr. 2).

Her uttrykker Ina hvordan det å være en sosial, omgjengelig og utadvendt kvinne kan oppleves som flørt av enkelte menn. Besittelse av slike former av personlighetstrekk har derfor for Ina resultert i at enkelte menn har foretatt en kobling mellom hennes atferd og overført det til flørt og seksuell attraksjon. Derimot belyser hun i sitt sitat at en slik kobling ikke har vært hennes hensikt, verken ved hennes væremåte eller intensjoner. Hun beskriver seg selv som en utadvendt og imøtekommende kvinne, men at hennes atferd verken baserer seg på, eller signaliserer et mulig ønske om sex. Hun er ikke en omgjengelig og sprudlende kvinne basert på bakgrunnen av et ønske om sex, og derfor har heller ikke hennes væremåte noen sammenheng med seksualitet eller seksuell utstråling.

I likhet med Ina, forteller også Leah en lignende historie hun har blitt fortalt av en aktør i hennes sosiale nettverk;

(...) er en person som er veldig ... utadvendt, snill og god. Og har liksom over tid hatt veldig mange ... hun har en tendens til å få gutter til å like seg, og hun klarer ikke å avvise. Også blir de liksom veldig gode venner, også skjønner ikke de før om en stund, fordi det går ikke ... og hun fikk på en måte ett rykte på seg for å være ehm ... luremus [atferd som tolkes imøtekommende og forførende, uten hensikt om seksuelt samkvem], men uten at det egentlig var noe seksuelt involvert. Det er på en måte en forventning om at hvis man er snill og grei så er man interessert (...) (Leah, Deltaker nr. 1).

Sitatet fra Leah deler de samme trekkene som Ina skildrer ovenfor. Derimot inneholder sitatet også aspektet av at kvinner som er utadvendte og hyggelige av personlighet, tilsynelatende kan virke appellerende og tiltrekkende for enkelte menn. I tillegg til dette trekker hun også frem fenomenet «luremus», som er en negativ kategorisering av kvinner. Begrepet kan tolkes som en form for kobling mellom det kvinnelige kjønnsorganet, og en mistolkning enkelte menn foretar seg ved kvinners atferd. Dette innebærer at menn kobler enkelte kvinners atferd til sex. Selve mistolkningen omfatter at utadvendte og hyggelige kvinner er forførende og flørtende, og dermed har et ønske om seksuelt samkvem. 'Å lure' innebærer at kvinner signaliserer et ønske om seksuelt samkvem ved hjelp av sin atferd, men deretter endre mening. Derfor er "luremus" et slags fenomen i sammenheng med kategorisering av kvinner som har en viss type atferd og væremåte, men som ikke henger sammen med menn sitt ønske i denne sammenheng.

Tendensen som belyses ovenfor baserer seg på at det trekkes tråder mellom ekstroverte kvinners personlighetsstrekk og muligheten for seksuelt samkvem. Derimot viser skildringene til både Ina og Leah at det ikke nødvendigvis foreligger noen kobling mellom slike typer personlighetstrekk ved kvinner, og et ønske om seksuelt samkvem. Ser man disse tendensene i lys av Schilt og Westbrook (2009), kan man forstå det slik at Ina og Leah sine skildringer viser et misforhold mellom forventninger til kvinnenens praktisering av sitt sosiale kjønn, og deres biologiske kjønn. Hvor resultatet av dette indikerer i lys av Haug (et al., [1983] 1999) at kvinner som ikke underkaster seg menns tolkning av deres atferd, står i potensiell fare for å bli offer for negativ kategorisering som eksempelvis begrepet «luremus».

6. Diskusjon

I dette kapittelet diskuterer jeg med utgangspunkt i min overordnede problemstilling som er; *hvordan kvinnelige studenter forstår, opplever og forholder seg til seksualitet*. Begrepet seksualitet dreier seg om seksuelle normer, praksiser og atferd. I forlengelse av dette har jeg identifisert tre hovedmomenter, som jeg derfor diskuterer i dette kapittelet. I den anledning presenterer jeg en typologi som jeg selv har utformet gjennom arbeidet med dette masterprosjektet. Denne typologien er etablert og utviklet med utgangspunkt i funn av tendenser til kvinnelig atferd og holdninger ved seksuelle normer og praksiser. Videre tar jeg for meg begrepet '*den seksuelle dobbeltstandard*' (Reiss, 1956), og til sist diskuterer jeg seksualitet som en arena for konstruksjoner av kjønn.

6.1. Tre idealtyper

Med utgangspunkt i funn i mitt datamateriale, ønsker jeg å benytte meg av en typologi som baserer seg på tre forskjellige kategorier. Hensikten ved denne typologien er å vise forskjellige dimensjoner ved kvinnelige studenters atferd og holdninger til seksuelle normer, praksiser og atferd. Hvordan forholder egentlig kvinnene i mitt materiale seg til kjønne forventninger i sammenheng med dette?

Barbara J. Risman (2018) har utforsket hvordan millenniumsgenerasjonen forholder seg til, og bryter med kjønne strukturer. Risman (2018) benytter seg av fire forskjellige kategoriseringer, også omtalt som idealtyper. Idealtyper er et analytisk verktøy som anvendes for å kartlegge og sammenligne "typiske" tendenser ved sosiale karakteristikk, og innebærer å danne et 'konsept' som bidrar til å gjøre den sosiale virkeligheten lettere å både forstå og gripe (Weber, 1949). Derfor har hennes kategorisering til hensikt å vise tendenser av hvordan individene i hennes datamateriale forholder seg til, og bryter med kjønn som sosial struktur (Risman, 2018, s. 72). Hun kategoriserer sine idealtyper slik; '*true believers*', '*straddlers*', '*innovators*' og '*rebels*'. Derfor benytter jeg i denne anledning hennes utforming av kategorisering ved idealtyper som en form for inspirasjon til en typologi jeg selv har dannet med utgangspunkt i funn i mitt empiriske datamateriale. Den baserer seg til forskjell fra Risman (2018) sine fire kategorier, på tre forskjellige grupperinger eller idealtyper. Selve bakgrunnen til at jeg i mitt prosjekt har valgt å utforme en egen typologi, og ikke har valgt å anvende meg av Risman (2018) sin kategorisering, baserer seg på at hun i sitt prosjekt tar utgangspunkt i flere forklaringsfaktorer enn meg. Jeg utforsker hovedsakelig faktorene kjønn og seksualitet, mens

hun derimot i sin forskning besitter et bredere utvalg enn mitt, og hun utforsker derfor flere faktorer som blant annet kjønn, seksualitet, seksuell orientering, klasse og etnisitet (Risman, 2018, s. 66). Derfor har jeg valgt å omtale de tre forskjellige kategoriene som; ‘*normfølger*’, ‘*velg og vrak*’ og ‘*normbryter*’. Hensikten til det er å vise forskjellige dimensjoner av tendenser ved kvinnelige studenters forståelse, opplevelse og forhold til seksuelle normer, praksiser og atferder, og hvordan de forholder seg til kjønnede forventninger. Gjennom analysen har jeg vist forskjellige typer av praktisering og holdninger til seksualitet. Dermed består innholdet i denne typologien av en kategorisering av tendensene som kom til syne i den. Selv om typologien består av tre kategorier av idealtyper, kan deltakerne bære preg av likhetstrekk med andre kategorier enn den kategorien de har flest likhetstrekk med. Det vil si at ingen av deltakerne i prosjektet passer “perfekt” innenfor kun *en* kategori, men typologien viser dimensjoner av tendenser med utgangspunkt i hvordan kvinnene orienterer egen atferd i forhold til seksualitet. Derfor forklarer jeg ytterligere under tabellen hva de forskjellige kategoriseringene innebærer, og hva som kjennetegner gruppen av kvinner som befinner seg i de forskjellige kategoriene;

Tabell 2: Kvinnelig atferd og holdninger til seksualitet

Egenskaper/kjennetegn	Normfølger	Velg og vrak	Normbryter
Valg av handling	Passiv	Nøytral (verken eller)	Aktiv
Forholder seg til kjønnede forventninger	Følger tradisjonelle forventninger til kjønn	Både og (mellomting)	Opprør med tradisjonelle forventninger til kjønn
Grad av underkasting	Høy	Velger og vraker	Lav
Holdninger til seksuelle verktøy	Ikke-tilbøyelig	Tilbøyelig	Åpen

‘Normfølger’

Individene jeg har valgt å plassere inn under kategorien ‘*normfølger*’, ga uttrykk for en tendens til å følge kjønnede forventninger til seksuelle normer og praksiser. Dette innebærer at de under seksuell samhandling gjerne hadde en litt mer passiv tilnærming, det med hensyn til egen atferd. Det vil også si at de på sett og vis hadde en tendens til å opptre i tråd med kjønnede forventninger. Som vil si mer feminin fremtoning, eller hvordan det forventes at kvinner “skal” oppføre seg. Dette kan tolkes som tilbakeholden, beskjeden og ikke så ekspressiv med hensyn

til egen seksualitet og seksuelle ønsker. De hadde høyere tendens av underordning, i tillegg til at de var mer tilbakeholdne og mindre tilbøyelige til utprøving av forskjellige seksuelle hjelpemidler eller verktøyer, fremfor utstråling av nysgjerrighet.

‘Velg og vrak’

Det som skiller kategorien *‘velg og vrak’* fra kategorien *‘normfølger’*, er at individene i denne kategorien ga uttrykk for en større tendens til å velge og vrake i forhold til hvilken tilnærming som passet de best i forskjellige seksuelle situasjoner. I enkelte tilfeller har denne gruppen mer tendenser til å være lik gruppen av *‘normfølgere’*, mens i andre sammenhenger mer lik *‘normbryterne’*. Dette innebærer på sett og vis at de har litt velg og vrak tilnærming med hensyn til når de velger å forholde seg til kjønnete forventninger og ikke, når de velger å underkaste seg andres forventninger og ikke, om de velger å benytte seg av seksuelle verktøy eller ikke, i tillegg til om de er ekspressiv eller tilbakeholden med hensyn til praktisering av sin egen seksuelle atferd. Eksempelvis at et individ gjerne anvender seg av pornografi, men derimot velger å ikke benytte seg av sexleketøy, benytte seg av sexleketøy alene, men derimot ikke sammen med eventuelle partnere.

‘Normbryter’

Det som skiller *‘normbryterne’* fra de to øvrige kategoriene, er at individene i kategorien *‘normbryter’* ga uttrykk for en mer konsekvent tilnærming med hensyn til kjønnete forventninger og praktisering av egen seksualitet. Denne gruppen tilnærmet seg gjerne egen seksualitet litt etter eget ønske (og var ikke i høy grad påvirket av eksogene faktorer), og valgte gjerne å ikke underkaste seg, eller forholde seg til egen praktisering av seksuell atferd slik kjønnete forventninger kanskje tilsier. Det vil si at denne gruppen på sett og vis består av individer som har en litt mer liberal holdning til forståelse og praktisering av egen seksuell atferd.

Funnene mine viser forskjell til hvordan kvinnelige studenter velger å orientere seg med hensyn til seksualitet, og hvordan de praktiserer kjønn og seksualitet. Derfor ønsker jeg her å forklare hvordan idealtypene i typologien min skiller seg fra hverandre via en sammenligning. Enkelte av kvinnene tilnærmer seg både inngangen, og selve den seksuelle relasjonen på en mer tilbakeholden og beskjeden måte, mens andre derimot forholder seg til det på en mer ubeskjeden og “aktiv” måte. Slike tendenser danner dermed bakgrunnen til typologien jeg presenterte ovenfor. Min forståelse av slik seksuell atferd og holdninger er kategorisert av at individer enten

bryter med de seksuelle normene, opprettholder de, eller befinner seg i et område imellom dem. Årsaken til det er at de som befinner seg i et område imellom de to dimensjonene gjerne velger og vraker hvordan de forholder seg til de seksuelle normene i samfunnet, og i tillegg til hvilken tid. Disse tendensene kan derfor belyses med utgangspunkt i West og Zimmerman (1987) og Butler ([1990] 2007) sin forståelse av praktisering av kjønn. Anledningen er at kvinner som forholder seg til egen seksualitet på en tilbakeholden måte, gjerne også orienterer sin seksuelle atferd i sammenheng med kjønnede forventninger, og i tråd med hvordan kvinner gjerne er forventet å skulle opptre som seksuelle vesen. Det fordi de gjerne følger de seksuelle normene som foreligger i samfunnet, og derfor opptre i en mer feminin tilnærming. Til forskjell fra dette har derimot kvinnene som befinner seg på motsatsen en mer ubeskjeden og aktiv tilnærming til egen seksuelle atferd. Derfor bryter de også med både de seksuelle normene i samfunnet, og hvordan kvinner forventes å opptre som seksuelle vesen. I lys av Pedersen og Blekesaune (2003) kan det derfor tolkes som at kvinner som velger å praktisere sin seksualitet på en slik måte, veksler mellom trekk fra både tradisjonelle feminine, men i tillegg også maskuline kjønnsrolle-elementer ved sine seksuelle samhandlinger. Med utgangspunkt i Schilt og Westbrook (2009) kan man i denne sammenheng forstå det slik at kvinner som tilnærmer seg egen seksualitet ved å bryte de seksuelle normene som foreligger i samfunnet, kan tolkes å opptre med et misforhold mellom hva som er forventet til deres biologiske kjønn, og hvordan de selv velger å opptre sosialt sett ved sin seksuelle atferd. De forskjellige dimensjonene av kvinnelig atferd til egen seksuelle praksis kan også belyses med utgangspunkt i Haug (et al., [1983] 1999). Anledningen til det er at kvinnene som tilnærmer seg sin seksuelle praksis på en mer tilbakeholden og forventet feminin måte, i høyere grad underkaster seg både den mannlige dominansen, men også de seksuelle normene som foreligger i samfunnet i større grad enn de som bryter med de seksuelle normene og har en mer ubeskjeden tilnærming ved sin seksuelle praksis.

6.2. Seksuell dobbeltstandard

Gjennom min analyse ble det tydelig at den '*seksuelle dobbeltstandard*' (Reiss, 1956) fortsatt er en orden som både består og bevares i samfunnet i dag. Anledningen til det er at denne seksuelle ordenen fungerer som en form for regulering av kvinners seksualitet og deres seksuelle praksis. Det med utgangspunkt i en forventning til hvordan kvinner *skal* oppføre seg seksuelt, og deres antall seksuelle partnere. Bakgrunnen til at den fungerer som en mekanisme for disiplinering og regulering av kvinners seksualitet er fordi dobbeltstandard handler om en

tendens i samfunnet hvor det er akseptabelt for menn å ha et liberalt og frisluppet forhold til egen seksualitet og praktisering av seksuell atferd, men derimot mindre akseptabelt for kvinner (Reiss, 1956; Reid et al., 2011). En slik tendensen forklarer Connell (1987) at ikke har noen sammenheng med et større seksuelt begjær fra menn sin side, men derimot alt å gjøre med at menn besitter mer makt i samfunnet enn kvinner.

Bakgrunnen til påstanden om at dobbeltstandarden fortsatt eksisterer og er fremtredende i samfunnet i dag, er fordi deltakerne i prosjektet viser refleksjoner rundt tendenser av dette konseptet ved egen praktisering av seksuell atferd. De belyste at holdninger i samfunnet påvirker valg de foretar seg i sammenheng med seksuelle aktiviteter. Anledningen til det er at de forsøker å forhindre opplevelser av dømmende holdninger eller stigmatisering fra andre med utgangspunkt i hvordan de forholder seg til, og praktiserer egen seksualitet. Eksempelvis kan stigmatisering innebære å kategoriseres som «hore», «brukt» eller «besudlet» ved liberal praktisering av egen seksualitet for kvinner. Slike tendenser kan forklares ved den såkalte ‘*madonna-hore splittelsen*’, som også er kjent som den seksuelle diskursen om; “snille piker” og “slemme piker” (Reid et al., 2011; Tolman, 2002). Denne dikotomien handler om et skille mellom kvinnelig seksuell atferd i to forskjellige kategorier. Kategoriene innebærer at kvinner kategoriseres og stemples på bakgrunn av sin seksuelle praksis. Derfor kategoriseres kvinner som har en liberal eller promiskuøs seksuell praksis som “dårlige” eller “uverdige” kvinner, mens derimot kvinner som er kyske, tilbakeholden og følger de seksuelle normene i samfunnet anerkjennes som “gode” (Reid et al., 2011; Tolman, 2002). I den anledning hevder derfor Tolman (2002) at slike holdninger er en avgjørende faktor til fornektelse av kvinnelig seksuell lyst i samfunnet. Mine deltakere belyste derfor et tiltak for å forhindre negative holdninger og stigmatisering av andre. Dette tiltaket innebar manglende transparens og blottlegging av antall seksuelle partnere. I den forstand kan det derfor hevdes at den seksuelle dobbeltstandarden fortsatt fungerer som en form for mekanisme i samfunnet som bevarer ulikhet på bakgrunn av kjønn ved seksualitet og seksuelle praksiser, da den fortsatt påvirker og regulerer kvinners valg ved intime relasjoner.

6.2.1. Holdninger av ambivalens til kvinner

I sammenheng med kategorisering av kvinnelig seksualitet og deres seksuelle praksis (Reid et al., 2011; Tolman, 2002), kan det hevdes at det foreligger en form for ambivalens ved forståelsen av den seksuelle dobbeltstandarden i samfunnet. Anledningen til det er at kvinner

som praktiserer sin seksualitet i liberal og promiskuøs art, opplever å stigmatiseres på bakgrunn av valg ved sin seksuelle praksis. Derimot identifiserte jeg gjennom min analyse hvordan atferd som utadvendthet og hyggelighet ved kvinner, kan resultere i at menn kategoriserer ekstroverte kvinner som "luremus". Som jeg tidligere har nevnt, kan begrepet "luremus" tolkes som en kobling mellom det kvinnelige kjønnsorganet, og en mistolkning enkelte menn foretar seg ved kvinners atferd. Det vil si at menn kobler enkelte kvinners atferd opp imot muligheter for sex. Selve mistolkningen innebærer at utadvendte og hyggelige kvinner, er forførende og flørtende, og derfor har et ønske om seksuelt samkvem. Dermed innebærer "å lure"; at kvinner signaliserer et ønske om seksuelt samkvem ved hjelp av sin atferd, men deretter endrer mening. Slike former for kategorisering av kvinner kan i lys av West og Zimmerman (1987), forstås som at ekstroverte kvinner med en imøtekommende personlighet, ikke tolkes og anerkjennes som naturlige feminine aspekter i samfunnet. I tråd med Schilt og Westbrook (2009) innebærer denne tendensen på sett og vis at det også foreligger en form for misforhold mellom kvinner sitt biologiske kjønn, og forventningene til hvordan kvinner "skal" praktisere sitt sosiale kjønn. Resultatet kan derfor for kvinner innebære å kategoriseres som "luremus". Bakgrunnen er at enkelte menn feiltolker atferden til enkelte kvinner. De tror at kvinner som er utadvendte og imøtekommende, har en intensjon om å gjennomføre seksuelt samkvem. Dermed gjennomfører menn en feilaktig kobling mellom ekstroverte kvinner sin utstråling og personlighetstrekk, og kobler det sammen med muligheter for seksuelt samkvem. Derfor blir også en mulig konsekvens for kvinner at de blir offer for negativ kategorisering. "Luremus" er egentlig et resultat av tilfeller hvor kvinner velger å ikke underkaste seg enkelte menn sin seksuelle forståelse av slik atferd (Haug et al., [1983] 1999). Menn forsøker å korrigere kvinner som praktiserer sitt sosiale kjønn "feil", fordi kvinner her velger å ikke møte menn sine seksuelle forventninger. Denne tendensen kan derfor forstås med utgangspunkt i West og Zimmerman (1987), da de belyser at praktisering av kjønn i forskjell fra hva forventninger og normer i samfunnet tilsier, kan føre til negative sanksjoner for kvinner. Derfor innebærer holdningene av ambivalens til kvinnelig seksualitet i samfunnet at; kvinner gjerne er forventet å forholde seg tilbakeholden og reservert til egen seksualitet og ikke besitte særlig seksuell erfaring. Derimot opplever kvinner former for sanksjonering hvis de velger å følge denne seksuelle normen. Bakgrunnen til kategoriseringen som "luremus" handler egentlig om en form for korrigering av kvinners atferd i sammenheng med at menn ønsker å slippe lettere til seksuelt hos kvinner. Dette er også selve ambivalensen. Årsaken til det er at hvis forventningene i samfunnet tilsier at menn gjerne kan ha en liberal tilnærming til sin seksuelle praksis, mens

kvinner derimot ikke er forventet å ha det fordi de da stemples som promiskuøse, hvem er i så fall egentlig forventet å være menn sine seksuelle partnere?

6.2.2. *“Luremus” og samtykke*

I sammenheng med kategorisering av kvinner i negativ forstand på bakgrunn av deres seksuelle praksis og seksuelle atferd, kan det trekkes paralleller til Ann J. Cahill (2016) og hennes begrep; *‘unjust sex’*. Dette begrepet anvendes av Cahill (2016) som en form for kritisering av tidligere teoretiske definisjoner og forståelser rundt fenomenet seksuelt samtykke. Grunnlaget til det er at hun mener innholdet i samtykkebegrepet mangler substans, og er selve bakgrunnen til hennes etablering av begrepet. Derfor kan hennes begrep i overført betydning forstås som en form for uetiske seksuelle samhandlinger. Cahill mener at uetiske seksuelle samhandlinger forekommer ved tilfeller hvor; «the force that is limiting her sexual agency is the man’s purported right to have disproportionate say in the nature of the sexual interaction that is being considered» (Cahill, 2016, s. 756). Det vil si at så lenge kvinner ikke anerkjennes som seksuelle aktører i lik grad som menn, foreligger det manglende “seksuelt samtykke” ved seksuelle samhandlinger, og som derfor også gjør de uetiske (Cahill, 2016, s. 754). Derfor kan det hevdes at negativ kategorisering rundt kvinnelig atferd og seksualitet, innebærer en form for begrensning av deres seksuelle handlingsfrihet. I forlengelsen av dette kan kategoriseringen av kvinner som eksempelvis “luremus” på sett og vis forstås som et fenomen som har oppstått fordi menn ønsker å utøve en form for makt over kvinner. Hvor det ønskede resultatet innebærer en form for korrigering av kvinners atferd i den forstand at kvinner skal gjennomføre seksuelle samkvem ved praktisering av en imøtekommende og ekstrovert personlighetstype. Derfor tar menn seg egentlig friheten til å bestemme over kvinners kropp, og deres praktisering av egen seksualitet. Det fordi enkelte menn sin tolkning innebærer at kvinner som er utadvendte og imøtekommende, har en intensjon om å gjennomføre seksuelt samkvem ved praktisering av en slik type atferd, men derimot velger å ikke gjøre det likevel. I en videre forlengelse kan en alternativ forklaringsmodell eksempelvis være; hvis en kvinne befinner seg på en bar ute på byen og velger å ta imot en øl fra en mann, har hun implisitt takket ja til å gjennomføre seksuelt samkvem med vedkommende den kvelden. Her fratrar menn kvinner muligheten til å gi et seksuelt samtykke. Bakgrunnen til det er at hvis antagelsen om at utadvendt atferd hos kvinner gjenspeiler et ønske om sex, innebærer det implisitt at kvinnen ikke har muligheten til å trekke et eventuelt samtykke tilbake uten fare for negativ kategorisering. Derfor foreligger det implisitt i en slik type forståelse en form for vedvarende “seksuell kontrakt” mellom aktørene som deltar

i den sosiale samhandlingen, da kvinnen i en slik kontekst mister valgmuligheten til å ombestemme seg uten en form for sanksjonering.

6.3. Seksualitet og konstruksjoner av kjønn

Et annet interessant moment jeg identifiserte gjennom min analyse var forståelsen av kjønn, og hvilke forventninger som foreligger i samfunnet til kjønn og seksualitet. Med dette mener jeg at det foreligger en tydelig konstruksjon rundt betydningen av kjønn i samfunnet, i tillegg til forventninger som foreligger for menn og kvinner i seksuelle omstendigheter. Denne forventningen bygger på en oppfatning av at menn og kvinner gjerne skal utfylle to forskjellige typer av "roller" i seksuelle sammenhenger. Derfor beskriver jeg disse to rollene i de to neste påfølgende delene av diskusjonen.

6.3.1. *Menn som seksuelle initiativtakere?*

Blake (2016) omtaler hvordan det foreligger stereotypiske oppfatninger og forventninger til menn sin seksuelle "rolle" i samfunnet. Disse oppfatningene handler om at menn ikke nødvendigvis har et spillerom for å være kjærlige, sensuelle og lekne ved sin seksuelle opptreden, men at de til motsetning er forventet å opptre etter det som kjennetegnes og forstås som stereotypisk "heteroseksuelt". Min forståelse er derfor preget av at det foreligger forventninger til menn i seksuelle omstendigheter hvor de er forventet å være "mandige" og maskuline ved sin seksuelle opptreden. Denne oppfatningen kan derfor sees i sammenheng med mine funn. Enkelte av deltakerne i mitt prosjekt skildret at det foreligger holdninger i samfunnet som tilsier at menn gjerne er den parten i seksuelle omstendigheter som er forventet å ta initiativ til den intime relasjonen, ikke bære med seg følelser inn i relasjonen og besitte mest seksuell erfaring. I tillegg er de forventet å innta en seksuell "rolle" hvor de har kontroll, er hardhendte og på sett og vis er den seksuelle «sjefen». Dette aspektet kan derfor belyses med utgangspunkt i Lucia F. O'Sullivan og E. Sandra Byers (1992) sin forskning. Sammenlignet med kvinner er menn gjerne forventet å ta initiativ til seksuelle aktiviteter oftere, anvende mer direkte metoder for å vise sin interesse for sex, og akseptere "alle" seksuelle muligheter som viser seg å være tilgjengelige (O'Sullivan & Byers, 1992, s. 435). Hamilton og Armstrong (2009) belyser også hvordan menn er forventet å både ønske og forfølge seksuelle muligheter uavhengig av omstendighetene. Som derfor er tilfellet hvor det foreligger forventninger til menn av at de skal jakte på sitt seksuelle "bytte". Derfor blir også kvinner på sett og vis en form for det seksuelle "byttet" til menn, som det dermed foreligger forventninger i samfunnet til at menn skal "jakte

på” og etterstrebe. Funnene i min analyse viser også tendenser av dette. I den anledning kan det derfor tolkes som at enkelte kvinner gjerne underkaster seg mannens dominans (Haug et al., [1983] 1999), da kvinner også er en vesentlig faktor til hvorfor denne formen for seksuell praksis bevares og består i samfunnet. Årsaken til det er at enkelte kvinner ønsker menn som aktivt forfølger og etterstreber seksuelle relasjoner, siden menn som praktiserer sin seksualitet i slik art gjerne forstås som “mandig”. Det i sammenheng med forventningene til menn at de gjerne skal være sterk og tøffe, og som kvinner derfor seksuelt begjærer. I lys av West og Zimmerman (1987) sin forståelse av praktisering av kjønn, kan slike forventninger til menn kobles sammen med det som anerkjennes og tolkes som maskuline attributter i samfunnet. Derfor er det også i denne sammenhengen på sett og vis gjerne forventet at menn inntar og besitter en form for maskulin “rolle” og opptreden i seksuelle omstendigheter.

6.3.2. *Kvinner som seksuelle portvoktere?*

Gjennom min analyse identifiserte jeg at kvinner er forventet å ha en mer tilbakeholden praktisering ved sin seksuelle praksis. Betydningen av å være en kvinne innebærer på sett og vis at man ikke skal være et seksuelt vesen. Grunnlaget til det er at kvinner ikke er forventet å være særlig seksuelle av seg, besitte former for seksuell erfaring, eller å ha hatt x-antall seksuelle partnere opp igjennom livet. Derfor innebærer betydningene av konstruksjonene rundt kjønn for kvinner; at de er forventet å innta en passiv rolle, å kontrollere menn sin seksuelle tilgang via å fungere som en form for ‘*seksuell portvokter*’ (O’Sullivan & Byers, 1992, s. 435). Min forståelse av at kvinner skal innta en rolle som ‘*seksuelle portvoktere*’ i seksuelle sammenhenger, er preget av en utdatert forståelse av at kvinner er forventet å ha en form for seksuell “port” mellom bena, som det er begrenset tilgang til. Denne “porten” har de på sett og vis selv bestemmelsesrett over, men den skal ikke “åpnes” *for mye*, og heller ikke til hvem som helst. Grunnlaget til det er at hvis en kvinne velger å “åpne” denne porten *for mye* eller til *for mange*, innebærer det at hun kan bli sanksjonert via kategorisering som «hore», «skitten», «brukt» eller «besudlet». Dermed tolkes kvinner også ved praktisering av egen seksuell atferd på en slik måte, som å ha “feilet” i sin rolle som ‘*seksuell portvokter*’ (Fjær et al., 2015; O’Sullivan & Byers, 1992). Danielle M. Currier (2013) belyser i denne sammenheng at det derimot kan være krevende for kvinner å vite hva som defineres som “for mange”, da det ikke finnes noen kollektiv konsensus som definerer antallet av “for mange” før en eventuell negativ kategorisering og stigmatisering av kvinners seksuelle atferd og praksis forekommer. Hva som

defineres som “for mange” seksuelle partnere kan tenkes å variere og påvirkes av eksempelvis alder eller hvilket sosiale miljø og omgangskrets individer har rundt seg.

Faktoren som Currier (2013) beskriver, kan derfor også være en andel av årsaken til at det foreligger en større aksept i samfunnet til at kvinner benytter seg av seksuelle verktøyer som sexleketøy, fremfor hva det gjør hos menn. Grunnet til det er at det ikke foreligger forventninger om at kvinner skal ha hatt mange seksuelle partnere. Derfor har kvinner ved hjelp av sexleketøy fortsatt muligheten til å utforske sine seksuelle lyster og være seksuelle vesener. Derimot foregår bruk av sexleketøy innenfor “akseptable”, men begrensede rammer. I sammenheng med West og Zimmerman (1987) er kvinner gjerne forventet å praktisere sitt kjønn på en feminin måte, og derfor også det som kan forstås som en form for feminin, tilbakeholden og passiv “rolle”. Dette innebærer derfor at det foreligger lignende forventninger til kvinner sin praktisering av sin seksuelle “rolle”. Connell (1987) uttrykker at alle former av feminitet og det som tolkes som sådan, er konstruert og baserer seg på kvinners underordning i forhold til menn. Det vil si at i sammenheng med seksualitet foreligger det forventninger i samfunnet til at kvinner gjerne skal underordne seg menn sin dominans i seksuelle omstendigheter. Dette tyder i likhet med Sandberg, Larsen og Pedersen (2004) sin forskning, på at gamle forestillinger om kjønnsroller fremdeles står sterkt i samfunnet i seksuelle sammenhenger.

7. Avslutning

Denne masteroppgaven har blitt gjennomført ved hjelp av semistrukturerte dybdeintervjuer med kvinnelige studenter som den valgte metoden, og med utgangspunkt i en sosialkonstruktivistisk tilnærming. Formålet har vært å besvare min overordnede problemstilling som lyder som følger;

Hvordan forstår, opplever og forholder kvinnelige studenter seg til seksualitet?

Derfor har jeg i dette prosjektet utforsket seksualitet fra et historisk, kulturelt og strukturelt perspektiv med utgangspunkt i hvordan kvinnelige studenter forstår, opplever og forholder seg til seksuelle normer, praksiser og atferd. Funnene i min analyse viser at det foreligger forskjeller i hvordan kvinner forholder seg til "inngangen" av intime relasjoner, og i tillegg selve relasjonen. Derimot viser mine funn at det foreligger forventninger i samfunnet til at kvinner gjerne skal forholde seg feminint, passivt og tilbakeholdent til egen seksualitet. Derfor har jeg utforsket hvordan de kvinnelige studentene velger å orientere seg til egen seksualitet og sin seksuelle atferd. I den anledning velger de kvinnelige studentene å forholde seg til seksuelle samhandlinger forskjellig. Enkelte forholder seg stort sett til tradisjonelle feminine kjønnsrolle-elementer, mens andre derimot veksler mellom trekk fra både tradisjonelle feminine og maskuline kjønnsrolle-elementer ved sine seksuelle samhandlinger. Ved bruk av seksuelle verktøy viser mine funn at de kvinnelige studentene gjerne anvender seg av seksuelle verktøy til eget bruk, men derimot er mer beskjeden ved å introdusere dette til sine seksuelle partnere. Ved pornografi som et seksuelt verktøy viser mine funn at de kvinnelige studentene reflekterte over pornografien og pornoindustriens etiske dilemma. Dermed foreligger det også forskjeller i om de kvinnelige studentene opplever pornografi som en naturlig del av deres seksuelle liv, eller ikke. Ved utforskning av deres opplevelser ved bruk av kondom som prevensjon i seksuelle omstendigheter, viser mine funn at de kvinnelige studentene opplever prevensjon som deres ansvar, da kondom sjeldent anvendes ved seksuelle samkvem. I den anledning kan situasjoner av manglende bruk av kondom som prevensjon, beskues som tilfeller hvor kvinner underkaster seg mannens dominans, og overlater denne problemstillingen til den mannlige aktøren. Et annet funn viser at seksualitet er en arena for disiplinering av kvinner sin seksuelle atferd. Bakgrunnen til det er at det foreligger forventninger til hvordan kvinner skal "oppføre seg" seksuelt, og hvor mange seksuelle partnere kvinner er forventet å ha hatt. I tillegg viser mine funn at kvinner som har en ekstrovert og imøtekommende personlighet, står i fare for å

bli offer for negativ kategorisering som "luremus". Grunnlaget til det er at de velger å ikke møte menn sine forventninger i slike situasjoner, og underkaster seg ikke menn sitt ønske om sex. Derfor vil jeg avslutningsvis oppsummere mine hovedpunkter ved forskningsprosjektet i korte trekk, mine bidrag til forskningsfeltet, og i tillegg uttrykke mine tanker rundt videre forskning.

7.1. Oppsummering av hovedpunkter

Med hensyn til mine funn ble det gjennom prosessen av arbeidet med dette masterprosjektet tydelig hvordan kvinnelige studenter tilnærmer seg egen seksualitet i forskjellige typer av dimensjoner. Derfor skapte jeg en typologi som inneholdte forskjellige kategorier av idealtyper. Hensikten med dette var å danne et tydeligere bilde av, og skissere de forskjellige dimensjonene som foreligger bak orienteringene de kvinnelige studentene foretok seg i sammenheng med atferd og holdninger til egen seksualitet og sin seksuelle praksis. Dermed kan man med utgangspunkt i dette hevde at kvinnelige studenter orienterer seg i sammenheng med å enten følge de normene som foreligger til seksualitet i samfunnet, bryte de, eller befinne seg i et område imellom disse to dimensjonene. Dette har jeg i min oppgave drøftet med utgangspunkt i forskjellige forståelser av kjønn som performativt, og sammenhengen til det og grad av underkastelse. Haug (et al., [1983] 1999) hevder at kvinner selv spiller en vesentlig rolle til egen underordning, og underkastelse til mannens dominans. Derfor har jeg utforsket hvordan kvinner i forskjellige seksuelle sammenhenger tilnærmer seg den sosiale samhandlingen på en slik måte.

Med utgangspunkt i Reiss (1956) sitt begrep '*den seksuelle dobbeltstandard*', utforsket jeg hvordan unge kvinner sin seksuelle atferd disiplineres i sammenheng med antall seksuelle partnere de har hatt gjennom livet, og hvordan de er forventet å oppføre seg seksuelt. Funnene mine viser at denne dobbeltstandarden fortsatt bevares og består i samfunnet i dag. Bakgrunnen til det er at det ble tydelig i min analyse hvordan de kvinnelige studentene opplever at det fortsatt den dag i dag, er mer akseptabelt for menn å ha en liberal tilnærming til egen seksualitet, og gjerne også ligge med et større antall mennesker, enn det er for kvinner. Forventninger til kjønn som foreligger i samfunnet tilsier at det er prestisje for menn å ha hatt et høyt antall seksuelle partnere, mens derimot for kvinner innebærer dette at de har en promiskuøs atferd ved egen seksualitet, og at de nærmest har "feilet" i sin rolle som '*seksuell portvokter*'. Derfor ble det ved hjelp av dette begrepet tydelig hvordan en slik dobbeltstandard både har vesentlig

innvirkning, men også har en form for kontroll ved de kvinnelige studentenes praktisering av egen seksualitet og seksuelle atferd.

På den annen side ble det også synlig gjennom min analyse hvordan det foreligger et annet element ved disiplinering av kvinnelig atferd. Dette handlet om hvordan unge kvinner som praktiserer sitt sosiale kjønn "feil" etter en tolkning fra menn sin side, står i fare for å kategoriseres som "luremus". Enkelte menn gjennomfører dermed en form for kobling mellom ekstroverte kvinners atferd med sex, det på bakgrunn av deres utstråling av utadvendthet og hyggelighet. Derfor antar enkelte menn at kvinner som opptrer som sådan i sosiale sammenhenger at de har en intensjon om seksuelt samkvem, og at dette også er årsaken til hvorfor de opptrer slik de velger å gjøre. Min forståelse av dette er at det handler om en form for utøvelse av makt fra menn sin side over kvinners seksuelle handlingsfrihet, og at denne typen kategorisering er en form for korrigerende av kvinner sin atferd. Menn som utøver en slik form for kategorisering av kvinner, har gjerne et ønske om at et seksuelt samkvem skulle ha funnet sted i en slik omstendighet. I tillegg er min tolkning av fenomenet at denne formen for maktutøvelse over kvinners seksuelle handlingsfrihet, ikke samsvarer med prinsippet om at seksuelt samtykke skal finne sted før et eventuelt seksuelt samkvem gjennomføres.

Seksualitet er en arena for konstruksjon og forståelse av kjønn. Grunnlaget til det er at mine funn viser at menn og kvinner gjerne har forskjellige forventninger til hvordan de *skal* forholde seg til, og praktisere sin seksuelle atferd. Med utgangspunkt i O'Sullivan & Byers (1992), viser mine funn tendenser av at menn er forventet å forholde seg til sin seksuelle praksis som '*seksuelle initiativtakere*', mens kvinner derimot forventes å være '*seksuelle portvoktere*'. Menn er forventet å opptre på en maskulin måte ved sin seksualitet, som vil si at de tar initiativ til seksuelle aktiviteter, besitter mer seksuell erfaring, og utøver dominans via kontroll og hardhendthet i seksuelle sammenhenger. Kvinner derimot er ikke forventet å være særlig seksuelle av seg, de er derimot forventet å ha en mer passiv og feminin tilnærming til sin seksuelle opptreden. Som innebærer å ikke besitte "for mye" seksuell erfaring, og derfor også begrense menn sin seksuelle tilgang.

7.2. Mine bidrag til feltet

I denne masteroppgaven har jeg anvendt teori og tidligere forskning for å analysere og diskutere funn i mitt empiriske datamateriale. På denne måten har jeg bidratt til forskning om seksualitet

og unge kvinner ved å vise funn som støtter teori og tidligere forskning, men i tillegg også oppdaget nye funn som jeg ikke har kommet over i tidligere forskning. Jeg har skapt en typologi som tar for seg tre idealtyper om kvinner og seksualitet, samt videreutviklet allerede etablerte teoretiske begreper. Disse begrepene er; *'den seksuelle dobbeltstandard'* (Reiss, 1956) og *'seksuelle portvoktere'* (O'Sullivan & Byers, 1992). Slik ønsker jeg derfor hevde at jeg har oppnådd en grad av konseptuell generalisering i dette forskningsprosjektet.

Ved bruk av Risman (2018) som inspirasjon, skapte jeg en egen typologi for å vise hvordan de kvinnelige studentene i mitt utvalg velger å orientere seg til egen seksualitet og sin seksuelle praksis med utgangspunkt i deres seksuelle holdninger og atferd. Derfor valgte jeg å kategorisere de forskjellige dimensjonene som; *'Normfølger'*, *'Velg og vrak'* og *'Normbryter'*. Dermed kan man med utgangspunkt i denne kategoriseringen hevde at kvinnelige studenter orienterer seg ved å enten følge de seksuelle normene som foreligger i samfunnet, bryte de, eller befinne seg i et område imellom disse to dimensjonene.

Det teoretiske begrepet *'den seksuelle dobbeltstandard'* (Reiss, 1956), innebærer at det er mer akseptabelt for menn å være seksuelle vesener og utforske sin seksualitet, fremfor hva det er for kvinner. Ved bruk av dette teoretiske begrepet oppdaget jeg ambivalenser til slike typer av holdninger i samfunnet. Bakgrunnen til det er at kategorisering og stigmatisering av kvinners generelle atferd og personlighetsstrekk, viser en tendens til motstridenhet til forventninger av at kvinner ikke skal være seksuelle vesener. Årsaken til det er at kategorisering av kvinner som "luremus", viser at menn ønsker å korrigere seksuelt tilbakeholdenhet ved kvinner, hvor menn derimot har et ønske av at kvinner muligens er mer seksuelt tilgjengelige i enkelte anledninger.

Ved anvendelsen av forskning om kjønn og seksualitet, oppdaget jeg at seksualitet er en arena for konstruksjoner og forståelse av kjønn. Med utgangspunkt i deres teoretiske begrep *'seksuelle portvoktere'* (O'Sullivan & Byers, 1992), oppdaget jeg en implisitt tendens og forventning til kvinners seksuelle handlingsrom. Bakgrunnen er at kvinner er forventet å ha en passiv og tilbakeholden seksuell opptreden, og i tillegg begrense menn sin seksuelle tilgang. Derfor reflekterte jeg rundt begrepets mulige metaforiske betydning, og tilføyde dermed mine refleksjoner og tanker til det allerede etablerte begrepet. Min tilføyning består derfor av; at forståelsen av kvinner som seksuelle portvoktere handler om en utdatert forståelse av at kvinner har en form for seksuell "port" mellom benene sine. Denne porten skal gjerne ikke "åpnes" *for mye*. Derimot velger kvinner å "åpne" denne porten *for mye*, innebærer det en mulig

sanksjonering via kategorisering som «hore», «skitten», «brukt» eller «besudlet». Hvis kvinner velger å praktisere sin seksuelle atferd på en slik måte, tolkes de derfor som å ha “feilet” i sin rolle som seksuelle portvoktere. I motsetning til kvinner sin seksuelle rolle og opptreden, er menn med utgangspunkt i O’Sullivan og Byers (1992) forventet å ta initiativ til seksuelle aktiviteter, anvende mer direkte metoder for å vise sin interesse til sex, og akseptere “alle” seksuelle muligheter som viser seg å være tilgjengelige. De er forventet å stadig være på jakt etter sitt seksuelle “bytte”, og utøve dominans og kontroll over kvinner siden slik atferd gjerne anerkjennes som maskuline attributter og “mandig” i samfunnet. I sammenheng med denne forståelsen av menn sin seksuelle “rolle” valgte jeg derfor å utvide O’Sullivan og Byers (1992) sitt teoretiske rammeverk, ved å tilføye mitt eget begrep; ‘*seksuelle initiativtakere*’. Bakgrunnen til det baserer seg på å kontrastere deres allerede etablerte begrep, som innebærer å forstå kvinner sin seksuelle “rolle” som ‘*seksuelle portvoktere*’.

7.3. Videre forskning

Arbeidet med denne masteroppgaven og i den anledning mine funn, har resultert i en nysgjerrighet til hvordan temaet seksualitet kan belyses og utforskes videre på andre alternative måter. Først og fremst hadde det vært interessant å gjennomføre et dokumentstudie med fokus på hvordan temaet seksualitet belyses i media, og hvordan det egentlig påvirker barn og unge som både vokser opp og konsumerer media i en digitalisert hverdag. Ellers hadde en komparativ studie om temaet seksualitet og forskjeller mellom generasjoner vært av interesse. Årsaken er at det potensielt foreligger noen forskjeller her, og derfor hadde det vært spennende å utforske hvordan eldre kvinner sin opplevelse av temaet seksualitet, og om det foreligger noen forskjeller fra yngre kvinner sine forståelser og holdninger. I tillegg hadde det også være interessant å gjennomføre intervjusamtaler med helsepersonell som helsesøstre eller leger, for å utforske om det foreligger en økende tendens av testing for kjønnssykdommer etter seksuelle samkvem. Bakgrunnen til det er at mine funn i prosjektet indikerer det, og derfor hadde det vært interessant å utforske dette ytterligere, spesielt med fokus på nettopp hvorfor dette er en tendens.

Derimot skal det sies at hvis jeg hadde fått muligheten til å arbeide med dette prosjektet videre, så hadde min hovedinteresse handlet om en videre fordypning i forhold til unge menn sitt perspektiv på seksuelle normer, praksiser og atferd. Hvordan forstår, opplever og forholder egentlig unge menn seg til egen seksualitet i sammenheng med seksuelle normer, praksiser og atferd? Deler de noen av opplevelsene rundt tendensene som kommer frem i mitt prosjekt, eller

er det aspekter som hovedsakelig angår og oppleves som synlige for kvinner? Bakgrunnen til denne interessen er på bakgrunn av mine funn om kjønnede forventninger, og om disse faktisk samsvarer med menn sine forventninger og forståelser. Spesielt i sammenheng med mannens rolle i seksuelle omstendigheter, men hvordan forstår og opplever egentlig menn selv sin seksuelle rolle? Underveis i prosessen ble det synlig hvordan enkelte kvinner velger å opptre på en viss måte. Dette på bakgrunn av en opplevelse av at det foreligger "visse" typer av forventninger til hvordan en kvinne faktisk skal opptre fra menn sin side. Derimot til ettertanke undrer jeg derfor på om dette egentlig stemmer i praksis, eller om det kun er noe kvinner tror. I forlengelse av det hadde det derfor vært interessant å utforske aspektet om prevensjon som belyses i min analyse. Er det egentlig slik at forespørsler om bruk av kondom oppleves som usexy eller ødeleggende for den seksuelle stemningen og lysten for menn, eller er det kun en oppfattelse og opplevelse kvinner har?

Litteraturliste

- Atkinson, P. (2015). *For Ethnography*. SAGE.
- Barber, R., Blake, V., Hearn, J., Jackson, D., Johnson, R., Luczynski, Z. & McEwan, D. (2016). *Men's Stories for a Change: Ageing Men Remember*. Common Ground Publishing.
- Bjørndal, K. E. W. & Andreassen, S-E. (2020). On sammenhenger mellom forskningsspørsmål, aksjonsforskning, casestudier og generalisering. I S. Gjøtterud, H. Hiim, D. Husebø & L. H. Jensen (Red.), *Aksjonsforskning i Norge, volum 2: Grunnlagstenkning, forskerroller og bidrag til endring i ulike kontekster* (s. 163–189). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.121.ch6>
- Blake, V. (2016). Sexuality and Relationships. I R. Barber, V. Blake, J. Hearn, D. Jackson, R. Johnson, Z. Luczynski & D. McEwan (Red.), *Men's Stories for a Change: Ageing Men Remember* (s. 174-184). Common Ground Publishing.
- Bullough, V. L. (1998). Alfred Kinsey and the Kinsey Report: Historical Overview and Lasting Contributions. *The Journal of Sex Research*, 35(2), 127-131. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/3813664>
- Butler, J. ([1990]2007). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. Routledge Classics.
- Cahill, A. J. (2016). Unjust Sex vs. Rape, *Hypatia*, 31(4). 746-761. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/44076535>
- Connell, R. W. (1987). *Gender & Power: Society, the Person and Sexual Politics*. Polity Press.
- Crawford, M. & Popp, D. (2003). Sexual Double Standards: A Review and Methodological Critique of Two Decades of Research. *The Journal of Sex Research*, 40(1). 13-26. <https://doi.org/10.1080/00224490309552163>
- Currier, D. M. (2013). Strategic Ambiguity: Protecting Emphasized Femininity and Hegemonic Masculinity in the Hookup Culture. *Gender & Society*, 27(5). 704-727. <https://doi.org/10.1177/0891243213493960>
- Dines, G. (2010). *Pornland: How Porn Has Hijacked Our Sexuality*. Beacon Press.
- Escoffier, J. (2020). Kinsey, psychoanalysis and the theory of sexuality. *Sexologies*, 29(2), 35-42. <https://doi.org/10.1016/j.sexol.2020.03.005>
- Fjær, G. E., Pedersen, W. & Sandberg, S. (2015). "I'm Not One of Those Girls": Boundary-Work and the Sexual Double Standard in a Liberal Hookup Context. *Gender & Society*, 29(6), 960-981. <https://doi.org/10.1177/0891243215602107>
- Foucault, M. ([1976]2020). *Seksualitetens historie 1: Viljen til viten*. Pax forlag.
- Foucault, M. ([1984]2020). *Seksualitetens historie 2: Bruken av nytelse*. Pax forlag.
- Guttormsen, I. (2021). *Iselin snakker om sex*. Strawberry Publishing.
- Hamilton, L. & Armstrong, E. A. (2009). Gendered Sexuality in Young Adulthood: Double Binds and Flawed Options. *Gender & Society*, 23(5), 589-616. <https://doi.org/10.1177/0891243209345829>
- Hammersley, M. (2017). Interview data: a qualified defence against the radical critique. *Qualitative Research*, 17(2), 173-186. <https://doi.org/10.1177/1468794116671988>
- Haug, F. (1992). *Beyond Female Masochism: Memory-Work and Politics*. Verso.

- Haug, F. (2020). Frigga Haug Letter January 2020. Hentet fra <https://collectivememorywork.net/>
- Haug, F. et al. (1983]1999). *Female Sexualization: A Collective Work of Memory*. Verso Classics.
- Helseth, H. (2010). *Generasjon sex*. Forlaget Manifest.
- Holst, C. (2017). *Hva er feminisme* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Jackson, S. (2006). Gender, sexuality and heterosexuality: The complexity (and limits) of heteronormativity. *Feminist Theory*, 7(1), 105-121. <https://doi.org/10.1177/1464700106061462>
- Jegerstedt, K. (2008). Judith Butler. I E. Mortensen, C. Egeland, R. Gressgård, C. Holst, K. Jegerstedt, S. Rosland & K. Sampson (Red.), *Kjønnsteori* (s. 74-86). Gyldendal Akademisk.
- Johnstonbaugh, M. (2021). Men Find Trophies Where Women Find Insults: Sharing Nude Images of Others as Collective Rituals of Sexual Pursuit and Rejection. *Gender & Society*, 35(5), 665-690. <https://doi.org/10.1177/08912432211036907>
- Kinsey, A., Pomeroy, W. B. & Martin, C. E. (1948). *Sexual Behavior in the Human Male*. W. B. Saunders Company.
- Kinsey, A., Pomeroy, W. B., Martin, C. E. & Gebhard, P. H. (1953). *Sexual Behavior in the Human Female*. W. B. Saunders Company.
- Kusenbach, M. (2003). Street Phenomenology: The Go-Along as Ethnographic Research Tool. *Etnography*, 4(3), 455-485. <https://doi.org/10.1177/146613810343007>
- Kvale, S. (1997). *Det kvalitative forskningsintervju* (1. utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Le Masurier, M. (2019). Cleo magazine and the sexual revolution. I M. Arrow & A. Woollacott (Red.), *Everyday Revolutions: Remaking Gender, Sexuality and Culture in 1970s Australia* (s. 279-294). ANU Press. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/j.ctvq4c17c.18>
- MacKinnon, C. A. (1987). *Feminism Unmodified: Discourses on Life and Law*. Harvard University Press.
- Martin, J. L. (1996). Structuring the Sexual Revolution. *Theory and Society*, 25(1), 105-151. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/658058>
- Milhausen, R. R. & Herold, E. S. (1999). Does the Sexual Double Standard Still Exist? Perceptions of University Women. *Journal of Sex Research*, 36(4), 361-368. <https://doi.org/10.1080/00224499909552008>
- Nadim, M. (2015). Generalisering og bruken av analytiske kategorier i kvalitativ forskning. *Sosiologisk Tidsskrift*, 3(23), 129-148. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2928-2015-03-01>
- Nielsen, H. B. & Rudberg, M. (2007). Fun in Gender—Youth and Sexuality, Class and Generation. *Nora*, 15(2-3), 100-113. <https://doi.org/10.1080/08038740701526782>
- O'Sullivan, L. F. & Byers, S. (1992). College Students' Incorporation of Initiator and Restrictor Roles in Sexual Dating Interactions. *The Journal of Sex Research*, 29(3), 435-446. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/3812942>
- Pedersen, W. & Blekesaune, M. (2003). Sexual Satisfaction in Young Adulthood: Cohabitation, Committed Dating or Unattached Life?. *Acta Sociologica*, 46(3), 179-193. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/4194982>

- Pedersen, W. & Samuelsen, S. O. (2003). Nye mønstre av seksualatferd blant ungdom. *Tidsskriftet den norske legeforening*, 123(21), 3006-3009. Hentet fra <https://tidsskriftet.no/2003/11/originalartikkel/nye-monstre-av-seksualatferd-blant-ungdom>
- Reid, J. A., Elliott, S. & Webber, G. R. (2011). Casual Hookups to Formal Dates: Refining the Boundaries of the Sexual Double Standard. *Gender & Society*, 25(5), 545-568. <https://doi.org/10.1177/0891243211418642>
- Reiss, I. L. (1956). The Double Standard in Premarital Sexual Intercourse: A Neglected Concept. *Social Forces*, 34(3), 224-230. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/2574041>
- Reiss, I. L. (2006). *An Insiders 's View of Sexual Science since Kinsey*. Rowman & Littlefield Publishers.
- Risman, B. & Schwartz, P. (2002). After the Sexual Revolution: Gender Politics in Teen Dating. *Contexts*, 1(1), 16-24. <https://doi.org/10.1525/ctx.2002.1.1.16>
- Risman, B. (2018). *Where The Millennials Will Take Us: A New Generation Wrestles With the Gender Structure*. Oxford University Press.
- Roer-Strier, D. & Sands, R. G. (2014). Moving beyond the 'official story': when 'others' meet in a qualitative interview. *Qualitative Research*, 15(2), 251-268. <https://doi.org/10.1177/1468794114548944>
- Rolness, K. (2003). *Sex, løgn og videofilm: et usladdet oppgjør med mytene om porno*. Aschehoug.
- Roulston, K. (2010). Considering quality in qualitative interviewing. *Qualitative Research*, 10(2), 199-228. <https://doi.org/10.1177/1468794109356739>
- Sandberg, S., Larsen, C. J. & Pedersen, W. (2004). «Hvis hun er fornøyd, så blir jeg det også» – Unge menn, maskulinitet og seksualitet. *Sosiologisk Tidsskrift*, 12, 299-322. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2928-2004-04-01>
- Schilt, K. & Westbrook, L. (2009). Doing Gender, Doing Heteronormativity: "Gender Normals," Transgender People, and the Social Maintenance of Heterosexuality. *Gender & Society*, 23(4), 440-464. <https://doi.org/10.1177/0891243209340034>
- Schulman, A. K. (1980). Sex and Power: Sexual Bases of Radical Feminism. *Signs: Journal of Woman in Culture and Society*, 5(4), 590-604. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/3173832>
- Skjerve, K. (1916). *Sundhetslære: for unge kvinder*. Aschehoug.
- Skundberg, Ø. (2018). Hva jenter må vite: Kristiane Skjerve, Sundhetslæren og jenters seksualitet. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 42(4), 233-249. Hentet fra <https://www.idunn.no/doi/pdf/10.18261/issn.1891-1781-2018-04-03>
- Sohlberg, P. & Sohlberg, B-M. (2019). *Kunskapens former: Vetenskapsteori, forskningsmetod og forskningsetik*. Liber.
- Statsministerens kontor. (2021, 13. desember). *Strengere nasjonale tiltak for å begrense smitten*. Regjeringen. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/strengere-nasjonale-tiltak-for-a-begrense-smitten/id2892042/>
- Swedberg, R. (2014). *The Art of Social Theory*. Princeton University Press.
- Tavory, I. & Timmermans, S. (2014). *Abductive Analysis: Theorizing Qualitative Research*. The University of Chicago Press.

- Thagaard, T. (2009). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode* (3. utg.). Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Timmermans, S. & Tavory, I. (2012). Theory Construction in Qualitative Research: From Grounded Theory to Abductive Analysis. *Sociological Theory*, 30(3), 167-168. <https://doi.org/10.1177%2F0735275112457914>
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Tolman, D. L. (2002). *Dilemmas of Desire: Teenage Girls Talk about Sexuality*. Harvard University Press.
- Vassenden, A. (2018). Produktive anomalier: Teoriutvikling i empirisk sosiologi. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 2(2), 145-163. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2018-02-03>
- Weber, M. (1949). Objectivity in Social Sciences and Social policy. I E. A. Shils & H. A. Finch (Red.), *The Methodology of the Social Sciences* (s. 50-112). The Free Press.
- West, C. & Zimmerman, D. H. (1987). Doing Gender. *Gender and Society*, 1(2), 125-151. Hentet fra <http://www.jstor.org/stable/189945>
- Widerberg, K. (1995). *Kunnskapens kjønn: Minner, refleksjoner og teori*. Pax forlag.

Vedlegg

Vedlegg 1: Plansjer

Ønsker du å bidra til bedre innsikt i kvinners perspektiv på kulturen rundt seksualitet?

Jeg skal skrive en masteroppgave om kulturen rundt seksualitet fra et kvinnelig perspektiv. Bakgrunnen for dette er at selv om individers forståelse og praktisering av egen seksualitet kan ansees som et privat område, er også historiske, sosiale og kulturelle kontekster medvirkende faktorer til formingen av individers seksuelle liv.

Derfor søker jeg kvinnelige studenter som ønsker å fortelle om opplevelser og perspektiver rundt sitt eget seksuelle liv gjennom dybdeintervjuer, som informanter til mitt prosjekt. Da jeg ser for meg at dette er en gruppe individer som gjerne kan bidra med unik, spennende og reflekterende innsikt i tematikken jeg ønsker å belyse i mitt prosjekt.

Gjennomføringen av dybdeintervjuene vil foregå på starten av 2022, hovedsakelig i januar måned! Det vil ikke forekomme spørsmål om seksuell orientering, og som informant anonymiseres du i oppgaven!

Ta kontakt dersom du ønsker å stille som informant eller mer informasjon om prosjektet!
annahaug@stud.ntnu.no

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide

Åpningsspørsmål

- Hvor gammel er du?
- Hva studerer du?
- Hvor kommer du fra?
- Sivilstatus?

Refleksjonsspørsmål

- Hva legger du i begrepet seksualitet?
 - o Har dette endret seg for deg gjennom livet?

Venner og sosialt miljø

- Opplever du at man i din vennegjeng kan tale åpent om tematikk knyttet til sex og seksualitet, hvorfor/hvorfor ikke?
 - o Har dere mange samtaler rundt dette?
- Hvem har du ofte slike samtaler med? (jenter, gutter eller familie)
 - o Er slike samtaler som oftest preget av personlige erfaringer, eller mer øvrig generalitet rundt tematikken?
 - Kan du utdype litt mer eksempelvis om hva slike samtaler inneholder?
 - Er det noen samtaleemner du opplever ikke berøres i slike samtaler? (såkalte «ikke-temaer»)
- Er det noe rundt tematikken sex du selv velger å ikke dele med andre fordi du anser det som en privatsak?
 - Kunne du i så fall tenke deg å utdype litt mer eksempelvis om hvilke overordnede tematikker dette dreier seg om?

Samfunnet

- Hva legger du i begrepet hook-up kultur?
- Hvordan opplever du at samfunnets perspektiv på hook-up kultur er?
 - o Tror du at det her foreligger ulike perspektiver på bakgrunn av kjønn, hvorfor/hvorfor ikke?
 - o Tror du at det her foreligger ulike perspektiver på bakgrunn av alder, hvorfor/hvorfor ikke?

- Tror du at det her foreligger ulike perspektiver på bakgrunn av oppvekststed, hvorfor/hvorfor ikke?
- Er du bekymret for å stigmatiseres i tråd med din seksuelle atferd, hvorfor/hvorfor ikke?
- Har du hørt om tilfeller hvor noen i din sosiale krets har opplevd stigmatisering i tråd med sin atferd knyttet til seksualitet?
- Har du selv opplevd å bli stigmatisert i tråd med din atferd knyttet til seksualitet?
 - I så fall hvorfor?

Kjønnsroller

- Hva forbinder du med kjønnsroller?
- Opplever du at samfunnet er preget av ulike forståelser knyttet til kjønnsroller og seksualitet, hvorfor/hvorfor ikke?
 - Føler du at dette har endret seg med tiden?
 - Har du noen gang reflektert rundt maktforhold i seksuelle settinger?
- Opplever du at det er tydelige skiller i forventninger til kvinner og menn i tråd med seksualitet, hvorfor/hvorfor ikke?
 - Har du ved noen tilfeller opplevd at noen av dine partnere har blitt overrasket over din seksuelle atferd?

Digital plattformer og sosiale medier

- Benytter du deg av sosiale medier?
 - I så fall hvilke? (Eks; TikTok, Instagram, Snapchat, YouTube...)
- Tror du ulike typer av digitale plattformer kan påvirke individers holdninger knyttet til det seksuelle liv, hvorfor/hvorfor ikke?
- Har du selv opplevd at slikt innhold på digitale plattformer utfordrer dine holdninger og forventninger knyttet til det seksuelle liv?
 - I så fall, hvordan/hvorfor?
- I tråd med din forståelse av seksualitet, benytter du deg av sosiale medier for å utforske den? (eventuelt, hvorfor ikke?)
 - I så fall, hvilke plattformer benytter du deg av?
 - Har du lyst til å utdype med eksempler hvordan de benyttes i tråd med det? (Eks; sending av lettkledde-/nakenbilder)
- Hvilket forhold har du til pornografi?

- Hvis du benytter deg av pornografi, i hvilke omstendigheter gjør du det? (alene, med partner, eller med venner)
- Har du reflektert rundt pornografi i tråd med hvilken betydning det har for forståelse og opplevelse av egen seksualitet?

Egne erfaringer og perspektiver i tråd med seksualitet og det seksuelle liv

- Hva tenker du om fenomenet «liggelisten»?
 - Tror du menn og kvinner har forskjellige oppfatninger om fenomenet «liggelisten», hvorfor/hvorfor ikke?
- Hva tenker du om fenomenet «sexting»?
 - Tror du menn og kvinner har forskjellige oppfatninger om fenomenet «sexting», hvorfor/hvorfor ikke?
- Hva tenker du om sexleketøy?
 - Tror du menn og kvinner har forskjellige oppfatninger om sexleketøy, hvorfor/hvorfor ikke?
 - Er sexleketøy en del av ditt sexliv med andre, hvorfor/hvorfor ikke?
 - I så fall, hvem tar som oftest initiativ til dette, deg eller dine partnere?
 - Har du noen gang opplevd at partnere har vært motvillige til introduksjon av sexleketøy?
 - I så fall, hvorfor?
- Har du reflektert over din motivasjon ved seksuelle relasjoner?
- Hvordan ser dine seksuelle relasjoner som oftest ut? (kjæreste, one night stands, situationships, fuckfriend)
 - Har slike relasjoner ved noen tilfeller endret seg over tid?
 - Er dette i så fall en tendens i ditt liv, eller mer enkelttilfeller?
- Hender det at du i ettertid av sex, angrer på det?
- Opplever du at det er samsvar mellom dine tanker rundt seksualitet, og hvordan du praktiserer ditt seksuelle liv, hvorfor/hvorfor ikke?

Avrundings spørsmål

- Til sist, er det noe du ønsker å si i lys av tematikken, som du føler jeg ikke har berørt i dag?
 - Kan jeg sende deg en epost hvis det er noe jeg lurer på?

Vedlegg 3: Informasjonsskriv til deltakere

Deltakelse i forskningsprosjekt knyttet til masteroppgave om kulturen rundt seksualitet

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å utforske kvinners perspektiv på kulturen rundt seksualitet. I dette skrivet får du informasjon om prosjektets mål og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å utforske kvinners perspektiv på kulturen rundt seksualitet. Bakgrunnen er at forskning viser at individers perspektiv og tilnærming til det seksuelle liv, gjerne påvirkes av mange forskjellige faktorer, blant annet historiske, sosiale og kulturelle faktorer. Det er derfor interessant å utforske hvordan kvinner forholder seg til kulturen rundt seksualitet, ettersom det er økt oppmerksomhet knyttet til seksualitet og seksuelt innhold i samfunnet i dag.

Dette er et studentprosjekt, som innebærer analyse av data fra kvalitative intervjuer. Opplysningene som blir samlet inn i prosjektet vil bare bli brukt i masteroppgaven. Dersom det er aktuelt å bruke opplysninger til annet formål, som undervisning eller andre forskningsprosjekt, vil du bli kontaktet. Som masteroppgave er dette et studentprosjekt som skal oppfylle grunnleggende krav til vitenskapelig kvalitet og etikk.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

NTNU, Institutt for sosiologi og statsvitenskap, er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg ønsker å utføre dybdeintervjuer med kvinnelige studenter, da jeg ser for meg at dette er en gruppe individer som gjerne kan bringe unik og reflekterende innsikt til tematikken jeg ønsker å belyse.

Hva innebærer det for deg å delta?

Du blir invitert til et intervju som varer i ca. 60 minutter. Intervjudeltakelse vil kunne innebære lydopptak av samtalen.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er kun

student og prosjektansvarlig som vil ha tilgang ved behandlingsansvarlig institusjon. Lydopptak vil bli tatt opp på diktafon, uten tilkobling til internett eller telenett. Etter opptak vil opptaket transkriberes av studenten selv, og lagres på studentens OneDrive eller hjemmeområde ved NTNU. Under transkriberingen anonymiseres opplysninger som kan identifisere deg som person. Etter dette slettes lydopptaket. Det vil ikke være noen opplysninger som kan knyttes til deg som person i den ferdige masteroppgaven.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 31. Mai 2022. Ved prosjektslutt vil alle personopplysninger og opptak være slettet.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra NTNU, Institutt for sosiologi og statsvitenskap, har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Masterstudent Anna Haugan. Epost: annahaug@stud.ntnu.no
- Veileder: Ulla Forseth. Epost: ulla.forseth@ntnu.no
- NTNUs personvernombud: Thomas Helgesen, tlf 93 079 038, thomas.helgesen@ntnu.no
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
(Kursansvarlig/veileder)

Student

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *kulturen rundt seksualitet*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 4: NSD sin vurdering

NSD NORSK SENTER FOR FORSKNINGSDATA

Referansenummer

512590

Prosjektittel

Kulturen rundt seksualitet

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Prosjektansvarlig

Ulla Forseth

Student

Anna Haugan

Prosjektperiode

15.09.2021 - 31.05.2022

Dato

03.01.2022

Type

Standard

Kommentar

Det er vår vurdering at behandlingen vil være i samsvar med personvernlovgivningen, så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 03.01.2022 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og personverntjenester. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger, særlige kategorier av personopplysninger om seksuelle forhold eller orientering frem til 31.05.2022.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

For særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20). Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må prosjektansvarlig følge interne retningslinjer/rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til personverntjenester ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-enderinger-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos personverntjenester: Markus Celiussen

Lykke til med prosjektet!

